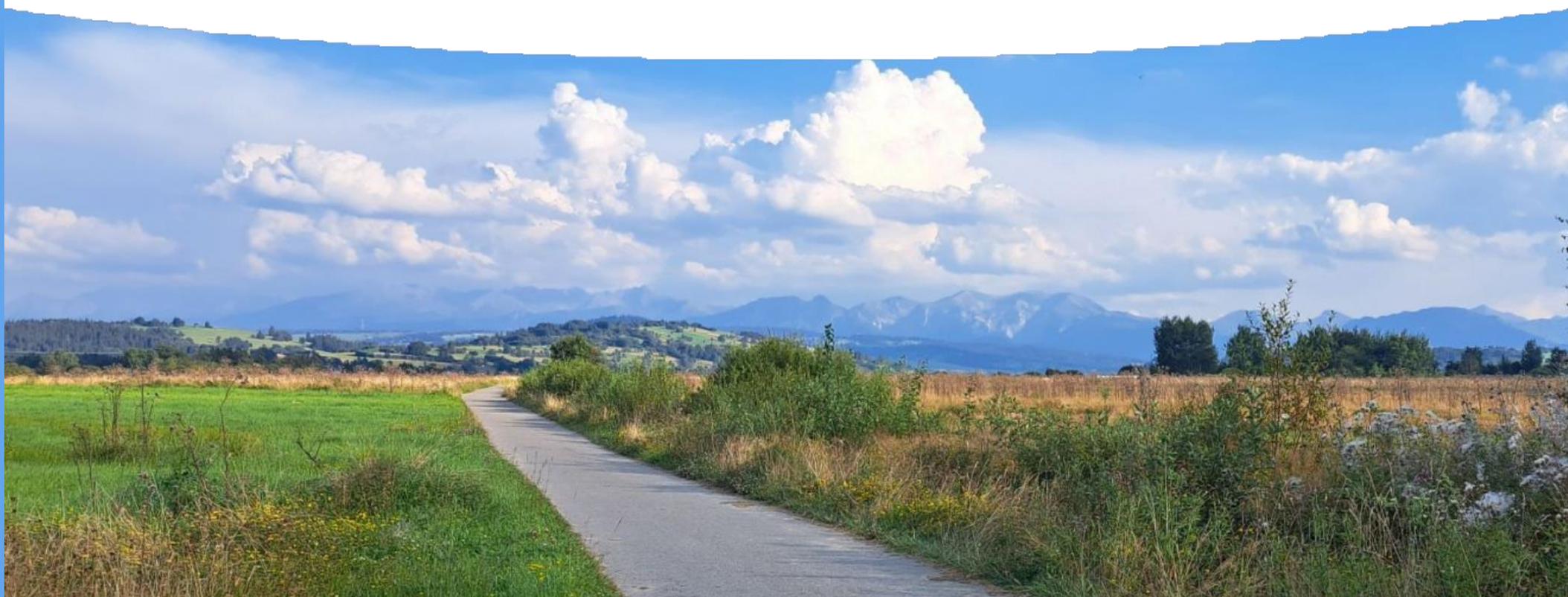

Carpathia by bike

Inwentaryzacja turystycznych szlaków/tras rowerowych
na terenie polskiej części Karpat

30 tras rowerowych: **PODKARPACKIE** **MAŁOPOLSKIE** **ŚLĄSKIE**

Minister
Sportu i Turystyki

INWENTARYZACJA TURYSTYCZNYCH SZLAKÓW/TRAS ROWEROWYCH NA TERENIE POLSKIEJ CZĘŚCI KARPAT

WSTĘP

Przedmiot badań

W ramach realizacji zadania publicznego *Carpathia by bike* dofinansowanego ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki została przeprowadzona inwentaryzacja szlaków rowerowych/ tras rowerowych na terenie polskiej części Karpat. Do inwentaryzacji wytypowano 30 szlaków rowerowych na obszarze województw: śląskiego, małopolskiego i podkarpackiego – po 10 szlaków dla każdego z województw. Ponadto ujęto w zestawieniu tabelarycznym kolejne 30 szlaków rowerowych – łącznie 60 tras.

Zakres przestrzenny i czasowy badań, metody badań

Szlaki i trasy rowerowe objęte inwentaryzacją turystyczną znajdowały się w różnych częściach polskich Karpat. To terytorium mocno zróżnicowane pod względem geologicznym, rzeźby terenu czy klimatu. Zasadniczo trasy przebiegają na terytorium Karpat Zachodnich, jedynie 2 szlaki (obszar na wschód od Przełęczy Łupkowskiej) na obszarze Karpat Wschodnich. Opisywany obszar obejmuje mezoregiony: Pogórze Przemyskie, Góry Sanocko-Turczańskie, Bieszczady, Pogórze Dynowskie, Pogórze Bukowskie, Beskid Niski, Podgórze Rzeszowskie, Pogórze Strzyżowskie, Kotlina Jasielsko-Krośnieńska, Pogórze Jasielskie, Pogórze Rożnowskie, Beskid Sądecki, Kotlina Sądecka, Pogórze Wiśnickie, Beskid Wyspowy, Pieniny, Kotlina Orawsko-Nowotarska, Pogórze Spisko-Gubałowskie, Wysoczyzna Kończycka, Pogórze Śląskie, Beskid Mały, Kotlina Żywiecka, Beskid Śląski i Beskid Żywiecki.

Pierwszym etapem inwentaryzacji były badania kameralne obejmujące kwerendę przewodników i map turystycznych oraz stron internetowych – portalów i serwisów poświęconych turystyce rowerowej. W wyniku przeprowadzonej kwerendy dokonano dalszej analizy występujących na interesującym terenie szlaków rowerowych, przeprowadzono selekcję i wybór najbardziej atrakcyjnych szlaków kierując się założeniem, aby reprezentowały one najbardziej *topowe* szlaki. Dla obiektywizmu całości procedury kierowano się następującymi kryteriami: atrakcyjnością krajoznawczą szlaku, w tym walorami krajobrazowymi; rodzajem nawierzchni – unikając tras z trudnym przebiegiem, szutrowych i kamienistych; wybrano szlaki w przedziale od 20 do 50 km, o łatwej lub średniej skali trudności, jako trasy nadające się do jednodniowych wycieczek, w tym wypraw rodzinnych z dziećmi; trasy przebiegające bezpiecznymi drogami o małym natężeniu ruchu lub wręcz bez ruchu kołowego, w tym preferując szlaki typu *velo* prowadzone specjalnymi ścieżkami rowerowymi. W ocenie brano pod uwagę wyłącznie walory i obiekty położone wzdłuż szlaku w zasięgu 100 m po obu jego stronach (przyjęta umownie subiektywna odległość będąca w granicach zainteresowania turysty rowerowego). W opisie wymieniono jednak ciekawe atrakcje turystyczne poza trasą do których turyści mogą podjechać.

Zasadnicza realizacja inwentaryzacji była prowadzona metodą badań terenowych w miesiącach lipiec – wrzesień. Przeprowadzono obserwację szlaku i opis z autopsji oraz dokumentację fotograficzną, a następnie zapis kartograficzny w postaci śladu GPS. Do opracowania tras zarejestrowanych urządzeniem GPS posłużono się serwisem wikiloc.com, a następnie dla przejrzystości zaimportowano do aplikacji komoot – www.komoot.com/pl-pl.

Wnioski

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji można wysunąć następujące wnioski;

- teren Karpat Polskich jest bogaty w różnego rodzaju szlaki i turystyczne trasy rowerowe; są to szlaki o różnego rodzaju oznakowaniu, stopniu trudności, czy nawierzchni;
- inwentaryzowane szlaki przebiegają przez tereny należące do najbardziej atrakcyjnych i najczęściej odwiedzanych regionów turystycznych w naszym kraju;
- szlaki są różnorodne krajobrazowo, z wieloma punktami widokowymi, na obszarach które tworzą krajobraz gór średnich, niskich i pogórzy, czy charakteryzujący się łagodną rzeźbą;
- do najbardziej widokowych tras należy zaliczyć *Szlak Wokół Tatr*, *VeloDunajec*, *VeloCzorsztyń*, czy *Widokowa Pętla po Beskidzie Śląskim*;
- trasy przebiegają przez regiony bogate przyrodniczo z formami ochrony przyrody (parki narodowe, parki krajobrazowe i rezerwy przyrody) np. *VeloCzorsztyń* – Pieniński Park Narodowy, *Na Styku Kultur* – Magurski Park Narodowy;
- szlaki prowadzą przez obszar gdzie występują warunki bioklimatyczne oraz bogactwo wód mineralnych z licznymi miejscowościami uzdrowiskowymi i wypoczynkowymi np. Szczawnica, Piwniczna, Krynica;
- szlaki obfitują w zabytki, w materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe, w tym wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO (cerkiew w Kwiatoniu na *Transgranicznym Szlaku Rowerowym*);
- w większości szlaki prowadzą przez tereny słabo uprzemysłowione, o charakterze rolniczym, ze stosunkowo małą gęstością zaludnienia, gdzie zachowały się tradycyjne układy osadnicze oraz liczne zabytki budownictwa wiejskiego;
- pod względem zachowanych zabytków architektury, szlaki przebiegają przez atrakcyjne i różnorodne tereny; rowerzyści znajdują tu pojedyncze przykłady architektury romańskiej, liczne zabytki gotyckie, renesansowe i barokowe, a także z późniejszych epok;
- przebieg szlaków odznacza się szczególnym bogactwem pod względem architektury sakralnej, a także miejsc kultu religijnego, wyjątkowymi osobliwościami wśród budownictwa sakralnego są drewniane kościoły oraz cerkwie;
- duża część szlaków ma charakter transgraniczny, prowadząc po wielu regionach jako szlaki dalekobieżne; przykładem szlaki transgraniczne ze Słowacją: *Na Styku Kultur*, *Szlak Dzielnego Wojaka Szwejka*, *Szlak Wokół Tatr*, *Aqua Velo*; możliwość kontynuowania na terenie Czech: *Żelazny Szlak Rowerowym*
- niewątpliwie najbardziej rozbudowana sieć profesjonalnych tras rowerowych – typu *velo* występuje w województwie małopolskim. To swoisty raj dla rowerzystów, którzy w sposób bezpieczny, ze specjalnie wybudowanymi trasami mogą podróżować nawet wiele dni pokonując setki kilometrów;
- bardzo atrakcyjnym szlakiem o profesjonalnym zagospodarowaniu turystycznym jest *Szlak Żelazny* poprowadzony po dawnej linii kolejowej;
- wybrany odcinek poprowadzony częściowo wzdłuż *Green Velo* na Podkarpaciu w okolicach Błażowej i Dynowa – znacznie odbiega od tego typu szlaków *velo* w Małopolsce; występuje brak odpowiedniej infrastruktury oraz brak dobrego oznakowania;

- szlaki na terenie Bieszczad, Beskidu Niskiego i Pogórzy na terenie województwa podkarpackiego – ciche i spokojne, bogate w zabytki i widoki;
- warto podkreślić, że podczas prowadzonych badań terenowych na szlakach typu *velo* w Małopolsce oraz na *Żelaznym Szlaku Rowerowym* zaobserwowano bardzo duży ruch turystyczny, spotykając dosłownie setki rowerzystów.

Najłatwiejszymi opisywanymi szlakami jest Velo Natura (trasa 12) i Wiślana Trasa Rowerowa (trasa 29). Mają przebieg praktycznie bez podjazdów. To szlaki będące projektami rowerowymi dla których specjalnie wybrane odpowiednie drogi rowerowe o specjalnej nawierzchni i infrastrukturze turystycznej. Osoby, które wolą trudne, górskie trasy o znacznych przewyższeniach mogą wybrać Transgraniczny Szlak Rowerowy (trasa 11) lub Widokową Pętlę po Beskidzie Śląskim (trasa 22). Tu podjazdy znacznie przewyższają 700 m. To też szlaki położone najwyższej jeśli chodzi o wysokość bezwzględna.

W przedstawionym opisie nie brakuje szlaków poprowadzonych bezpiecznymi drogami rowerowymi typu *velo*, jednak rowerzyści którzy wolą ciszę, kontakt z przyrodą, a także stawiają na zwiedzanie zabytków mają do wyboru mniej uczęszczane, ale bardzo atrakcyjne szlaki. Według subiektywnej opinii autora najciekawsze pod tym względem szlaki występują w Beskidzie Niskim i Bieszczadach.

Singeltracki

1. Singeltrack pod Honem – jednokierunkowa trasa rowerowa, wpasowana w naturalny układ terenu, położona na północ od Cisnej, w leśnictwie Habkowce. Szlak zaczyna się przy Ośrodku „Wołoszań” i ma długość 13 km. Szerokość trasy wynosi od 0,5 do 1 m. Zaliczana jest do tras o średniej trudności, ma formę pętli. Szlak początkowo prowadzi po stoku, a na końcowym etapie następuje podjazd na szczyt Hon (820 m n.p.m.). Po osiągnięciu szczytu następuje długi i momentami ostry zjazd. Oprócz przeszkód naturalnych, na trasie umieszczono specjalne utrudnienia w formie rollerów, stolików i skoczni. Ścieżka została sfinansowana z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego INTERREG Polska – Słowacja w ramach projektu „Porta Rusica – z Połonin w Bieszczady”.

2. Enduro Trails w Bielsku-Białej jest największym ośrodkiem w Polsce do uprawiania rowerowego enduro. 40 kilometrowy kompleks posiada singeltracki o różnej trudności. Trasy zielone przeznaczone są dla początkujących rowerzystów oraz czarne trasy przeznaczone dla wykwalifikowanych rowerzystów. Trasy przebiegają pomiędzy Szyndzielnią, a Kozią Górą. 11-kilometrowa trasa typu flow z Szyndzielni na Błonia jest najdłuższym zjazdem w Europie. Na Szyndzielnie wyjechać można kolejką gondolową, następnie na Kozią Górę, aż na bielskie Błonia. Na terenie samego ośrodka znajdują się liczne udogodnienia dla rowerzystów m.in. wypożyczalnia rowerów, punkty gastronomiczne, pumptrack, parkingi oraz inne udogodnienia np. place zabaw dla dzieci, ścieżki spacerowe.

3. Bike Park Kasina obecnie jest największym bike parków w Polsce, powstałym w 2017 r. Dysponuje nowoczesnym oraz szybkim wyciągiem kanapowym, który w ciągu 5 minut wywozi rowerzystów na szczyt. Teren parku obejmuje dziewięć tras o różnym profilach oraz poziomach trudności. Kasina Wielka to niewielka, spokojna miejscowość położona w Beskidzie Wyspowym około 60 km od Krakowa. Leży między górami: Lubogoszcz, Śnieżnica, Ćwilinem a Wierzbanowską Górą. Do wyboru mamy 9 tras formie singieltracków.

Pozostałe uwagi do raportu

Projekt był bardzo złożonym i czasochłonnym przedsięwzięciem. Bezpośrednio na badaniach terenowych spędzono 13 dni (łącznie ponad 100 godzin); zinwentaryzowano łącznie 1000 km opisywanych szlaków rowerowych; przejechano łącznie blisko 3500 km (dojazdy do szlaków, inwentaryzacja i powrót); wykonano ponad 1500 zdjęć, z czego do raportu uwzględniono 1200 fotografii. Podjęto próbę inwentaryzacji 2 szlaków, które w terenie okazały się nie do zaakceptowania do przyjętych wcześniej założeń: Szlak z Rabki do Limanowej – okazał się szlakiem górskim typu MTB z drogami szutrowymi i kamienistymi; Szlak Trzech Harnasiów został poprowadzony pieszymi szlakami o charakterze górskim.

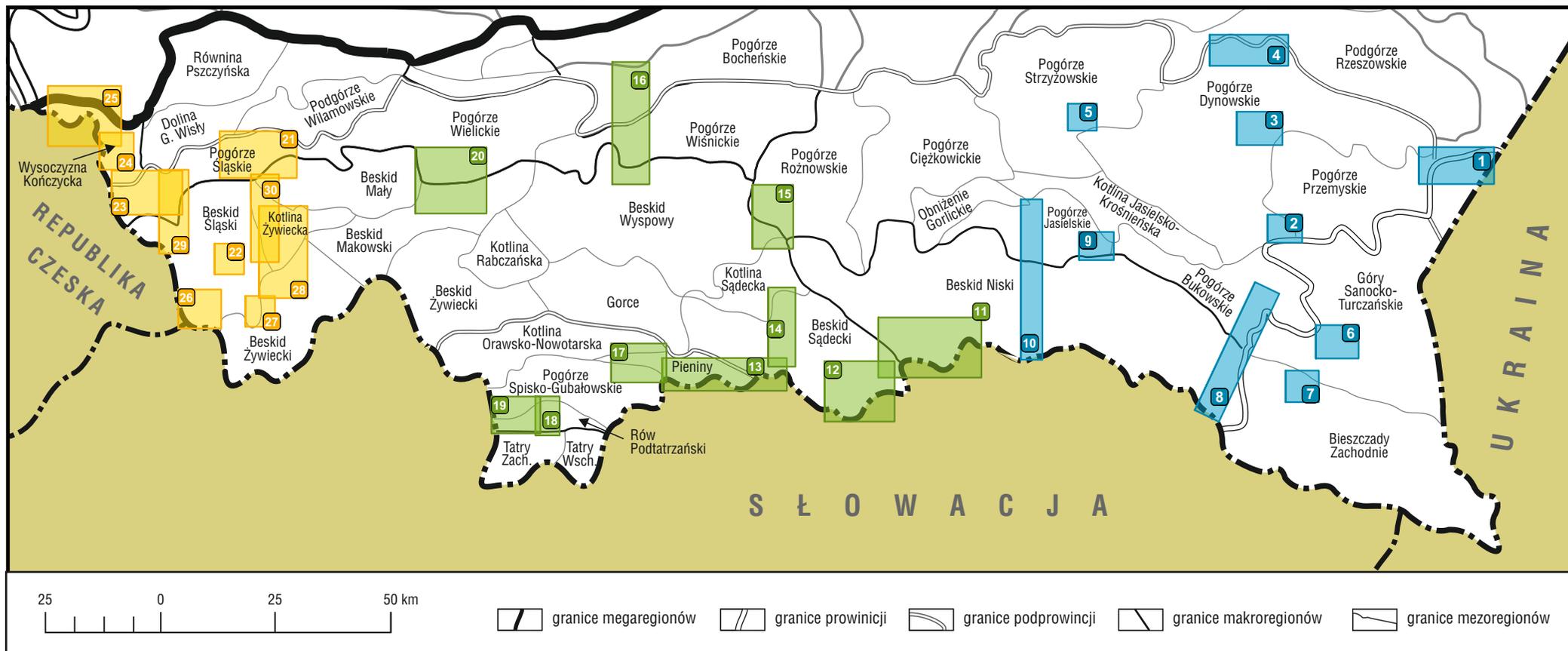
Opracował: dr Łukasz Mróz

Minister
Sportu i Turystyki

Zrealizowano w ramach zadania publicznego pn. "Carpathia by bike"
dofinansowanego ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki zgodnie z zawartą
umową nr 2024/0029/2262/UDOT/DT/BP/DSJ z dnia 08.07.2024.

Mapa poglądowa szlaków rowerowych na tle regionów fizyczno–geograficznych Polski

Wykaz tras

PODKARPACKIE

- Trasa 1:** Forteczna Trasa Rowerowa – południowa
- Trasa 2:** Szlakiem cerkwi Doliny Sanu
- Trasa 3:** Szlakiem galicyjskich miasteczek
- Trasa 4:** Dookoła wzgórza Magdalenska
- Trasa 5:** Śladami Tadeusza Kantora
- Trasa 6:** Wokół bieszczadzkich jezior i rzek
- Trasa 7:** Bieszczadzkie rozdroża
- Trasa 8:** Szlakiem Dziełnego Wojaka Szwejka
- Trasa 9:** Z wizytą w Muzeum Przemysłu Naftowego w Bóbrce
- Trasa 10:** Na styku kultur

MAŁOPOLSKIE

- Trasa 11:** Transgraniczny Szlak Rowerowy
- Trasa 12:** Velo Krynica/ AquaVelo
- Trasa 13:** AquaVelo
- Trasa 14:** Velo Natura/ Eurovelo 11
- Trasa 15:** Karpacki Szlak Rowerowy
- Trasa 16:** Szlak Rowerowy im. Żeleńskich
- Trasa 17:** Velo Czorsztyn
- Trasa 18:** Velo Dunajec
- Trasa 19:** Szlak Rowerowy wokół Tatr
- Trasa 20:** Bursztynowy Szlak Greenways

ŚLĄSKIE

- Trasa 21:** Dookoła Bielska-Białej
- Trasa 22:** Widokowa Pętla po Beskidzie Śląskim
- Trasa 23:** Śladami stroju Cieszyńskiego
- Trasa 24:** Żółta Tandemowa Trasa Rowerowa
- Trasa 25:** Żelazny Szlak Rowerowy
- Trasa 26:** Trójstyk malownicze pogranicze
- Trasa 27:** Widokowa północna pętla z Rajczy
- Trasa 28:** Velo Soła
- Trasa 29:** Wiślana Trasa Rowerowa - Śląsk
- Trasa 30:** Na południe od Bielsko Białej

Lp.	Nazwa	Region	Przebieg	Dystans	Czas przejazdu	Trasa	% bez ruchu samoch.	Oznakowanie	Pętla	Tran sgr.
1.	Forteczna Trasa Rowerowa – południowa	Pogórze Przemyskie	Przemyśl – Fort VII Prałkowce – Wapielnica (394 m n.p.m.) – Fort VI Iwanowa Góra – Helicha – Fort V Grochowce – Fort IV Optyń – Fort III Łuczyce – Fort II Jaksmanice – Fort I Salis Soglio w Siedliskach – Fort XV Borek – Przemyśl most kolejowy	51,3 km	5,5 godz.	trudna	24%	dobrze, kolor czarny, znaki typu R	tak	nie
2.	Szlakiem cerkwi Doliny Sanu	Pogórze Dynowskie	Mrzygłód – Raczkowa – Końskie – Witryłów – Ulucz – Dobra – Hłomcza – Mrzygłód	26,8 km	3,5 godz.	średnia	5%	średnie, kolor niebieski, znaki typu R	tak	nie
3.	Szlakiem galicyjskich miasteczek	Pogórze Dynowskie	Błażowa – Futoma – Ulanica – Dynów – Harta – Błażowa	32,4 km	4 godz.	średnia	5%	średnie, znaki typu R Green Velo	tak	nie
4.	Dookoła wzgórza Magdalenka	Podgórze Rzeszowskie	Markowa kościół – Lipnik – Husów – Handzlówka – Cierpisz Górny – Wzgórze Marii Magdaleny – Podkościółek – Połomia – Rzeszów ul. św. Rocha – Rzeszów Słocina, sanktuarium św. Rocha – Górna Słocina – Kraczkowa – Albigowa – Husów – Markowa – Markowa kościół	52,2 km	5 godz.	trudna	0%	brak, szlaki piesze	tak	nie
5.	Śladami Tadeusza Kantora	Pogórze Strzyżowskie	Stępina – Chytrówka – Cieszyna – Wiśniowa – Wielopole Skrzyńskie – Brzeziny – Stępina	35 km	4 godz.	trudna	14%	dobrze, znaki niebieskie i typu R	tak	nie
6.	Wokół bieszczadzkich jezior i rzek	Góry Sanocko-Turczańskie	Solina – Bóbrka – Orelec – Uherce Mineralne – Zwierzyń – Myczkowce OW Caritas – Bóbrka – Solina	28,8 km	4 godz.	średnia	5%	średnie, kolor niebieski i czerwony	tak	nie
7.	Bieszczadzkie rozdroża	Bieszczady	Wołkowyja – Górzanka – Przełęcz pod Markowską – Baligród – Stężnica – Przełęcz nad Stężnicą (pod Lipowcem) – Górzanka – Wołkowyja	27,8 km	3,5 godz.	średnia	28%	średnie, kolor niebieski, znaki typu R	tak	nie
8.	Szlakiem Dzielnego Wojaka Szwejka	Beskid Niski	Przełęcz Radoszycka – Radoszyce – Komańcza – Rzepedź – Szczawne – Wysoczany – Zagórz	41,5 km	4,5 godz.	łatwa	0%	dobrze, kolor czerwony, znaki typu R	nie	tak
9.	Z wizytą w Muzeum Przemysłu Naftowego w Bóbrce	Kotlina Jasielsko-Krośnieńska	Łęki Dukielskie – Kobyłany – Chorkówka – Bóbrka – Bóbrka, muzeum – Wietrzno – Łęki Dukielskie	17,6	2 godz.	łatwa	0%	średnie, znaki niebieskie	tak	nie
10.	Na styku kultur	Beskid Niski	Przełęcz Beskid 590 m n.p.m. – Ożenna – Grab – Świątkowa Mała – Świątkowa Wielka – Desznica – Koci Zamek 457 m n.p.m. – Brzezowa – Nowy Żmigród – Osiek Jasielski – Dębowiec – Niegłowice – Jasło	51,7 km	6 godz.	średnia	0%	średnie, znaki czerwone	nie	tak

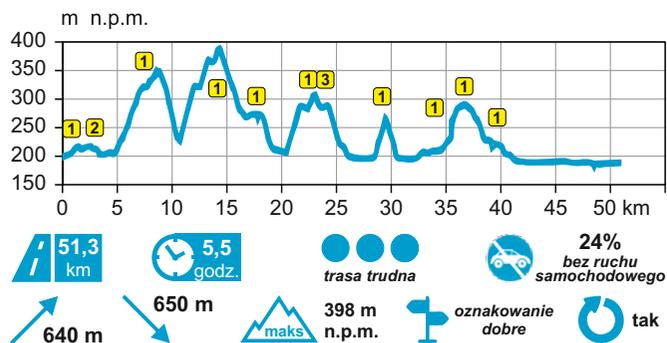
Lp.	Nazwa	Region	Przebieg	Dystans	Czas przejazd	Trasa	% bez ruchu samoch.	Oznakowanie	Pętla	Tran sgr.
11.	Transgraniczny Szlak Rowerowy	Beskid Niski	Tylicz – Mrokowce – Izby – Śnietnica – Czarna – Uście Gorlickie – Kwiatów – Skwirtne – Regietów Niżny – Smerkowice – Gładyszów – Krzywa – Czarne – Długie – Przełęcz Długie 550 m n.p.m.	55,7 km	6,5 godz.	trudna	22%	średnie, kolor czerwony, znaki typu R63	nie	tak
12.	Velo Krynica/ AquaVelo	Beskid Sądecki	Leluchów – Muszyna – Krynica Zdrój – Tylicz – Muszynka – Przełęcz Tylicka 682 m n.p.m.	32,9 km	3,5 godz.	średnia	36%	dobrze, kolor żółty, znaki typu R velo	nie	tak
13.	AquaVelo	Beskid Sądecki	Piwniczna Zdrój – Obidza – Biała Woda Jaworki – Rez. Homole – Szlachtowa – Szczawnica ul. Pienińska	26,8 km	3,5 godz.	trudna	33%	dobrze, kolor żółty, znaki typu R velo	nie	tak
14.	Velo Natura/ Eurovelo 11	Beskid Sądecki	Piwniczna Zdrój granica polsko -słowacka – Piwniczna Zdrój PKP – Sucha Struga – Barcice – Stary Sącz	23,8 km	2 godz.	łatwa	47%	dobrze, znaki typu R velo	nie	tak
15.	Karpacki Szlak Rowerowy	Beskid Sądecki, Pogórze Rożnowskie	Nowy Sącz – Klimkówka – Jelna – Miłkowa – Przydonica – Podole Górowa – Bartkowa-Posadowa – Rożnów – Roztoka Brzeziny – Tropie – przeprawa promowa – Tropsztyn zamek	39,9 km	4,5 godz.	trudna	4%	dobrze, kolor czerwony	nie	tak
16.	Szlak Rowerowy im. Żeleńskich	Podgórze Bocheńskie, Pogórze Wiśnickie, Beskid Wyspowy	Puszcza Niepołomicka – Brzezina – Grodkowice – Cichawa – Nigowic – Liplas – Gdów – Podolany – Kłęczana – Kobylec – Łapanów – Boczów – Słupia – Jodłownik	49,6 km	5,5 godz.	średnia	22%	dobrze, kolor czarny, znaki typu R	nie	nie
17.	Wokół Jeziora Czorsztyńskiego /Velo Czorsztyń	Pieniny	Niedzica zamek – Falsztyn – Frydman – Dębno – Kluszkowce – Czorsztyń przystań Harnaś	27,6 km	3 godz.	łatwa	89%	dobrze, znaki typu R velo	nie	tak
18.	Velo Dunajec	Kotlina Orawsko-Nowotarska	Zakopane – Harenda – Poronin – Biały Dunajec – Szaflary – Nowy Targ	24,6 km	2 godz.	łatwa	22%	dobrze, znaki typu R velo	nie	tak
19.	Szlak Rowerowy wokół Tatr	Kotlina Orawsko-Nowotarska	Nowy Targ – Rogoźnik – Czarny Dunajec – Podczerwone – granica polsko -słowacka	20,8 km	2 godz.	łatwa	100%	dobrze, znaki typu R velo	nie	tak
20	Bursztynowy Szlak Greenways	Beskid Mały, Beskid Makowski, Beskid Żywiecki	Sucha Beskidzka – Zembrzyce – Stryszów – Zakrzów – Bugaj (19,4 km) – Lanckorona (24,8 km)	24,8 km	3 godz.	trudna	13%	dobrze, kolor niebieski, znaki typu R	nie	tak

Lp.	Nazwa	Region	Przebieg	Dystans	Czas przejazd	Trasa	% bez ruchu samoch.	Oznakowanie	Pętla	Tran sgr.
21.	Dookoła Bielska - Białej	Pogórze Śląskie	Bielsko-Biała pętla	51,3 km	6 godz.	trudna	22%	średnie, kolor niebieski, znaki typu R	tak	nie
22.	Widokowa Pętla po Beskidzie Śląskim	Beskid Śląski	Wisła Jezioro Czerniańskie – pasmo Cieńkowa – schronisko PTTK Przysłop pod Baranią Góra – Stecówka – Wiśle Zameczek Prezydencki – Wisła Jezioro Czerniańskie	28,3 km	4 godz.	trudna	60%	średnie, kolor zielony, znaki typu R	tak	nie
23.	Śladami stroju Cieszyńskiego	Pogórze Śląskie	Goeszów – Bażanowicen – Puńców – Dzięgielów – Cisownica – Kozakowice Dolne – Skoczów Bładnice PKP – Kisielów – Godziszów – Goleszów	38,3 km	4 godz.	średnia	2%	dobrze, znaki czarne i typu R	tak	nie
24.	Żółta Tandemowa Trasa Rowerowa	Wysoczyzna Kończycka	Kaczyce granica polsko -czeska – Kończyce Wielkie – Kończyce Małe – Kaczyce	20 km	1,5 godz.	łatwa	14%	słabe, kolor żółty, znaki typu R	tak	tak
25.	Żelazny Szlak Rowerowy	Wysoczyzna Kończycka	Skrbeńsko granica polsko -czeska – Gołkowice – Godów – Podbucze – Skrzyszów – Godów – Moszczenica – Jastrzębie Zdrój – Ruptawa – Zebrzydowice – Karwina granica	32,3 km	3 godz.	łatwa	63%	dobrze, znaki typu R	nie	tak
26.	Trójstyk malownicze pogranicze	Beskid Śląski	Jasnowice granica polsko -czeska – Istebna – Koniaków – Jaworzynka granica polsko -słowacka	18,4 km	2,5 godz.	średnia	8%	dobrze, kolor zielony, znaki typu R	nie	tak
27.	Widokowa północna pętla z Rajczy	Beskid Śląski, Beskid Żywiecki	Rajcza – Sól – Nieleddwie – Milówka – Rajcza	23,1 km	2 godz.	łatwa	16%	dobrze, znaki typu R velo	tak	nie
28.	Velo Soła	Beskid Żywiecki, Kotlina Żywiecka	Milówka – Cisiec – Węgierska Górka – Cięcina – Wieprz – Żywiec – J. Żywiecki –koniec znakowanego szlaku	31 km	2,5 godz.	łatwa	75%	dobrze, znaki typu R velo	nie	tak
29.	Wiślana Trasa Rowerowa - Śląsk	Beskid Żywiecki	Wisła – Ustroń – Górki Wielkie – Skoczów	20,9 km	1,5 godz.	łatwa	8%	dobrze, znaki typu R	nie	nie
30.	Na południe od Bielsko Białej	Kotlina Żywiecka	Bielsko-Biała, plac Ratuszowy – Wilkowice – Meszna – Buczkowice – Godziszka (18,3 km) – Słotwina – Lipowa – Twardorzeczka – Radziechowy – Przybęda – Cięcina	32 km	3 godz.	średnia	14%	słabe, kolor czerwony, znaki typu R	nie	nie

POGÓRZE PRZEMYSKIE TRASA 1 Forteczna Trasa Rowerowa – południowa

➡ **Przemyśl** – Fort VII Prałkowce (8,5 km) – Wapielnica (394 m n.p.m.) (13,4 km) – Fort VI Iwanowa Góra – Helicha (14,3 km) – Fort V Grochowce (18 km) – Fort IV Optyń (23,2 km) – Fort III Łuczycze (29,6 km) – Fort II Jaksmanice (34,5 km) – Fort I Salis Soglio w Siedliskach (37,1 km) – Fort XV Borek (39,6 km) – Przemyśl most kolejowy (51,4 km) ↻

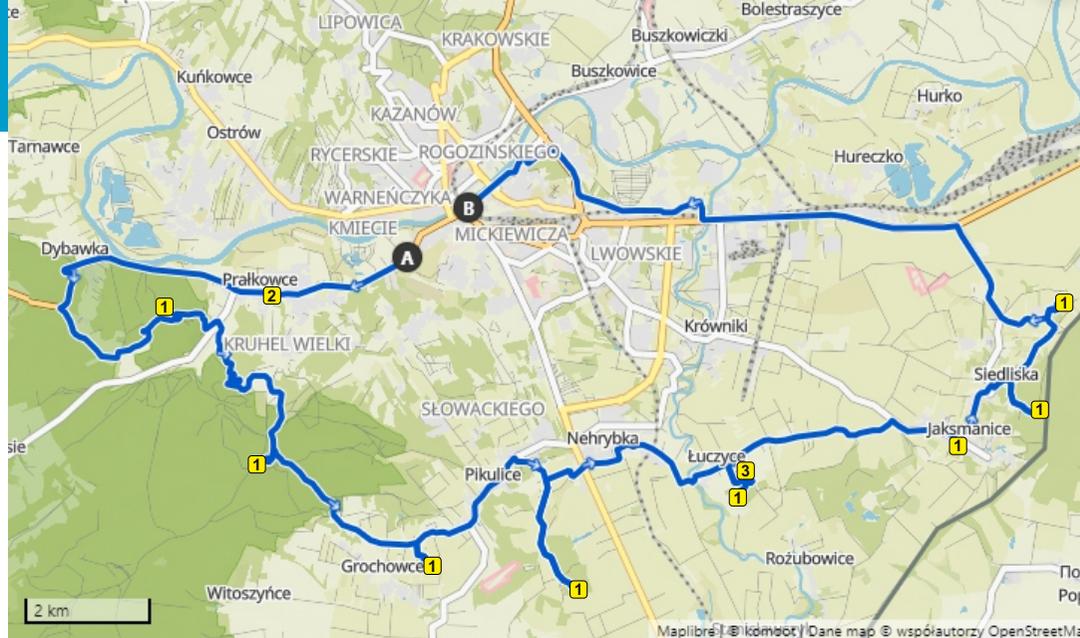

OPIS TECHNICZNY

Forteczna Trasa Rowerowa – południowa prowadzi widokową trasą na Pogórze Przemyskie i panoramami na miasto Przemyśl. Jadąc szlakiem odwiedzamy 7 fortów Twierdzy Przemyśl ¹. Szlak prowadzi w większości bocznymi drogami o małym ruchu samochodowym, dojazdy do fortów drogami gruntowymi. Przy wyjeździe i powrocie trasa prowadzi drogą krajową 28 bez oznakowania – należy zachować ostrożność. Szlak w większości oznakowany jest dobrze kolorem czarnym. Do pokonania jest kilka podjazdów, które prowadzą do poszczególnych fortów. Szlak zaczyna się przy Bramie Sanockiej Dolnej w Przemyślu i prowadzi drogą do Prałkowiec. Tu znajduje się dawna cerkiew – obecnie kościół z drewnianą dzwonnica ². Po ok. 6 km od naszego startu osiągamy szczyt podjazdu we wsi Dybawka i tu zaczyna się znakowany czarny szlak forteczny. Dalej mamy następny podjazd na Górę Wapielnica, na której znajduje się skrzyżowanie dróg i szlaków turystycznych. Szlak prowadzi do kolejnych fortów. W Łuczycach przejeżdżamy przez kładkę na rzecę Wiar. Mamy do pokonania stromy podjazd do fortu Łuczycze i można zwiedzić drewnianą cerkiew ³. Do fortu Borek trasa prowadzi w bliskości granicy, skręcamy w prawo. Na skrzyżowaniu z ruchliwą szosą Przemyśl – Medyka skręcamy w lewo. Trasę kończymy przy moście kolejowym w Przemyślu.

ATRAKcje NA TRASIE

¹ **Twierdza Przemyśl** zaliczana do jednej z największych twierdz nowożytnych Europy. Podczas I wojny światowej stała się areną krwawych walk. Twierdza jest prawie kompletnie zachowanym do

fort I Salis Soglio

fort XV Borek

dzisiaj cennym zespołem zabytków architektury obronnej i obiektów zaplecza z bardzo rozwiniętą siecią dróg fortecznych. Obiekty obronne twierdzy były wznoszone od połowy XIX w. do wybuchu I wojny światowej oraz podczas jej trwania (fortyfikacje polowe). W latach 1914 – 1915, rozegrały się w jej obrębie krwawe walki. W dniu 22 marca 1915 roku, gdy ogłoszono kapitulację, forty zostały zniszczone. Obronny charakter fortów, stanowi dzisiaj atrakcję turystyczną.

² **Kościół Matki Bożej Zbaraskiej w Prałkowcach** wcześniej cerkiew greckokatolicka, ufundowana w 1842 r. Po wysiedleniu ludności ukraińskiej w latach 1945–1947. W latach 60. XX wieku została wyremontowana. W ołtarzu głównym od 1972 r. znajduje się obraz Matki Boskiej Częstochowskiej z XVI w. Obraz znajdował się pierwotnie w kościele bernardynów w Zbarażu. Według tradycji modlił się przed nim król Jan III Sobieski i Michał Korybut Wiśniowiecki.

³ **Drewniana cerkiew Ofiarowania Najświętszej Maryi Panny w Łuczycach** wybudowana w 1856 r. Po wysiedleniu ludności ukraińskiej stała opuszczona, zdewastowana i pozbawiona wyposażenia. W 1991 r. utworzono w Łuczycach parafię greckokatolicką i cerkiew wyremontowano. We wnętrzu ikonostas z XIX w. i chorągwie procesyjne.

fort V Grochowce

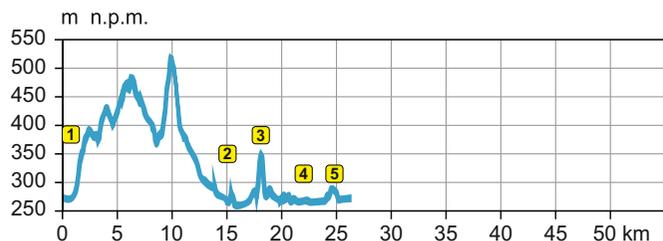
POGÓRZE DYNOWSKIE

TRASA 2

Szlakiem cerkwi Doliny Sanu

➡ **Mrzygłód** – Raczkowa (8,8 km) – Końskie (12,7 km) – Witryłów (14,6 km) – Ulucz (18,5 km) – Dobra (22,8 km) – Hłomcza (24,9 km) – **Mrzygłód (26,8 km)** ↻

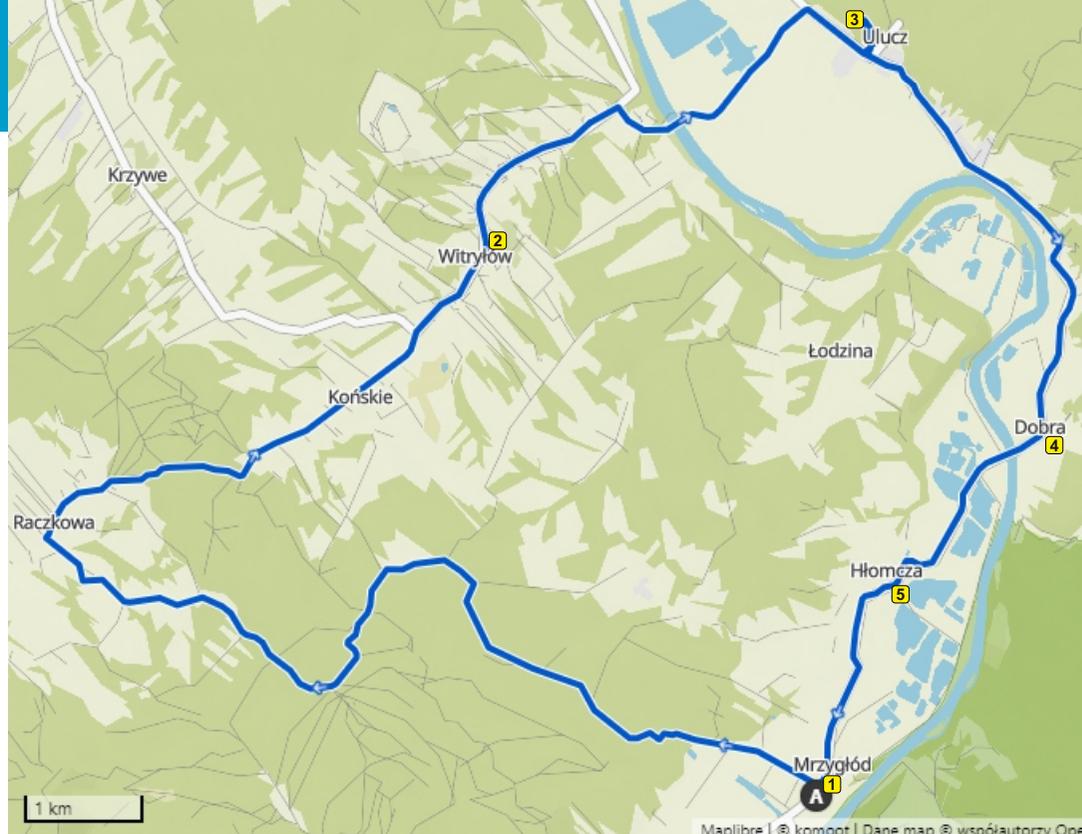
OPIS TECHNICZNY

Bardzo atrakcyjna trasa w Dolinie Dolnego Sanu na pograniczu Pogórza Dynowskiego i Pogórza Przemyskiego. Szlak rozpoczyna się na ryneczku w Mrzygłodzi z charakterystyczną drewnianą zabudową małomiasteczkową **1** Szlak na pierwszym etapie prowadzi drogami gruntowymi ze znacznymi przewyższeniami w Paśmie Grabówki. Przez blisko 7 km trasa prowadzi przez las. Po osiągnięciu wierzchołiny następuje zjazd z widokami w kierunku Raczkowej. Dojeżdżamy do drogi asfaltowej i następnie skręcamy w prawo podejmując kolejny ostry podjazd. Z przełęczy z której rozlega się szeroka panorama zjeżdżamy do Końskich z drewnianą cerkwią z 1927 r. Droga prowadzi do Witryłowa, w którym można zwiedzić zabytkową cerkiew **2** Dalej musimy przejechać przez wiszącą kładkę nad Sanem. Z parkingu z wiatą turystyczną do cerkwi na wzgórzu Dębnik w Uluczu **3** prowadzi leśna ścieżka. W dalszej części trasa prowadzi płaskim terenem w większości drogami asfaltowymi o małym natężeniu ruchu. Oprócz najstarszej cerkwi drewnianej w Uluczu zwiedzamy jedyną cerkiew bramną w Dobrej Szlacheckiej **4** i kolejną cerkiew w Hłomczy **5** Pętlę zamykamy w Mrzygłodzi.

ATRAKcje NA TRASIE

1 Rynek w Mrzygłodzi z drewnianą zabudową małomiasteczkową z XIX/XX w. o układzie owalnicowym z czasów średniowiecza. Budynki z charakterystycznymi szczytami i oryginalnymi koronkowymi dekoracjami.

2 Dawna drewniana cerkiew greckokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Witryłowie z 1812 r. Po 1947 r. nieużytkowana. Obecnie kościół rzymskokatolicki. Zachował się krzyż procesyjny z pocz. XIX w.

rzeka San w okolicach Witryłowa

3 Cerkiew greckokatolicka pw. Wniebowstąpienia Pańskiego w Uluczu na wzgórzu Dębnik, uznawana jest za najstarszą drewnianą cerkiew w Polsce. Początkowo wchodziła w skład monasteru Bazyljanów. Obecnie udostępniona do zwiedzania jako filia Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku.

4 Drewniana cerkiew pw. św. Mikołaja w Dobrej Szlacheckiej z 1879 r. z drewnianą cerkwią bramną i dzwonnica w izbicy, unikalny, nie tylko w skali kraju, zabytek tego typu.

5 Drewniana cerkiew greckokatolicka pw. Soboru Najświętszej Maryi Panny w Hłomczy z 1859 r., odnowiona w 1910 r. Po wojnie cerkiew użytkowana była przez kościół rzymskokatolicki, a następnie prawosławny. W 1991 r. wróciła do grekokatolików.

POGÓRZE DYNOWSKIE

TRASA 3

Szlakiem galicyjskich miasteczek

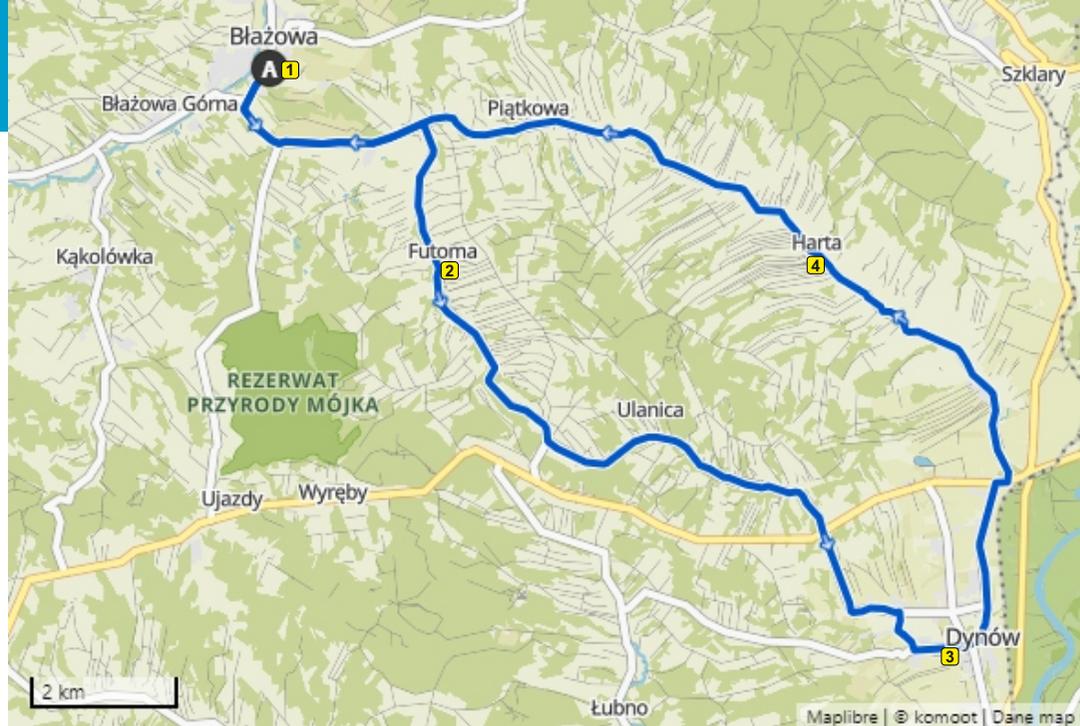

➡ **Błażowa rynek** → Futoma (5 km) → Futoma Górna (6,8 km) → Ulanica (10 km) → Dynów, rynek (16,2 km) → Harta (22,8 km) → Piątkowa (27,3 km) → **Błażowa rynek (32,4 km)** ↻

OPIS TECHNICZNY

Szlak na obszarze Pogórza Dynowskiego w formie pętli łączy galicyjskie miasteczka Błażową i Dynów. Trasa zaczyna się na rynku w Błażowej. Przed wyruszeniem w drogę warto obejrzeć atrakcje turystyczne miasteczka: neogotycki kościół parafialny pw. św. Marcina **1** dwór z przełomu XVIII i XIX w., ratusz z 1900 r., cmentarz żydowski z XVIII w., Muzeum Ziemi Błażowskiej (poza trasą). Pierwsza część szlaku, na odcinku 1 km prowadzi ścieżką rowerową i dalej szlakiem Green Velo przez Futomę z neogotyckim kościołem **2**. Za Futomą kontynuujemy długi 5 km podjazd, osiągamy wierzchołkę i spokojnym zjazdem udajemy się do Ulanicy. Jest to niezwykle widokowy odcinek, z którego rozpościerają się malownicze panoramy na Pogórze, Dynów i sąsiadujących z nim miejscowości. Dalej wjeżdżamy do Dynowa Przemieście, jadąc ulicami: Sikorskiego, Źródlaną, Podgóorską i ks. Ożoga, aż do rynku z kościołem św. Wawrzyńca **3**. W Dynowie znajduje się także stacja Przeworskiej Kolejki Wąskotorowej. Warto skorzystać z okazji i udać się w niezwykłą podróż kolejką. Trasa przejazdu liczy 46 km i przebiega przez malownicze tereny Pogórza Dynowskiego. Jej największą atrakcją jest mierzący ponad 600 m tunel – jedyny w Polsce tunel na trasie kolei wąskotorowej (poza trasą). Szlak prowadzi dalej ruchliwą szosą do drogi wojewódzkiej 884, gdzie po 100 m. skręca w lewo w kierunku Błażowej, przy pomniku upamiętniającym strajki chłopskie z 1937 r. w formie siedzącego orła z koniczyną. Dalej szlak prowadzi spokojną trasą na północny zachód przez Hartę, gdzie możemy zobaczyć stary młyn, kościół oraz dzwonnice z dwoma zabytkowymi dzwonami **4**. Starszy z nich, wyjątkowo cenny, pochodzi z przełomu XV i XVI w. Za Hartą mamy nieduży podjazd i docieramy do Piątkowej gdzie zamykamy pętlę. Szlak zakończymy ul. 3 Maja, aż do rynku w Błażowej.

ATRAKcje NA TRASIE:

1 Kościół pw. św. Marcina w Błażowej wybudowany w latach 1896–1900 projektu słynnego architekta Jana Sasa Zubrzyckiego, który otrzymał zań złoty medal na Wystawie Krajowej we Lwowie. Architektura kościoła jest odbiciem dążeń twórcy do projektowania w stylu przejściowym i dążenia do tak zwanych form narodowych. W monumentalnej bryle nietrudno rozpoznać połączenie stylu romańskiego z gotykiem.

2 Kościół pw. świętych Walentego, Leonarda i Michała Archanioła w Futomie, wybudowany w latach 1910–1911 według projektu arch. inż. Stanisława Majerskiego. W 1911 r. kościół został poświęcony, a 8 lipca 1922 r. odbyła się konsekracja kościoła przez bpa Karola Fischera.

3 Kościół pw. św. Wawrzyńca w Dynowie zaliczany jest do najcenniejszych budowli sakralnych powstałych na Podkarpaciu. Należy również do najstarszych murowanych świątyń Polski południowo-wschodniej. Wybudowany został w latach 1604–1617 na miejscu wcześniejszego, drewnianego kościoła w stylu gotyckim z murowanym prezbiterium, fundowany przez Wapowskich. Kościół jest jednonawową świątynią z dwoma bocznymi kaplicami.

4 Kościół pw. św. Mikołaja w Hartce wybudowany w latach 1779–1804 i ufundowany przez Skrzyńskich. Kościół zbudowano w stylu renesansowo-barokowym. Przy kościele zespół zabytkowych budynków z dzwonnice z 1886 r., budynek wikarówki i ogrodzenie z czterema kapliczkami z XIX w.

Pomnik, upamiętniający strajki chłopskie

kapliczka w Hartce Górnej

PODGÓRZE RZESZOWSKIE

TRASA 4

Dookoła wzgórza Magdalenka

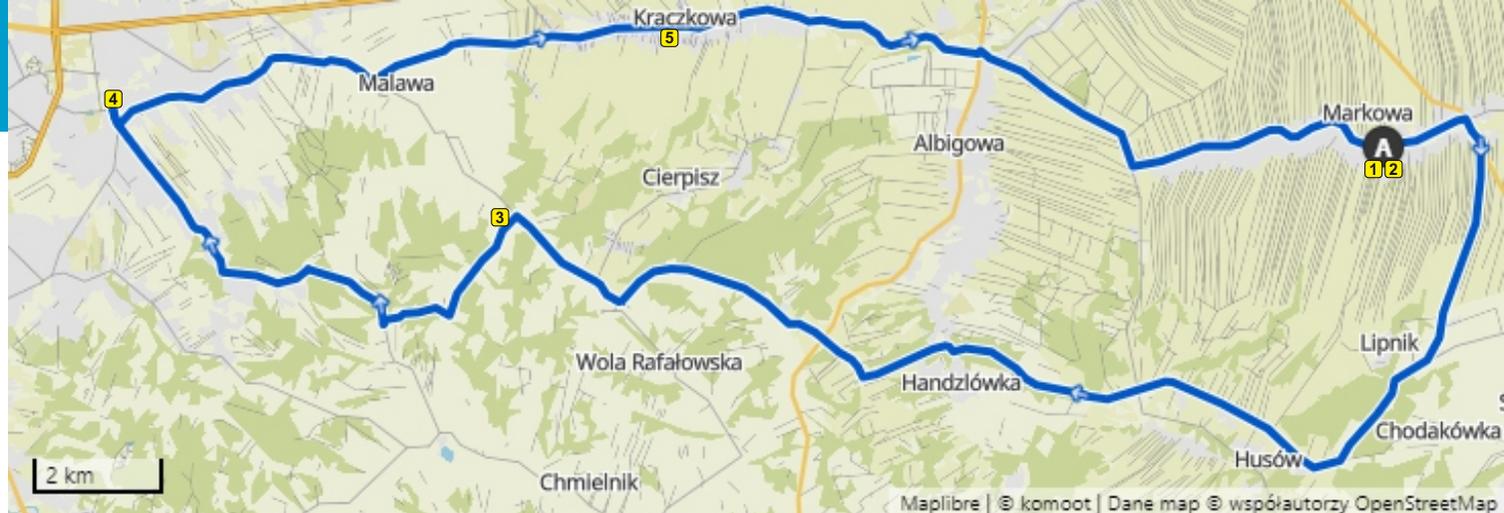
➡ **Markowa kościół** → Lipnik (5,5 km) → Husów (8 km) → Handzlówka (13,8 km) → Cierpisz Górny (20,2 km) → Wzgórze Magdalenka (22 km) → Połomia (26,3 km) → Rzeszów-Słocina św. Rocha (30,8 km) → Górna Słocina (32,8 km) → Kraczkowa (40 km) → Albigowa (45 km) → **Markowa (52,2 km)** ↻

OPIS TECHNICZNY

Atrakcyjny szlak rowerowy w okolicach Rzeszowa, na obszarze Podgórzia Rzeszowskiego z widokowymi punktami na Pogórze Dynowskie i na północ w kierunku Pradoliny Podkarpackiej. Rozpoczyna się w Markowej i prowadzi na Wzgórze Magdalenka – doskonały punkt widokowy i dalej do Rzeszowa Słociny, umożliwiając powrót w formie pętli, przez Malawę do Markowej. Jest to trudny szlak ze względu na dystans ponad 52 km oraz znaczne 3 długie podjazdy. Trasa prowadzi przez liczne ciekawe miejscowości oraz zahacza o Rzeszów-Słocinę. Pomimo tego że prowadzi w 96% drogami asfaltowymi, nie ma tutaj większego ruchu samochodowego.

Trasę rozpoczniemy przy kościele parafialnym w Markowej 1 w którym od 2023 r. rozwija się kult błogosławionej Rodziny Ulmów. Ich imieniem nazwane jest również Muzeum Polaków Ratujących Żydów w Markowej 2 które mijamy po lewej stronie. Dalej szlak prowadzi do głównej krzyżówki, gdzie skręcamy w prawo w drogę wojewódzką 881. Należy zachować ostrożność ze względu na duży ruch samochodów. Po 500 m skręcamy w prawo w lokalną drogę i rozpoczynamy pierwszy 5 km podjazd. Mijamy miejscowość Lipnik z XIX-w. pałacem Łastowieckich w którym mieści się obecnie Fundacja Wzrastanie im. Jana Pawła II (poza trasą). Docieramy do Husowa gdzie koło zabytkowej kapliczki skręcamy w prawo z krótkim, łagodnym zjazdem. Dalej jedziemy wierzchołową, a następnie zjeżdżamy stromo w dół do Handzlówki mijając po drodze liczne kapliczki i krzyże przydrożne. Od 14 km zaczynamy kolejny długi podjazd. W przysiółku Krzyżyk przejeżdżamy przez drogę wojewódzką 877 i skrajem lasu dojeżdżamy do Cierpisza Górnego.

Tutaj również warto zwrócić uwagę na zabytkowe kapliczki. Pokonując kolejne, nieduże podjazdy docieramy na tytułowe wzgórze Magdalenki 3 które dostarcza nam niezwykłych panoram. Tu szlak odbija na południe w kierunku Chmielnika, a po 3 km w prawo stromym zjazdem drogą wewnętrzną do przysiółka Chmielnika Niedybrze. Do Słociny zjeżdżamy długą ul. św. Rocha, mijając kapliczkę z figurą świętego. Podjeżdżamy do kościoła św. Rocha 4 i dalej kontynuujemy podróż wracając w kierunku wschodnim, jadąc przez Malawę praktycznie płaskim terenem, po prawej objeżdżając wzgórze Magdalenki. Szlak prowadzi przez Kraczkową z kościołem pw. św. Mikołaja. Tutaj krzyżuje się z Drogą św. Jakuba Via Regia. Po przejechaniu drogi wojewódzkiej w Albigowej podjeżdżamy nieduże wzniesienie z którego widać Markową. Dalej łagodnym zjazdem docieramy do miejsca gdzie rozpoczęliśmy podróż.

ATRAKcje NA TRASIE:

- 1 **Markowa: kościół św. Doroty** w stylu neogotyckim wzniesiona w latach 1904-1910 wg projektu architekta Stanisława Majerskiego. Od 10 września 2023 r. po beatyfikacji ustanowiono sanktuarium bł. Rodziny Ulmów z relikwiami błogosławionych – patronów woj. Podkarpackiego.
- 2 **Muzeum Polaków Ratujących Żydów w czasie II wojny światowej** - interesujący architektonicznie, nowoczesny obiekt chroni pamięć o tych, którzy nie wahali się poświęcić życia w obronie morderowanych niewinnych. Nosząc imię rodziny Ulmów, zamordowanej w 1944 r.

przez Niemców za ukrywanie Żydów, przedstawia historię Holocaustu oraz postacie Sprawiedliwych wśród Narodów Świata. Przy budynku muzeum znajduje się park poświęcony ofiarom okupacji i Zagłady.

3 **Wzgórze Magdalenka** którego nazwa związana jest z postacią św. Marii Magdaleny oraz wezwaniem kościoła, który został wybudowany na wzniesieniu (384 m n.p.m.). Renesansowa świątynia wybudowana w 1712 r. z fundacji księcia Jerzego Lubomirskiego była z jego strony zadośćuczynieniem za zabicie człowieka. Obraz patronki świątyni umieszczony jest w XIX-w. ołtarzu. Na wzgórzu wieża widokowa z lornetkami umożliwiającymi oglądanie panoramy Rzeszowa, ale również Bieszczad, czy przy dobrej pogodzie widok na Tatry.

4 **Sanktuarium św. Rocha w Rzeszowie Słocinie** – świątynia w stylu neogotyckim, nadwiślańskim z 1916 r. Kult św. Rocha trwa tu od czasów wielkiej zarazy w XVII w. Wiara we wstawiennictwo św. Rocha ściągała tu liczne pielgrzymki pozostawiające liczne srebrne wota. Wewnątrz cudowny obraz z wizerunkiem patrona.

5 **Kościół pw. św. Mikołaja w Kraczkowej** wybudowany w latach 1911-1913 wg projektu architekta Teodora Talowskiego. W czerwcu 1939 r. bp Franciszek Barda dokonał konsekracji kościoła.

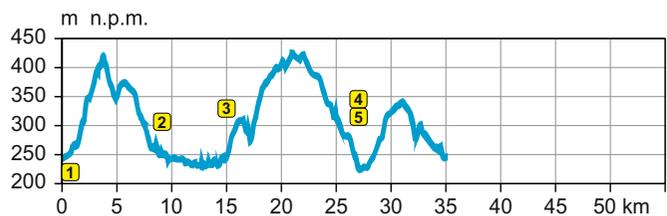
PODGÓRZE STRYŻÓWSKIE

TRASA 5

Śladami Tadeusza Kantora

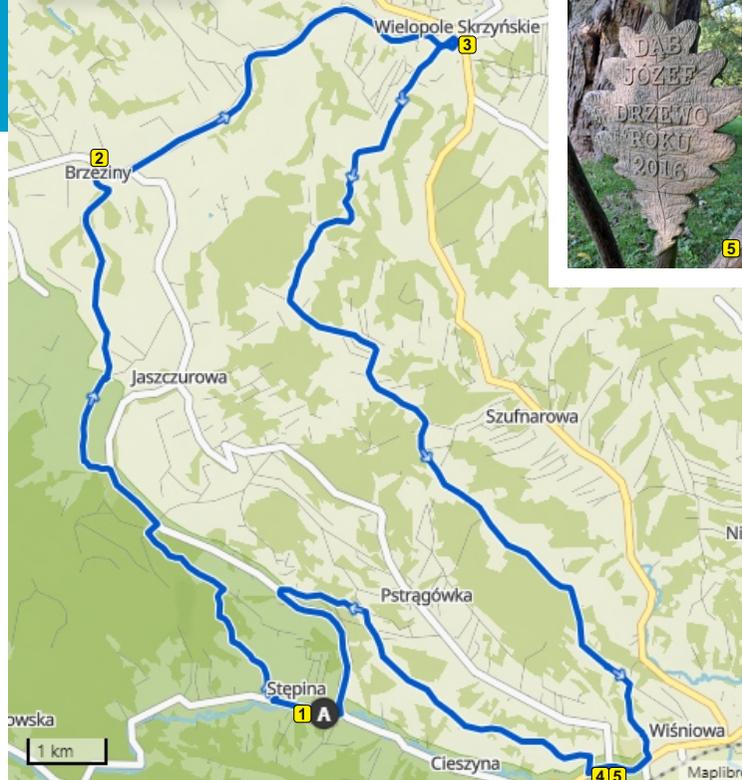

➡ **Stępina** → Chytrówka (2,2 km) → Cieszyna (4 km) → Wiśniowa (7 km) → Wielopole Skrzyńskie (20,5 km) → Brzeziny (26 km) → **Stępina (35 km)** ↻

OPIS TECHNICZNY

Ciekawa trasa w formie pętli na terenie Pogórza Strzyżowskiego. Szlak prowadzi przez tereny cenne przyrodniczo: Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy i Rezerwat Przyrody Góra Chełm. Trasa średnio trudna z 3 większymi podjazdami. Szlak rozpoczyna się przy schronie kolejowym w Stępinie **1**. Na miejscu duży parking, sklepik z pamiątkami i biletami do schronu oraz tablice informacyjne. Z parkingu przejeżdżamy przez mostek w lewo, przy drewnianej kapliczce domkowej skręcamy w prawo, objeżdżając kościół w Stępinie. Zaczynamy podjazd przejeżdżając przez przysiółek Komorówka i przy kolejnej kapliczce skręcamy w prawo w drogę gruntową. Znajdują się tu znaki czerwonej ścieżki dydaktycznej. Po 2 km docieramy do lasu i zarazem Rezerwatu Przyrody Góra Chełm, sam szczyt zostawiamy po lewej stronie. Docieramy do przysiółka Pogwizdów osiągając najwyższe przewyższenie na trasie i doskonały punkt widokowy na okoliczne miejscowości. Kolejny odcinek to zjazd do Brzezin z drewnianym kościołem pw. św. Mikołaja **2** Szlak skręca w prawo i przez kolejne 6 km płaskim odcinkiem dojeżdżamy do Wielopola Skrzyńskiego z rynkiem, barokowym kościołem z 1683 r. i dawną plebanią, w której w 1915 r. urodził się Tadeusz Kantor. Obecnie w budynku mieści się Ośrodek Dokumentacji i Historii Regionu – Muzeum Tadeusza Kantora **3** Dalej szlak prowadzi do Wiśniowej niebieskim szlakiem rowerowym. Za skałką Dudniacz, szlak skręca w lewo i rozpoczyna się duży podjazd i następnie zjazd do pałacu Mycielskich w Wiśniowej **4** z dębem „Józef” **5** Dalej trasa prowadzi przez 1,5 km drogą wojewódzką 988, następnie skręca w prawo. Zaczyna się ostatni podjazd do wież RTV. Stąd zjazd, skręcamy w lewo do przysiółka Chytrówka i dalej zamykamy pętlę docierając do miejsca z którego rozpoczęto wycieczkę - schronu w Stępinie.

ATRAKcje NA TRASIE:

1 Schron kolejowy w Stępinie-Cieszynie jest to naziemny tunel wchodzący w skład kwatery głównej Hitlera Anlage Süd z okresu II wojny światowej. Tunel w Stępinie, nazywany schronem nr 1, ma 393 metry długości i ściany o grubości przekraczającej 2 metry. W dniach 27–28 sierpnia 1941 roku na terenie kwatery w Stępinie doszło do spotkania Hitlera z Mussolinim. Kompleks z zagospodarowaniem turystycznym udostępniony do zwiedzania.

2 Drewniany kościół pw. św. Mikołaja w Brzezinach wzniesiony w II poł. XV w. Kościół wielokrotnie rozbudowywany z zachowanym gotyckim charakterem, otoczony sobotami. Wnętrze ozdobione XVII-wieczną polichromią figuralno-ornamentalną z cennym wyposażeniem: późnobarokowym ołtarzem głównym z 1700, płaskorzeźbą Opłakiwania Chrystusa z XVI w. z wpływów Wita Stwosza.

3 Muzeum Tadeusza Kantora w Wielopolu Skrzyńskim tzw. „Kantorówka” to zabytkowy dom narodzin wybitnego Polaka, malarza, reżysera, scenografa i teoretyka sztuki Tadeusza Kantora. Na ekspozycji muzealnej pamiętki po Kantorze, korespondencja, rękopisy i rekwizyty.

4 Pałac Mycielskich w Wiśniowej z XVIII w. Pierwszymi właścicielami byli Jabłonowscy. Po pożarze w 1848 r. posiadłość przejęli Mycielscy i przebudowali ją w stylu neoklasycystycznym. Pałac stanowił centrum życia towarzyskiego i intelektualnego i gościł wielu artystów. Na terenie zespołu znajduje się **5 Dąb „Józef”** – Drzewo Roku 2016; obwód 690 cm, wysokość drzewa 30 m, wiek – 650 lat.

GÓRY SANOCKO-TURCZAŃSKIE

TRASA 6

Wokół bieszczadzkich jezior i rzek

→ Solina → Bóbrka (2,3 km) → Orelec (6,2 km) → Uherce Mineralne (9,3 km) → Zwierzyń (13,7 km) → Myczkowce OW Caritas (21,1 km) → Bóbrka (27,3 km) → Solina (28,8 km) ↻

OPIS TECHNICZNY

Bardzo atrakcyjna trasa rowerowa w otoczeniu Jeziora Solińskiego i Jeziora Myczkowieckiego. Szlak rozpoczyna się w Solinie, niedaleko zapory 1. Trasa prowadzi przez most na Sanie w lewo w kierunku Bóbrki. Jest droga wojewódzka 895, na której należy zachować ostrożność, ponieważ może występować wzmożony ruch samochodowy. Od 3 km szlak prowadzi praktycznie jedynym większym podjazdem na Przelec pod Sinicą (433 m n.p.m.). Dalej zjeżdżamy łagodnie do Orelea z dawną drewnianą cerkwią oraz rzeźbą tołhaja – karpackiego zbójnika (poza trasą). Dalej w większości szlak prowadzi płaskim terenem. W Uhercach Mineralnych szlak skręca w prawo z obwodnicy bieszczadzkiej do centrum wsi koło Bieszczadzkiej Szkoły Rzemiosła. Można podejść do kościoła pw. św. Stanisław Biskupa i ruin dworu obronnego Herbertów. Następnie skręcamy w lewo na drogę krajową i po 100 m znowu w lewo. Odcinek o bardzo dużym natężeniu ruchu. Mijamy stację kolejową Bieszczadzkie Drezyny Rowerowe (można skorzystać z trasy drezynami dawną linią kolejową i stoiskami z pamiątkami na peronie stacji). Szlak dalej poprowadzi do Myczkowca wzdłuż Olszanki, mijając po lewej stronie rezerwat Bobry w Uhercach i odbija w krótką pętlę wokół Sanu w Zwierzyńcu. Za mostem skręcamy w lewo, w gruntową drogę aż do grotty z cudownym źródłem i dalej do kościoła w Zwierzyńcu 2. Kolejną atrakcją jest Ośrodek Caritas 3. Z Myczkowca 4 do Bóbrki trasa prowadzi malowniczą trasą wzdłuż Jeziora z rezerwatem Koziniec. Po dotarciu do drogi wojewódzkiej skręcamy w prawo i zamykamy pętlę wracając do Soliny.

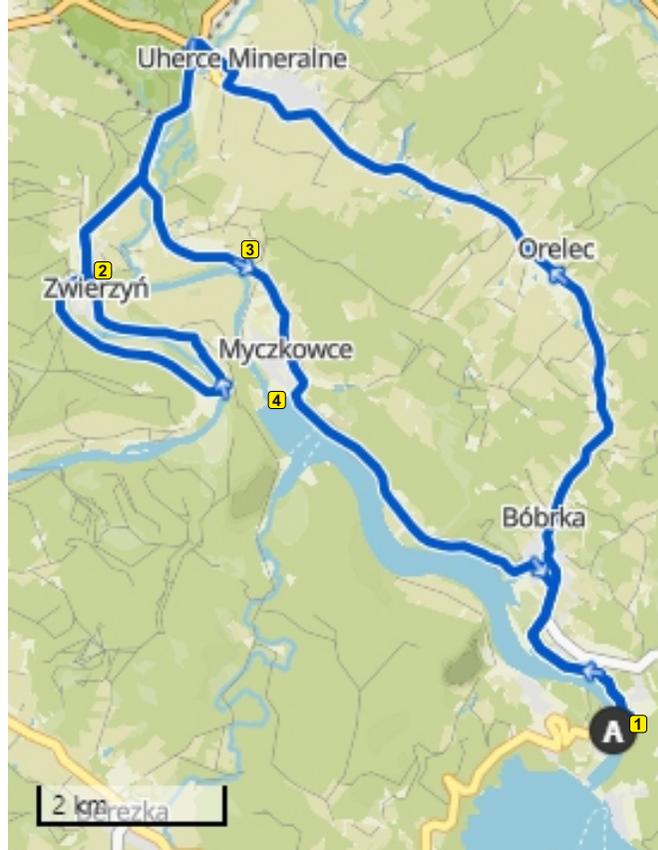
ATRAKcje NA TRASIE

1 **Zapora wodna na Sanie** to jedna z najstojniejszych atrakcji Podkarpacia powstała w latach 1961-1968, bazując na pomysł wysuniętym 40 lat wcześniej. Obiekt składa się z zapory betonowej o wysokości 82 m i długości 664 m, oraz wkomponowanej w nią elektrowni wodnej typu szczytowo-pompowego. Zapora powstrzymuje niemal 0,5 mld m³ wody. Możliwe jest nie tylko podziwianie jej bryły ze strony jeziora lub w trakcie spaceru po koronie, ale również zwiedzanie hydroelektrowni. Nocą zapora jest iluminowana, a na skarpie od strony elektrowni widoczne są olbrzymie rysunki zwierząt.

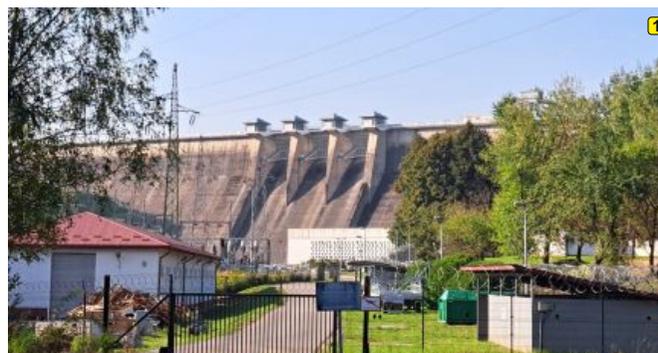
W 2022 r. otwarto tu najnowocześniejszą kolej gondolową w Polsce, dzięki której można odkryć to miejsce na nowo.

2 **Dawna murowana cerkiew greckokatolicka w Zwierzyńcu** z II połowy XVIII w., w której odkryto cenny krzyż limuzyjski (jeden z sześciu znalezionych w Polsce i najlepiej z nich zachowany). Jego oryginał można podziwiać w Muzeum Archidiecezjalnym w Przemyślu. Replika krzyża znajduje się przy kaplicy nad źródłem, ok. 1,5 km na południe od wsi. Turyści – wzorem dawnych pielgrzymów – przybywają do źródła, aby napić się cudownej wody.

3 **Ośrodek Wypoczynkowo-Rehabilitacyjny Caritas** został zorganizowany w zabudowaniach byłej jednostki wojskowej. Do znajdujących się na tym terenie atrakcji zaliczyć należy: Ogród biblijny, mini zoo i Centrum Kultury Ekumenicznej z parkiem miniatur z ponad 140 miniaturami świętych.

kapliczka domkowa w Orelecu

1

Jezioro Myczkowieckie

Reprezentują obiekty sakralne obszaru południowo-wschodnich Karpat, należących do różnych wyznań i kultur z terenów Polski, Ukrainy i Słowacji.

4 **Zapora Myczkowiecka** powstawała ona przez wiele lat. Roboty rozpoczęły w 1920 r. i dokończono 40 lat później. Obiekt ma długość 386 m i wysokość 17,5 m, działa tam elektrownia wodna typu przepływowo-wyrównawczego. Zbiornik wodny utworzony przez zaporę zawiera 11 mln m³ wody. Warto zauważyć, że w trakcie budowy odkryto pozostałości osadnictwa średniowiecznego, a same Myczkowce założono w 1376 r.

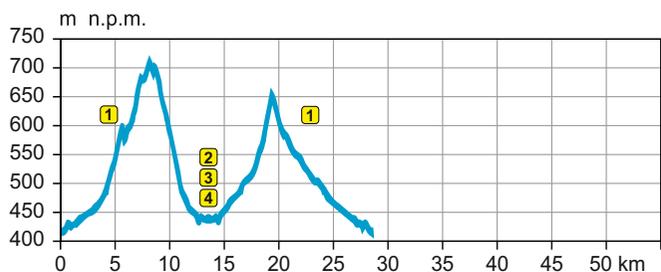
BIESZCZADY

TRASA 7

Bieszczadzkie rozdroża

➡ **Wołkowyja** → Górzanka (3,3 km) → Przełęcz pod Markowską (6,6 km) → Baligród (13,8 km) → Stężnica (15 km) → Przełęcz nad Stężnicą (pod Lipowcem) (18,9 km) → Górzanka (24,7 km) → **Wołkowyja (27,8 km)** ↻

OPIS TECHNICZNY

Trasa rowerowa łącząca dwie popularne miejscowości letniskowe: Baligród i Wołkowyję. Pętla rozpoczyna się na skrzyżowaniu przy obwodnicy bieszczadzkiej w Wołkowyi, gdzie znajduje się tablica z mapą szlaków i ścieżek spacerowych. Pierwszy etap prowadzi drogą asfaltową do Górzanki z dawną drewnianą cerkwią 1. Droga do kościoła prowadzi pod górkę obok kapliczki z figurą Chrystusa Króla. Za kościołem trasa prowadzi za oznakowaniem niebieskiego szlaku rowerowego w prawo – drogowszak „Bereźnica 4”. Jest to blisko 3 km odcinek drogą leśną dopuszczoną do ruchu publicznego, ze słabą nawierzchnią i znacznym podjazdem (ponad 200 m). Koło Szkółki Leśnej Nadleśnictwa Baligród skręcamy w lewo, osiągając punkt widokowy i zjeżdżamy do Przełęcz pod Markowską (640 m n.p.m.).

Znajdują się tu ławo-schrony, tablice informacyjne oraz tablice szlaku filmowego. Możemy stąd podziwiać panoramę Połoniny Wetlińskiej i Caryńskiej. Szlak prowadzi w lewo za oznakowaniem czerwonego szlaku rowerowego. Na skraju lasu znajduje się wiata turystyczna oraz drewniana kapliczka. Dalej skręcamy w lewo i mijamy po prawej stronie głaz pamięci Stanisława Filuberta Matusika. Jest to odcinek 3 km zjazdu o bardzo złym stanie nawierzchni – należy uważać na głębokie koleiny! Po przejechaniu mostka na Stężniczce dojeżdżamy do drogi lokalnej, gdzie pętla prowadzi w lewo, jednak my odbijamy w prawo aby zwiedzić miejscowość Baligród 2 3 4. Wracamy do wspomnianego wcześniej skrzyżowania i udajemy się przez Stężnicę do Wołkowyi – oznakowanie czarnego szlaku rowerowego. Przejeżdżamy przez obszar Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego mijając kaskadę na potoku Stężnica. Dalej szlak prowadzi stromym podjazdem na Przełęcz nad Stężnicą – doskonały punkt widokowy na pasmo Durnej i Łopiennika oraz Korbanię. Szlak prowadzi dalej zjazdem, mijając po prawej stronie nieistniejące wsie Radziejowa i Tyskowa, aż do przysiółka Wola Górzańska. W Górzance zamyka się pętla i tą samą drogą wracamy do Wołkowyi.

ATRAKcje NA TRASIE:

1 **Dawna drewniana cerkiew pw. św. Paraskewy w Górzance** – obecnie kościół rzymskokatolicki pw. Wniebowstąpienia Pańskiego – wzniesiona została w latach 1713–1718. Jest to trójdziedlna świątynia w konstrukcji zrębowej. Wewnątrz zachowany ikonostas z 1752 r. – niepowtarzalny unikat na pograniczu bojkowsko-łemkowskim. Ze względu na płaskorzeźbione przedstawienie postaci ikonostas z górzanki uchodzi za absolutną rzadkość w skali całych Karpat! Przy cerkwi zachowała się XIX-wieczna murowana dzwonnica parawanowa z dzwonem z 1744 r. oraz dęby – pomniki przyrody.

2 **Murowana cerkiew pw. Zaśnięcia Matki Boskiej w Baligrodzie**, ufundowana w 1829 r. na miejscu starszego obiektu o konstrukcji drewnianej. Po II wojnie światowej zniszczona. Odbudowę rozpoczęto dopiero w XXI w., kiedy stała się siedzibą greckokatolickiego ordynariatu polowego Wojska Polskiego. Pomimo braku wyposażenia jest przykładem greckokatolickiej architektury sakralnej z półkolistym prezbiterium, ośmioboczną kopułą i dzwonnica parawanową.

3 **Czołg T-34 w Baligrodzie** upamiętnia walki z Ukraińską Powstańczą Armią i przeprowadzoną Akcją „Wista”.

4 **Kirkut w Baligrodzie** był miejscem pochówku Żydów z Baligrodu i okolic. Na nekropolii znajduje się 200 nagrobków, które ocalały z czasów okupacji. Dopiero niedawno rozpoczęły się prace nad przywróceniem im właściwego stanu. Odnowione macewy, w większości z piaskowca, stanowią małe dzieła sztuki kamieniarskiej. Najstarszy nagrobek tumbowy (sarkofagowy) pochodzi z 1730 r.

➡ **Przełęcz Radoszycka (granica polsko-słowacka)** → Radoszyce (3,1 km) → Komańcza (9,1 km) → Rzepedź (13,2 km) → Szczawne (19,4 km) → Wysoczany (25 km) → Mokre (28 km) → Morochów (30,8 km) → Poraż (35,5 km) → **Zagórz ul. Wolności (41,5 km)** ↻

41,5 km
4,5 godz.
trasa łatwa
0% bez ruchu samochodowego
224 m
607 m
686 m n.p.m.
oznaki dobre
nie

OPIS TECHNICZNY

Jest to pierwszy etap Międzynarodowego Szlaku Szwejka, poprowadzony od granicy polsko-słowackiej, z Przełęcz Radoszyckiej 684 m n.p.m. do Zagórz, w dolinie Osławy i Osławicy. Trasa prowadzi praktycznie cały czas łagodnym zjazdem liczącym od startu do Zagórz ponad 600 m. Na trasie występuje infrastruktura dla rowerzystów, typu ławoschrony itp. Szlak znakowany jest kolorem żółto-czarnym, na trasie słabo widoczny.

Od granicy szlak prowadzi przez Jaśliski Park Krajobrazowy 1 W Radoszycach w prawo dawna cerkiew pw. św. Dymitra z ikonostasem 2 W wiosce zachowały się również łemkowskie chyże. Na 5 kilometrze skręcamy w lewo na drogę krajową 897 i po 4 docieramy do Komańczy. W centrum miejscowości poza szlakiem znajdują się dwie cerkwie: prawosławna i greckokatolicka. Szlak prowadzi po atrakcyjnym kulturowo i przyrodniczym terenie na pograniczu regionów fizyczno-geograficznych Bieszczad i Beskidu Niskiego oraz grup etnograficznych Bojków i Łemków. Niestety trasa nie prowadzi bezpośrednio do innych cennych atrakcji turystycznych, jednak można nadłożyć kilkaset metrów, aby je zwiedzić np. klasztor sióstr Nazaretanek w Komańczy – miejsce internowania bł. kard. Stefana Wyszyńskiego, drewniane cerkwie w Szczawnem, Rzepedzi, czy

wpisana na listę UNESCO cerkiew w Turzańsku. W Szczawnem skręcamy w lewo w drogę 889 i następnie w Wysoczanach za mostem w prawo, cały czas jadąc wzdłuż doliny Osławy. W Morochowie możemy zobaczyć kaplicę św. Jana z Dukli i odbijając nieco w lewo drewnianą cerkiew pw. Spotkania Pańskiego 3 Za Morochowem mamy do pokonania jedyny duży podjazd na całej trasie Górę Dział – dobry punkt widokowy. Dalej przez miejscowość Poraż trasa prowadzi zjazdem do Zagórz, gdzie przy kościele pw. Wniebowzięcia NMP 4 wjeżdżamy dalej na główną drogę 897. Etap kończymy przy ul. Wolności, jednak cały szlak liczy 169 km i prowadzi dalej przez Sanok do Przemyśla i granicy polsko-ukraińskiej Medyka-Szeginie. Jest on próbą odtworzenia trasy, którą przemierzał bohater książki Jaroslava Haška. Na trasie umieszczono tablice informacyjne ze schematem przebiegu szlaku, informacjami dotyczącymi szczegółów pobytu Szwejka w danym miejscu oraz związku z historią Galicji czasów Cesarstwa Austro-Węgierskiego np. w Radoszycach i Komańczy.

OPIS TECHNICZNY

- 1 **Jaśliski Park Krajobrazowy** chroni wschodnią część Beskidu Niskiego - obszaru źródłkowego Jasiołki i Wiśłoka. W systemie obszarów chronionych stanowi on łącznik pomiędzy Magurskim Parkiem Narodowym a Ciśniańsko - Wetlińskim Parkiem Krajobrazowym i Bieszczadzkiem Parkiem Narodowym.
- 2 **Cerkiew drewniana pw. św. Dymitra w Radoszycach** jest reprezentantem drewnianej architektury cerkiewnej z XIX w. Jest jedną z niewielu zachowanych cerkwi łemkowskich typu północno-wschodniego, wariant wieżowy z zakrystią na przedłużeniu prezbiterium i wolnostojącą dzwonnica parawanową.

3 **Cerkiew drewniana pw. Spotkania Pańskiego w Morochowie** jest przykładem zjawiska powszechnego w budownictwie cerkiewnym zwłaszcza od końca XVIII w. określanego terminem latynizacja. W architekturze cerkiewnej przejawiało się to m. in. w kształtowaniu brył cerkwi na wzór ówczesnych prostych, murowanych świątyń tzw. józefińskich. W przypadku świątyni morochowskiej tendencją tę można zaobserwować m. in. w takiej samej wysokości ścian poszczególnych członów cerkwi, pokryciu ich dachami dwuspadowymi, występowaniu dwóch zakrystii ujmujących prezbiterium, dostawieniem wieży do elewacji zachodniej.

4 **Kościół pw. Wniebowzięcia NMP w Zagórz** pochodzi z XVIII w. W centralnej części ołtarza znajduje się najstarszy w tym zakątku Polski gotycko-renesansowy, łaskami słynący, obraz Zwiastowania N.M.P. Powstanie kościoła oraz początki kultu Matki Bożej Zagórskiej sięgają początku XIV w.

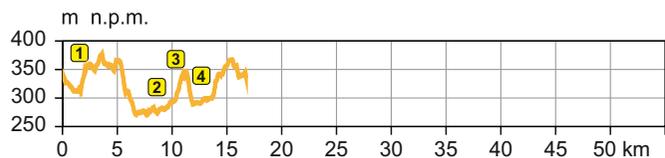

POGÓRZE JASIELSKIE

TRASA 9 Z wizytą w Muzeum Przemysłu Naftowego w Bóbrce

➡ **Łęki Dukielskie** → Kobylany (1,6 km) – Chorkówka (6,6 km) → Bóbrka (9 km) → Bóbrka, muzeum (10,1 km) → Wietrzno (14,5 km) → **Łęki Dukielskie** (17,6 km) ↻

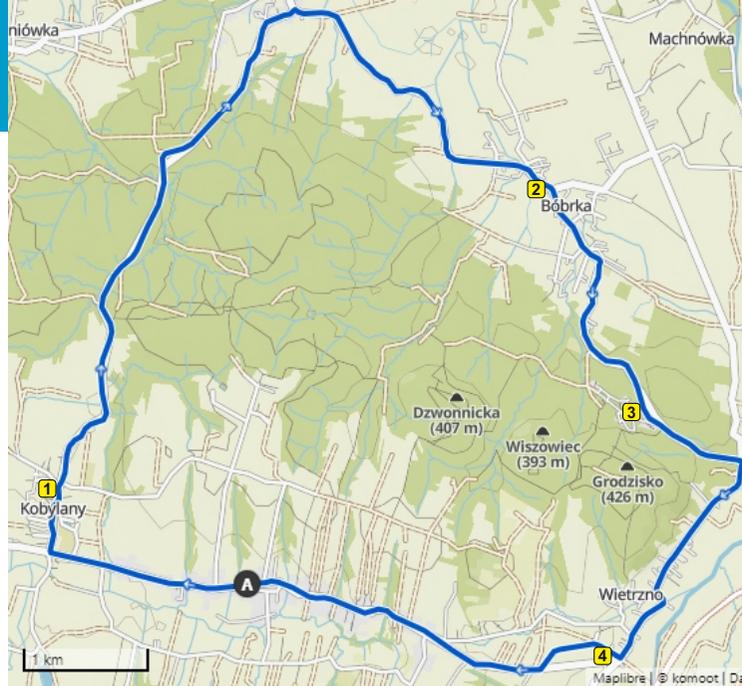
OPIS TECHNICZNY

Trasa rowerowa w Paśmie Jasielskim prowadząca do najstarszego na świecie przedsiębiorstwa naftowego. Najkrótszy i jeden z najłatwiejszych opisywanych szlaków. Trasa bardzo atrakcyjna widokowo. Oznakowanie średnie w kolorze niebieskim, pokrywa się z innymi szlakami rowerowymi: Beskidzkie Muzea, Wietrzno i okolice oraz Szlakiem Rowerowym Gminy Dukla.

Całość trasy mało wymagająca prowadzi wyłącznie drogami asfaltowymi o małym natężeniu ruchu. Szlak rozpoczyna się przed kościołem w Łękach Dukielskich. Na początku trasa prowadzi zjazdem w kierunku zachodnim do Kobylan z kościołem z 1775 r. 1

Dalej szlak prowadzi lasem i łagodnym podjazdem przez Pasma Jasielskie. Następuje długi zjazd do Chorkówki. Następnie skręcamy w prawo i kierujemy się w stronę Bóbrki. Dojeżdżamy do neogotyckiego kościoła 2 i dalej główną drogą skręcamy w prawo. Trasa prowadzi przez las i podjazdem do Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego 3. Znajdują się tablice informacyjne oraz mapa szlaków rowerowych.

Po zwiedzeniu najstarszej kopalni ropy naftowej na świecie udajemy się dalej jadąc zjazdem w dolinę Jasiołki. Dojeżdżamy do Wietrzna. Do drewnianego kościoła 4 musimy odbić pod górkę w prawo. Znajduje się tutaj węzeł szlaków rowerowych. Kontynuujemy podjazd główną drogą z punktami widokowymi. Możemy zauważyć charakterystyczną farmę wiatrową. Zamykamy pętlę w Łękach Dukielskich.

ATRAKCJE NA TRASIE:

1 **Kościół pw. Narodzenia Matki Bożej w Kobylanach** z 1775 r. o cechach barokowych. Przy kościele pomnik upamiętniający poległych Kobylan w latach 1914-1920.

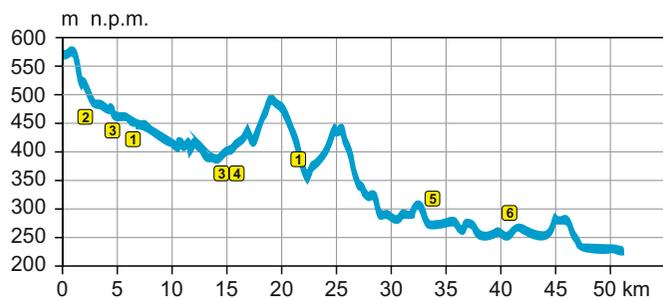
2 **Kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Bóbrce** wybudowany w latach 1905-1908 w stylu neogotyckim według projektu Teodora Talowskiego.

3 **Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego im. Ignacego Łukasiewicza w Bóbrce** – pierwsza na świecie kopalnia uruchomiona w 1854 r. Do dziś stoi obelisk, postawiony w 1872 r. przez Ignacego Łukasiewicza, upamiętniający to wydarzenie. Najstarsze szyby Franek i Janina o głębokości dochodzącej nawet do 150 m funkcjonują do dnia dzisiejszego. Muzeum prezentuje plenerowo zachowane unikatowe urządzenia związane z przemysłem naftowym, rafineryjnym i gazowniczym. Teren obejmuje najstarszy obszar kopalni o powierzchni 20 ha z ponad 50 obiektami udostępnionymi do zwiedzania. Jest to atrakcja unikatowa w obszarze dziedzictwa industrialnego całego świata.

4 **Drewniany kościół pw. św. Michała Archanioła w Wietrznie** z 1752 r. będący przykładem późnogotyckiego małopolskiego ciesielstwa. Wnętrze późnobarokowe z polichromią figuralno-ornamentalną z 1880 r.

➡ **Przełęcz Beskid 590 m n.p.m.** → Ożenna (2,5 km) → Grab (4 km) → Świątkowa Mała (14 km) → Świątkowa Wielka (14,5 km) → Desznica (22,5 km) → Koci Zamek 457 m n.p.m. (25,7 km) → Brzezowa (27,5 km) → Nowy Żmigród (32,5 km) → Osiek Jasielski (37,5 km) → Dębowiec (46,5 km) → Niegłowice (49 km) → **Jasło (51,7 km)** ↻

OPIS TECHNICZNY

Szlak na pierwszym etapie przebiega przez Magurski Park Narodowy (MPN) 1. Oznakowanie szlaku w kolorze czerwonym – w terenie wygląda poprawnie, jednak w niektórych miejscach malowane oznaczenia ulegają zatarciu i są przez to nieczytelne lub trudno dostrzegalne. Szlak przebiega w całości drogami asfaltowymi o małym i średnim natężeniu ruchu.

Trasę rozpoczynamy na Przełęczy Beskid nad Ożenną, przy granicy polsko-słowackiej. Kierunek trasy umożliwia spokojną podróż, w pierwszej części praktycznie jako ciągły, spokojny zjazd. W pobliżu szlaku znajdują się licznie rozsiane Zachodniogalicyjskie cmentarze wojenne z okresu I wojny światowej 2, jeden z nich nr 4, znajduje się na 1 km, po lewej stronie 150 m od drogi. W Ożennej skręcamy w lewo – droga 992 Krempna – Jasło. W Grabiu liczne kapliczki oraz drewniany kościół MB Śnieżnej z 1972 r. Trasa prowadzi doliną Wisłoki. Odbija tu również droga przez Wyszowatkę na Przełęcz Długie (patrz trasa 11. Transgraniczny Szlak Rowerowy).

Najciekawszy odcinek szlaku prowadzi przez teren MPN z dawnymi wsiami łemkowskimi, w tym przez nieistniejącą wieś Rozstajne. Na trasie mijamy liczne kapliczki, krzyże z piaskowca magurskiego, czy chyże łemkowskie 3. Na trasie cenna, drewniana cerkiew pw. św. Michała Archanioła w Świątkowej Wielkiej 4. Dalej szlak skręca w prawo i terenem leśnym, u podnóża szczytu Kolanin 705 m n.p.m. prowadzi do Desznicy. Szlak na tym odcinku bogaty jest w punkty widokowe i dwa podjazdy – pierwszy na przy stoku szczytu Kolanin

w MPN i drugi na 25 km z Desznicy na Koci Zamek 457 m n.p.m. Dalej szlak prowadzi do Brzezowej, koło kaplicy św. Wojciecha skręca w prawo. Po 2 kilometrach przejeżdżamy przez most na Wisłoce i dalej jedziemy drogą wojewódzką 992 do Nowego Żmigrodu. W miejscowości rynek z kamieniczkami z XVIII i XIX w., sanktuarium bł. W. Findysza 5 oraz Muzeum im. Leona Karcińskiego. Skręcamy w ul. Gorlicką i za mostem na Wisłoce w prawo. Stąd mamy 4-kilometrowy, łagodny odcinek wśród pól do Osieka Jasielskiego, gdzie na szczególną uwagę zasługuje drewniany kościół pw. Przemienia Pańskiego 6. Zachował się układ rynku i figura św. Floriana. Dalej szlak prowadzi przez Dębowiec do Jasła. Jest to raczej płaski etap z licznymi kapliczkami przydrożnymi. Jest to szlak transgraniczny, w przeciwnym kierunku umożliwia dotarcie na terenie Słowacji oznakowaniem zielonym do Bardejowa wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO. Rozbudowana sieć tras rowerowych na terenie MPN umożliwiła utworzenie alternatywnej trasy w formie pętli.

ATRAKcje NA TRASIE

1 **Magurski Park Narodowy (MPN)** powstał w 1995 r., zajmuje obecnie obszar ponad 19 ha, z tego prawie 96 proc. to tereny leśne – najbardziej lesisty park narodowy w Polsce. W większości zachowały naturalny, puszczański charakter. Celem powstania parku była ochrona walorów przyrodniczych Beskidu Niskiego oraz znajdujących się tutaj zabytków kultury materialnej. Bogaty świat roślinny i zwierzęcy występuje w unikatowym w skali Karpat obszarze przejściowym między Karpatami Zachodnimi a Karpatami Wschodnimi.

2 **Zachodniogalicyjskie cmentarze wojenne z I wojny światowej**, znajdują się w Ożennej i w Grabiu. Bezpośrednio przy szlaku znajduje się cmentarz nr 5 w Grabiu. Pozostałe poza trasą to 1-4 w Ożennej. Cmentarze powstały jako pokłosie Operacji Gorlickiej w 1915 r.

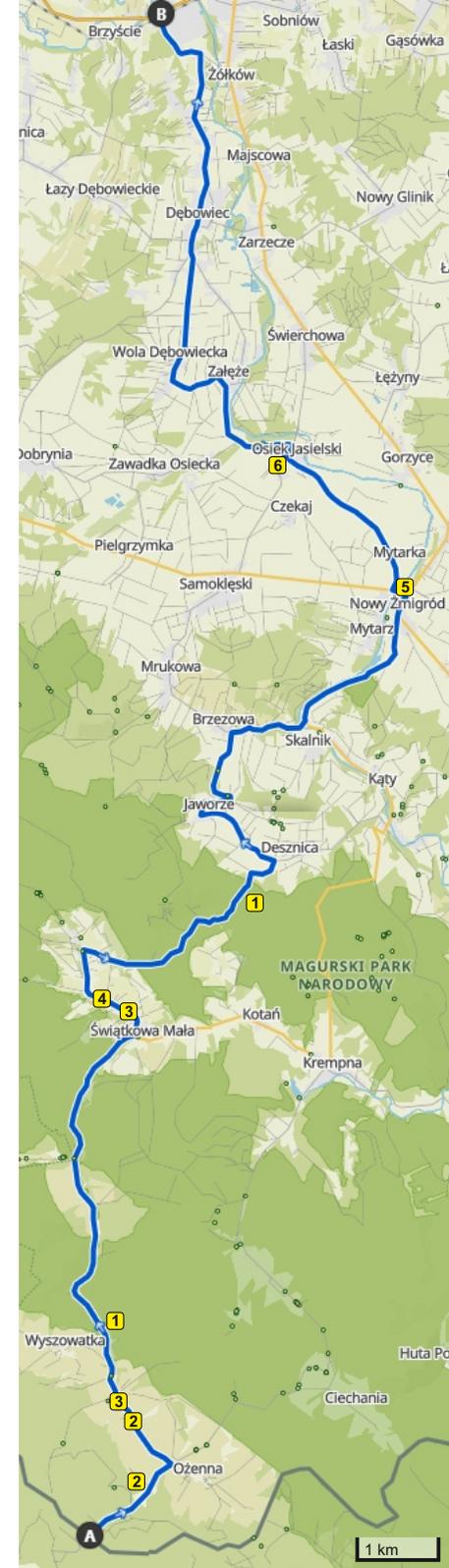
3 **Chyże łemkowskie** mijamy w Grabiu i Świątkowej Wielkiej. To drewniane zabudowania jednobudynkowe skupiające pod jednym dachem pomieszczenia mieszkalne i gospodarskie.

4 **Drewniana cerkiew pw. św. Michała Archanioła w Świątkowej Wielkiej**, wybudowana w 1757 r. Cerkiew łemkowska typu północno-zachodniego. Charakterystyczne jest odtworzenie zewnętrznego malowania świątyni. W środku wyjątkowo barwna polichromia figuralna i ornamentalna z XVIII w., częściowo przemalowana w XIX w., o cechach barokowych.

5 **Kościół Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Nowym Żmigrodzie – sanktuarium bł. Władysław Findysza**. Świątynia została wzniesiona w XV w. z kamienia na rzucie poziomym gotyckim z przyporami, następnie została rozbudowana w 2006 r. Budowla była kilkakrotnie niszczone.

6 **Kościół pw. Przemienia Pańskiego w Osieku Jasielskim** wzniesiony około 1419 r. Jest to jeden z najstarszych kościołów drewnianych w Polsce. Około 1640 r. świątynię poddano gruntownej przebudowie i rozbudowie (m.in. dostawienie dzwonnicy do zachodniej ściany kościoła). Kościół otoczony jest kamiennymi sobotami. Wnętrze ozdobione jest bardzo cenną neobarokową XIX-wieczną polichromią. Kościół należy do wyjątkowych w drewnianej architekturze sakralnej przykładów rozwiązania bazylikowego.

BESKID SADECKI, BESKID NISKI

TRASA 11

Transgraniczny Szlak Rowerowy

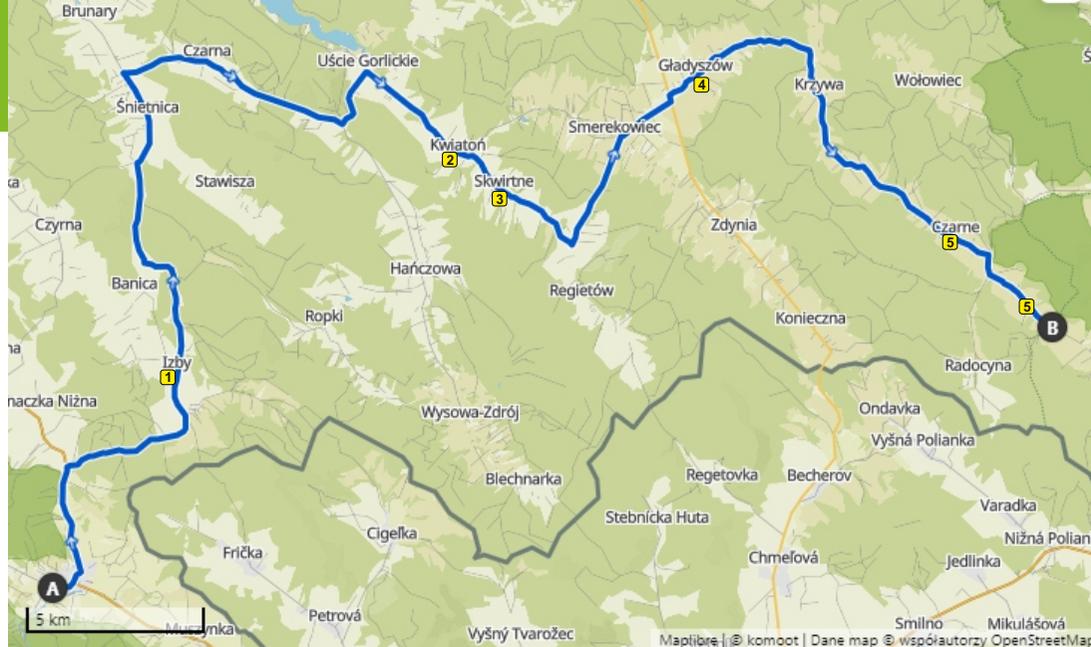

➡ **Tylicz** → Mrokowce (3,5 km) → Izby (8 km) → Śnietnica (17 km) → Czarna (21 km) → Uście Gorlickie (27 km) → Kwiaton (30,5 km) → Skwirtne (32,2 km) → Regietów Niżny (34,7 km) → Smerkowiec (38 km) → Gładyszów (39,7 km) → Krzywa (45,7 km) → Czarne (52,7 km) → Długie (54 km) → **Przełęcz Długie 550 m n.p.m. (55,7 km)** ⬅

OPIS TECHNICZNY

Jest to najdłuższy opisywany szlak liczący ponad 55 km, ze znacznymi przewyższeniami, o dużej skali trudności. Jednak prowadzi pięknymi, malowniczymi terenami, z wieloma punktami widokowymi. Występuje bogactwo zabytków w postaci drewnianych cerkwi, licznych kapliczek i krzyży przydrożnych. Jest to trasa na pograniczu Beskidu Sądeckiego i Beskidu Niskiego i zarazem szlak transgraniczny, którym można podróżować na teren Słowacji drogami typu velo (np. trasa 12 i 13). Trasa biegnie przez następujące obszary chronione: Natura 2000: Beskid Niski, Źródła Wisłoki, Ostoje Nietoperzy Powiatu Gorlickiego. 22% szlaku odseparowane od ruchu samochodowego, a odcinki leśne zajmują 25% trasy. Opisywany etap prowadzi z Tylicza, jednak szlak zaczyna się w Muszynie. Po wyjeździe z Tylicza, jedziemy drogą krajową 75 i po 4 km skręcamy w prawo w drogę gruntową, jadąc ciągle stromym podjazdem. Trasa prowadzi przez las wzdłuż Mrokowskiego Potoku. Osiągamy najwyższy punkt trasy 714 m n.p.m i wyjeżdżamy z lasu skąd rozciąga się widok na Izby i pasmo Lackowej. Zjeżdżamy do głównej drogi mijając gospodarstwo koni huculskich i arabskich, parking samochodów z tablicami informacyjnymi i drogą w prawo prowadzącą do nieistniejącej wsi łemkowskiej Bieliczna. Po 1 km mijamy murowaną cerkiew w Izbach 1. Dalej szlak prowadzi zjazdem wzdłuż Białej do Śnietnicy, w centrum drewniana cerkiew św. Dymitra. Za wioską skręcamy w prawo i dalej

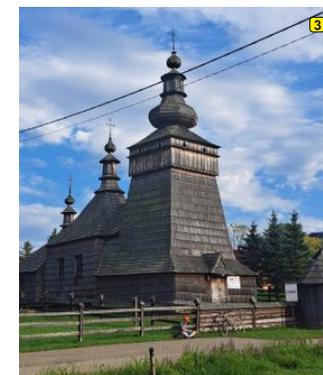
blisko 5 km podjazd na wzniesienie Przystopiec 578 m n.p.m. Mijamy miejscowość Czarna z kolejną drewnianą cerkwią pw. św. Dymitra i dojeżdżamy do skrzyżowania, skręcamy w lewo wzdłuż rzeki Ropy i dojeżdżamy do Uścia Gorlickiego. W centrum kościół i drewniana cerkiew pw. św. Paraskewy, na rondzie udajemy się w prawo. Szlak prowadzi do Kwiatonia z drewnianą cerkwią pw. św. Paraskewy wpisaną na Listę UNESCO 2 o czym informują nas znaki drogowe na skrzyżowaniach. W kolejnej miejscowości Skwirtne również mijamy drewnianą cerkiew pw. śś Kosmy i Damiana 3. W Regietowie Niżnym przy stadninie koni huculskich szlak odbija na północ ze znacznym podjazdem przez las do Smerkowca i dalej do Gładyszowa, przecinając drogę wojewódzką 977. W Gładyszowie znajdują się 2 cerkwie 4 i kolejna stadnina koni huculskich. Szlak prowadzi dalej podjazdem przez las, na trasie infrastruktura turystyczna wraz z ławo-schronami. Na 45 km dojeżdżamy do miejscowości Krzywe gdzie znajduje się cmentarz z I wojny światowej nr 54 oraz miejsce z wyrobem krywulki łemkowskiej – ludowej biżuterii koralikowej. Ostatni odcinek szlaku prowadzi niezwykle malowniczym terenem dawnych łemkowskich wiosek Czarna i Długie, z licznymi krzyżami i kapliczkami przydrożnymi oraz cmentarzem wojennym nr 53. Na wzgórzach prowadzony jest tradycyjny wypas owiec w otulinie Magurskiego Parku Narodowego. Szlak kończy się na Przełęcz Długie 550 m n.p.m. 5 skąd dalej możemy udać się przez Wysowatkę do Grabia (trasa 10).

widok na Regietów

ATRAKcje NA TRASIE

- 1 Cerkiew pw. św. Łukasza w Izbach**, murowana świątynia z 1888 r. Obecnie kościół rzymskokatolicki filia parafii w Banicy. Wewnątrz zdekompletowany ikonostas i inne oryginalne wyposażenie.
- 2 Drewniana cerkiew greckokatolicka św. Paraskewy w Kwiatoniu** (obecnie kościół rzymskokatolicki) z 2. poł. XVII w. Świątynia jest wręcz klasycznym przykładem łemkowskiej architektury cerkiewnej, a ze względu na swoje proporcje uważana za jedną z najpiękniejszych cerkwi w Polsce. Zachowało się kompletne wyposażenie z ikonostasem. Obiekt wpisany na Listę UNESCO.
- 3 Drewniana cerkiew filialna greckokatolicka św. św. Kosmy i Damiana w Skwirtnem** (obecnie kościół rzymskokatolicki) z 1837 r. Jest to jedna z piękniejszych cerkwi zachodniołemkowskich.
- 4 Drewniana cerkiew prawosławna pw. Narodzenia św. Jana w Gładyszowie** z 1857 r. Wewnątrz ikonostas z początku XX w. Ściany i sufit ozdobione polichromią. Druga **drewniana cerkiew greckokatolicka pw. Wniebowstąpienia Pańskiego** pochodzi z 1938 r. Cerkiew posiada ikonostas od 2006 r.
- 5 Symboliczne drzwi w miejscu dawnych, nieistniejących wsi łemkowskich**: Czarna i Długie z licznymi krzyżami i kapliczkami.

➡ **Leluchów (granica polsko-słowacka)** → Muszyna (8 km)
 → Powroźnik (13,5 km) → Krynica Zdrój (19 km) → Tylicz (26 km)
 → Muszynka (30,5 km) → **Przełęcz Tylicka 682 m n.p.m.**
(32,9 km) ↻

OPIS TECHNICZNY

Szlak prowadzi z jednym odcinków AquaVelo, który na etapie Muszyna – Krynica Zdrój nazwany jest jako VeloKrynica. Trasa biegnie Leluchowa do Muszynki i dalej podróż można kontynuować na Słowacji do Bardejowa lub w przeciwnym kierunku z Leluchowa do Starej Lubowni. Od granicy polsko-słowackiej do Muszyny trasa pokrywa się ze szlakiem trasy rowerowej EuroVelo11. W Tyliczu łączy się z Tra-nsgranicznym Szlakiem Rowerowym – opisywana trasa 11. Całość drogi rowerowej została ukończona w 2020 r. Szlak jest bezpieczny dla rowerzystów, zadbano o odseparowane drogi o dobrej nawierzchni, specjalne mostki, bardzo dobre oznakowanie oraz infrastrukturę turystyczną z fawo-schronami oraz miejscami obsługi rowerzystów. Na terenie gminy Krynica nawierzchnia jest barwiona na charakterystyczny zielony kolor. Szlak oznaczony żółtymi znakami z logo szlaku na zielonym tle. Szlak zaliczony jest jako średnio trudny ze względu na duże przewyższenia – na trasie łącznie ponad 500 m. Trasę rozpoczynamy przy granicy polsko-słowackiej w Leluchowie. Do drewnianej cerkwi łemkowskiej 1 musimy zjechać od szlaku kilkaset metrów. Przez pierwsze 8 km, aż do Muszyny szlak prowadzi na północ, drogą asfaltową o małym ruchu samochodowym, wzdłuż doliny Popradu. W Muszynie 2 wjeżdżamy na sieć bardzo dobrych dróg rowerowych o bezpiecznym przebiegu. Odcinek który będziemy przemierzać nazywany jest Velo Krynica. Jest to długi, blisko 15-kilometrowy etap o delikatnym podjeździe. W Krynicy Zdrój szlak prowadzi przez główny deptak uzdrowskiowy 3 Następnie szlak odbija w kierunku południowo-wschodnim, drogą asfaltową do Tylicza z dawną drewnianą cerkwią 4 Ostatnie 5 km podjazdem, przez Muszynkę 5 prowadzi do końca trasy przy granicy polsko-słowackiej.

ATRAKcje NA TRASIE

- 1 **Drewniana cerkiew greckokatolicka św. Dymitra w Leluchowie** (obecnie kościół cmentarny rzymskokatolicki) wybudowana w 1861 r. Cerkiew łemkowska zbudowana została w konstrukcji zrębowej, a ściany pokryto gontem. Wewnątrz polichromia ornamentalna na stropach i ścianach z pocz. XX w. Wyposażenie cerkwi stanowią: ikonostas z 1895 r. ołtarz główny z baldachimem z XIX w. oraz dwa ołtarze boczne.
- 2 **Muszyna** – jedno z głównych uzdrowisk w Polsce, z licznymi źródłami mineralnymi, które przyciągają kuracjuszy z całej Polski. Miasto położone jest w malowniczym regionie Beskidu Sądeckiego. Można odwiedzić liczne zabytki, takie jak ruiny zamku, kościoły, pałac Łomnickich, czy Park Zdrojowy z miejscami pełnymi zieleni, idealnymi na spacer czy relaks.
- 3 **Krynica Zdrój** przepięknie położone małopolskie uzdrowisko, które otaczają malownicze wzgórza Beskidu Sądeckiego. Warto zwiedzić deptak nad Kryniczanką z drewnianymi willami, Domem Zdrojowych i nowoczesną pijalnią, Muzeum Nikifora, Muzeum Zabawek. Oprócz tego poza trasą można wjechać kolejką na Górę Parkową, lub gondolą na Jaworzynę Krynicką, a następnie spacerować kładką w koronach drzew.
- 4 **Cerkiew greckokatolicka św. św. Kosmy i Damiana w Tyliczu** (obecnie kościół cmentarny rzymskokatolicki) zbudowana w 1743 r. Trójdzielnia, zachodniołemkowska cerkiew o konstrukcji zrębowej. Do nawy przy ikonostasie przylegają pomieszczenia dla śpiewaków, tzw. krłōsy, które nigdzie indziej na łemkowszczyźnie nie występują. Ikonostas późnobarokowy z XVIII w. jest zdekompletowany.
- 5 **Cerkiew greckokatolicka św. Jana Ewangelisty w Muszynie** (obecnie kościół rzymskokat.) z XVIII w. Przy XVIII-w. ikonostasie znajdują się dwa ołtarze: późnobarokowy z XVII w. z obrazem Matki Boskiej z Dzieciątkiem oraz rokokowy z XVIII w. z rzeźbami śś. Piotra i Pawła oraz obrazem św. Barbary (wg tradycji podarowanym przez konfederatów barskich).

tablice informacyjne EuroVelo 11

oznakowanie i nawierzchnia Velo Krynica

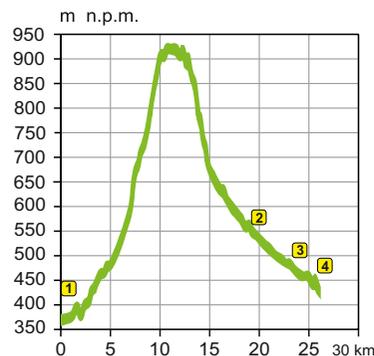
➡ **Piwniczna Zdrój** → Obidza (9,7 km) → Biała Woda (18 km) → Jaworki (19 km) → Rez. Homole (19,5 km) → Szlachtowa (21 km) → **Szczawnica ul. Pienińska (26,8 km)** ⤷

OPIS TECHNICZNY

Szlak prowadzi malowniczym odcinkiem AquaVelo z Piwnicznej do Szczawnicy. Cały projekt rowerowy powstał w 2020 r. liczy ponad 200 km. Łączy polskie i słowackie uzdrowiska drogami o niewielkim natężeniu ruchu, a przy granicy powstały kładki łączące oba kraje. Szlak oznaczony żółtymi znakami z logo szlaku na zielonym tle. Jest to bardzo wymagająca trasa, której pierwszy etap to wspinanie się z Piwnicznej położonej na wysokości ok. 365 m n.p.m. na wysokość ponad 930 m n.p.m. w grzbiecie łączącym Beskid Sądecki z Małymi Pieninami poprzez przełęcz Rozdziela. Pozostały etap do Szczawnicy to delikatny zjazd do doliny Dunajca.

Trasa rozpoczyna się w Piwnicznej Zdrój na parkingu przy Pijalni Artystycznej 1. Tutaj łączy się z innym szlakiem rowerowym Velo Natura/ Eurovelo 11 – opisywana trasa 14. Początkowo szlak prowadzi wzdłuż Popradu, następnie długą ulicą Szczawnicką dojeżdżamy do Suchej Doliny, z wyciągiem narciarskim i hotelem. Trasa biegnie stromo pod górę drogą gruntową do Bacówki na Obidzy – Przełęczy Gromadzkiej. Dalej jedziemy wzdłuż granicy ze Słowacją osiągając szczyt Szczob (920 m n.p.m.). Dopiero od tego miejsca kończy się podjazd. Zjeżdżamy do Doliny Białej Wody z licznymi progami wodnymi i dobrym zagospodarowaniem z ławo-schronami i obiektami noclegowymi. Dojeżdżamy do Jaworek, gdzie możemy odbić do Rezerwatu Wąwóz Homole 2. Dalej przez Szlachtową docieramy do Szczawnicy 3 gdzie na początku tej miejscowości uzdrowskiej skręcamy w lewo i ścieżką pieszo-rowerową wzdłuż Dunajca dojeżdżamy do parkingu na ul. Pienińskiej. Możemy dalej kontynuować podróż rowerem na terenie Słowacji do Czerwonego Klasztoru podziwiając Przełom Dunajca 4.

ATRAKcje NA TRASIE

- 1 **Piwniczna Zdrój** – miasto uzdrowskie w którym występują wody uzdrowskie. Warto zobaczyć m.in. Pijalnię Artystyczną i Park Zdrojowy, rynek i ratusz, kościół Narodzenia Najświętszej Marii Panny, czy Park Węgielnik z platformą widokową i polaną rekreacyjną
- 2 **Wąwóz Homole** – wąwóz w Małych Pieninach, w miejscowości Jaworki koło Szczawnicy; rezerwat przyrody. Nazwa pochodzi od ruskiego słowa homoła, gomoła, które oznacza obły, bezrogi. Ma długość 800 m
- 3 **Szczawnica** – kolejny znany kurort uzdrowski z wieloma atrakcjami. Warto zobaczyć m.in. Plac Dietla i Pijalnię, górny park, czy wyjechać Szczawnicką Kolejką na Palenicę
- 4 **Przełom Dunajca** przez pasmo Pienin, na długości ok. 8 km pomiędzy Sromowcami Niżnymi a Szczawnicą. Rzeka tworzy na tym odcinku wiele zakoli, a ściany skalne osiągają ok. 300 m wysokości. Spływ Pienińskim Przełomem jest atrakcją na skalę europejską. Szlak przebiega przez Popradzki Park Krajobrazowy i w otulinie Pienińskiego Parku Narodowego.

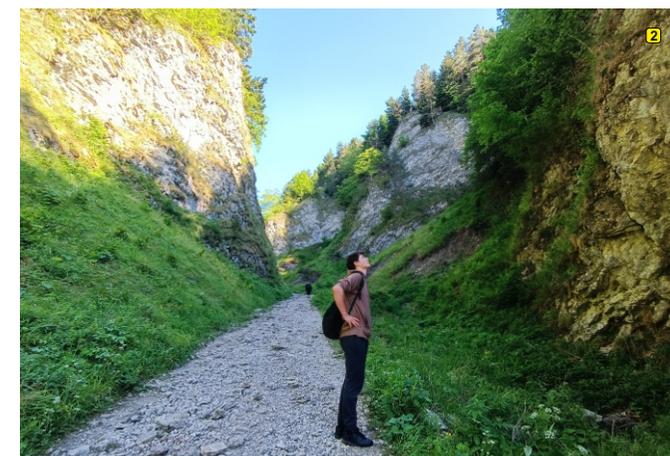
kapliczka św. Jana Nepomucena w Szczawnicy

Poprad w Piwnicznej Zdroju

Popradzki Park Krajobrazowy

2

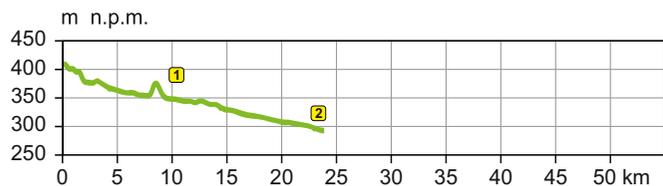
BESKID SADECKI, BESKID NISKI

TRASA 14

VeloNatura/ EuroVelo 11

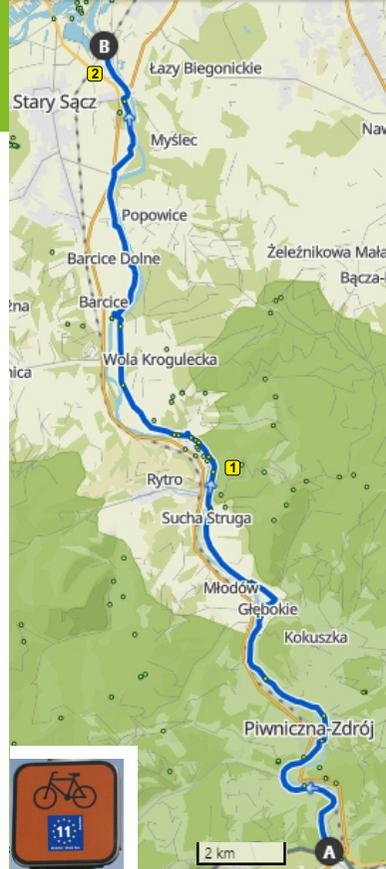
➡ **Piwniczna Zdrój granica polsko-słowacka** → Piwniczna Zdrój PKP (1,8 km) → Sucha Struga (11,3 km) → Barcice (17 km) → **Stary Sącz (23,8 km)** ↻

23,8 km
2 godz.
30 m
150 m
411 m n.p.m.
47% bez ruchu samochodowego
nie
oznakowanie dobre

OPIS TECHNICZNY

VeloNatura jest małopolskim odcinkiem europejskiej trasy EuroVelo 11. Popularnie nazywany jest również jako VeloPoprad. Całość projektu rowerowego od granicy słowackiej przez Kraków po granicę z województwem świętokrzyskim w Proszowicach wynosi około 270 km. Przedstawiona trasa prowadzi z Piwnicznej Zdroj (granica polsko-słowacka) do Starego Sącza dając możliwość skorzystania z innych szlaków (trasa 13 i 15). Równoległe ze szlakiem prowadzi także Beskidzka Droga św. Jakuba prowadząca do Santiago de Compostela w Hiszpani. Szlak typu velo, prowadzi praktycznie w całości drogami rowerowymi o dobrej nawierzchni, odseparowanymi od ruchu samochodowego. Doskonale nadaje się do uprawiania turystyki rodzinnej. To jeden z najłatwiejszych opisywanych szlaków, poza jednym małym podjazdem trasa cały czas opada delikatnie jako ciągły zjazd. Szlak rozpoczyna się przy granicy polsko-słowackiej w Piwnicznej Zdroju. Początkowo prowadzi ul. Węgierską, lewą stroną Popradu. Przejedźmy koło dworca PKP w Piwnicznej i dopiero przy Parku Węgielnik-Skałki trasa wbiega w ścieżkę rowerową. Następnie szlak przebiega kładką pieszo-rowerową na drugą stronę Popradu. Mijamy park Zdrój „Piwniczanka”. Po 9 km szlak wjeżdża na drogę rowerową w Suchej Strudze. Przejedźmy wzdłuż doliny Popradu, widząc po drugiej stronie rzeki Rytro. Mijamy skręt na wzgórze z Zamkiem Rytro 1 i blisko 2 km odcinek jedziemy lasem przez Popradzki Park Krajobrazowy. Szlak prowadzi prosto aż do mostu, skręcamy w lewo i dojeżdżamy do Barcic. Za mostem znajduje się „Przystan na Karpackim Szlaku Rowerowym” z parkiem i infrastrukturą turystyczną. Szlak prowadzi dalej bardzo dobrą drogą rowerową. Na 19 km mijamy MOR Cyganowice. Na zakolu Popradu trasa zbliża się do drogi krajowej 87 prowadząc bezpiecznie aż do Starego Sącza 2. Ze szlaku możemy zjechać ul. Piaski i Traktem św. Kingi do Ołtarza Papieskiego (1,5 km), czy rynku (ok. 3 km).

ATRAKcje NA TRASIE:

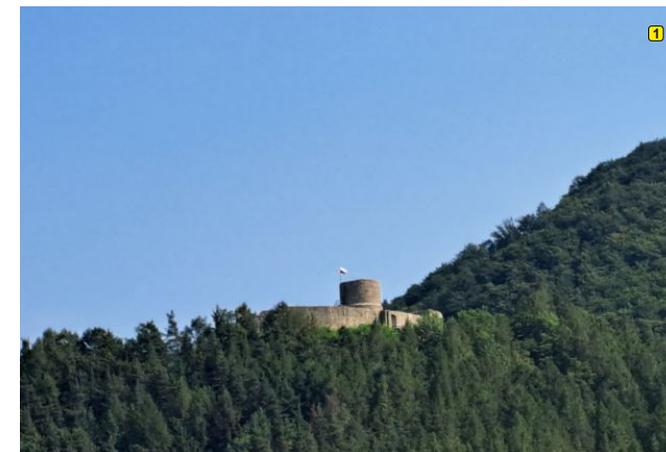
Trasa prowadzi drogą rowerową omijając zabytki. Na początku szlaku można zwiedzić atrakcje w Piwnicznej (opisane trasa 13). Ponadto poza trasą warto zobaczyć:

1 **Zamek w Ryttrze** średniowieczne ruiny położone na wzgórzu 463 m n.p.m. na prawym brzegu Popradu. Nazywany również jako Zamek Rytter. Został zbudowany prawdopodobnie na przełomie XIII i XIV w. Według lokalnych podań uległ zniszczeniu w 1657 r. w czasie najazdu Rakoczego. Obecnie udostępniony do zwiedzania

2 **Stary Sącz** – można zobaczyć rynek ze średniowiecznym układem, klasztor siostr klarysek, muzeum, źródło św. Kingi, Bramę Seklerską, czy Ołtarz Papieski.

fragment Beskidzkiej Drogi św. Jakuba

skrzyżowanie szlaków VeloDunajec i EuroVelo 11

BESKID SADECKI, POGÓRZE ROŻNOWSKIE TRASA 15 Karpacki Szlak Rowerowy

➡ **Nowy Sącz** → Klimkówka (9,6 km) → Jelna (12,6 km) → Miłkowa (17 km) → Przydonica (19 km) → Podole Górowa (23 km) → Bartkowa-Posadowa (24,5 km) → Rożnów (30,3 km) → Roztoka Brzeziny (33,3 km) → Tropie (38 km) → **przeprawa promowa** (38,8 km) → **Tropsztyn zamek (39,9 km)** ↻

39,9 km 4,5 godz. trasa trudna 4% bez ruchu samochodowego
600 m 650 m maks. 518 m n.p.m. oznakowanie dobre nie

OPIS TECHNICZNY

Jest to II etap – tzw. wariant Rożnowski – Karpackiego Szlaku Rowerowego który w całości prowadzi z Leluchowa do Myślenic. Szlak atrakcyjny widokowo, z rozległymi panoramami na Beskid Sądecki, a na ostatnim odcinku na Jezioro Rożnowskie. Poprowadzony w Beskidzie Sądeckim i na Pogórzu Rożnowskim, znaczna część prowadzi wzdłuż doliny Dunajca. Trasę 40 km prowadzącą po znacznych przewyższeniach należy uznać jako trudną. Szlak w kolorze czerwonym, nie wszędzie jest dobrze oznakowany. Trasę rozpoczynamy w Nowym Sączu przy Parku Strzeleckim, pierwsze 1,5 km jedziemy ścieżką rowerową, pozostałe odcinki szlaku prowadzą drogami asfaltowymi. Szlak prowadzi cały czas na północ, pierwsze 5 km to znaczne podjazdy. Po ok. 10 km dojeżdżamy do Klimkówki osiągając wzniesienie o tej samej nazwie. Do Jelnej docieramy przyjemnym zjazdem. Dalej szlak prowadzi przez Miłkową do Przydonicy z drewnianym kościołem 1. Trasa prowadzi jeszcze 3 km prosto, po czym docieramy do drogi wojewódzkiej 975 i tu skręcamy w lewo. Tą ruchliwą drogą będziemy podróżować przez ok. 1 aż do Jeziora Rożnowskiego. Szlak malowniczo prowadzi przez Rożnów z kolejnym drewnianym kościołem 2 aż do Tropie z romańskim kościołem św. Świerada i Benedykta 3. Ciekawą atrakcją jest przeprawa promowa Tropie – Wytrzyścza, jedna z najładniejszych, z 4 funkcjonujących na Dunajcu. Po opuszczeniu promu kierujemy się w lewo drogą krajową 74 do zamku Tropie 4 – należy zachować ostrożność.

- 1 **Kościół parafialny Matki Boskiej Różańcowej w Przydonicy** z 1527 r. Późnogotycka budowla świątyni w konstrukcji zrębowej, o ścianach oszalowanych pionowo z listwowaniem. W świątyni zachowała się późnorenesansowa polichromia figuralna z XVI w.
- 2 **Kościół św. Wojciecha i Podwyższenia Krzyża Świętego w Rożnowie** z 1662 r. W barokowym ołtarzu głównym znajduje się rzeźbiona grupa Ukrzyżowania z XVII wieku. Cennym zabytkiem jest kamienna chrzcielnica z XVII/XVIII w.
- 3 **Sanktuarium św. Świerada i Benedykta w Tropiu** – romański kościół z przełomu XI/XII w. Jeden z najstarszych w Małopolsce. Patroni świątyni byli pustelnikami i żyli tu ok. 1000 r. Kościół miał fundować około 1045 r. Kazimierz Odnowiciel, a poświęcić ok. 1073 r. św. Stanisław męczennik. Bogate wyposażenie z ołtarzem z XVII w. i cennymi freskami.
- 4 **Zamek Tropsztyn nad Dunajcem** wzniesiony z inicjatywy rodu Ośmiorogów w XIII w. na stromym półwyspie oblany z trzech stron rzeką. W 1608 r. opisywany był już jako ruina. Po 1993 r. przeprowadzono odbudowę zamku. Obecnie udostępniony jest do zwiedzania.

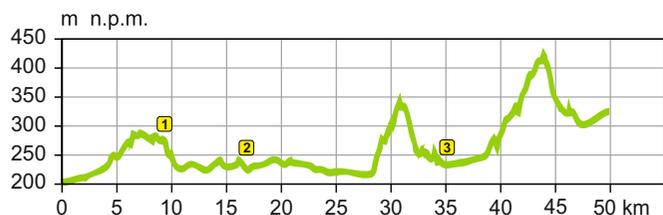

Panorama na Beskid Sądecki

PODGÓRZE BOCHEŃSKIE, BESKID WYSPOWY TRASA 16 Szlak Żeleńskich

➡ **Niepołomice** → Brzezie (6 km) → Grodkowice (9,4 km) → Cichawa (13 km) → Niegowić (16,3 km) → Liplas (19,3 km) → Gdów (22,5 km) → Podolany (25,9 km) → Klęczana (29,4 km) → Kobylec (33,2) → Łapanów (34,5 km) → Boczów (37,5 km) → Słupia (43,5 km) → Mstów (47,9 km) → **Jodłownik (49,7 km)**

OPIS TECHNICZNY

Szlak rowerowy im. Żeleńskich prowadzi z Puszczy Niepołomickiej, przez Pogórze Bocheńskie, Pogórze Wiśnińskie, aż po Beskid Wyspowy, gdzie dalej można kontynuować podróż rowerem np. Karpackim Szlakiem Rowerowym. Na szlaku bardzo dobre oznakowanie w kolorze czarnym i znakami typu R. Szlak zaczyna się przy parkingu koło drogi krajowej 75, gdzie znajdują się tablice z opisem atrakcji turystycznych oraz mapami. Pierwszy odcinek szlaku prowadzi ścieżką gruntową na terenie Puszczy Niepołomickiej. Przed przejazdem pod torami kolejowymi znajduje się tablica upamiętniająca próbę zamachu na pociąg wiozący gubernatora Hansa Franka, którą przeprowadziła grupa dywersyjna Armii Krajowej w 1944 r. Na terenie puszczy zlokalizowano miejsca dedykowane rowerzystom. Po opuszczeniu lasu, szlak prowadzi drogą asfaltową wśród pól. Następuje podjazd, który prowadzi pod autostradą, aż do miejscowości Brzezie, gdzie znajduje się kościół pw. Przemiana Pańskiego oraz kaplica rodowa Żeleńskich. Główna atrakcja, od której bierze się nazwa szlaku – Pałac Żeleńskich ❶ znajduje się 3 km dalej w Grodkowicach (szlak prowadzi na tyłach zespołu pałacowo-parkowego, należy podjechać do bramy głównej od ul. Wiejskiej).

Do Ciechawy docieramy dziurawą, szutrową drogą, dalej szlak prowadzi zarośniętym odcinkiem przez miedzę. Można ten krótki odcinek objechać alternatywnym czerwonym szlakiem poprowadzonym asfaltem. Przejeżdżamy przez Niegowić z pomnikiem wikarego Karola Wojtyły. ❷ W miejscowości Liplas szlak prowadzi drogą polną, ale z doskonałym widokiem na góry. Szlak prowadzi koło stawów do Gdowa omijając centrum i dalej płaskim terenem do Doliny Raby,

gdzie częściowo wybudowane zostały odcinki dróg rowerowych, jako przyszyty Szlak Velo Raba. Za mostem na rzece Raba, szlak prowadzi prawą stroną rzeki drogą rowerową z miejscami przyjaznymi rowerzystom.

W Klęczanach stromy podjazd i następnie przez atrakcyjny przyrodniczo Las Wólczarski następuje widokowy zjazd do Kobylec i Łapanów. W centrum Łapanowa 2 kościoły, w tym starszy drewniany pw. św. Bartłomieja z 1529 r. ❸ Dalej szlak prowadzi drogą polną po wałach. Za Bodzanowem najdłuższy podjazd na szlaku z różnicą poziomów blisko 200 m, aż do miejscowości Słupia z punktem widokowym. Ostatni etap prowadzi do Jodłownik, gdzie przy rondzie szlak się kończy. Na uwagę poza szlakiem zasługuje drewniany kościół pw. Narodzenia NMP.

Warto podkreślić, że na szlaku znajduje się dużo zabytkowych kapliczek i krzyży przydrożnych.

ATRAKcje NA TRASIE:

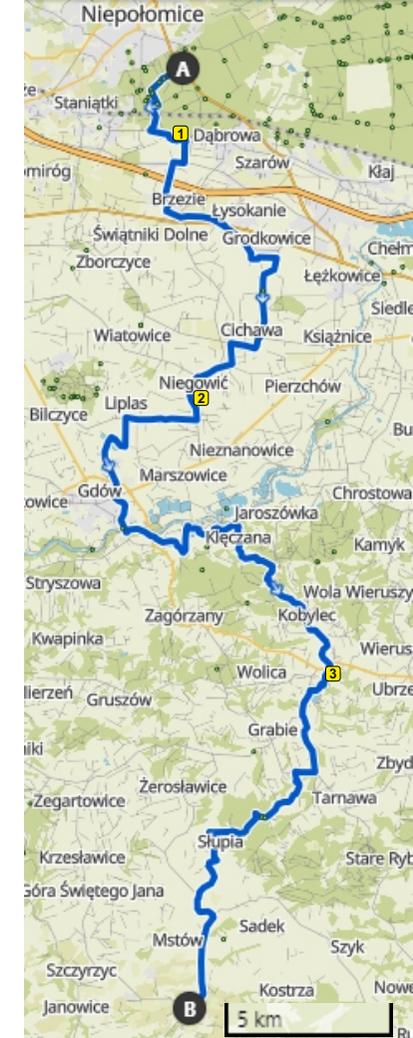
❶ **Pałac Żeleńskich w Grodkowicach** wybudowany w 1902 r., w miejsce nieistniejącego XVII-wiecznego dworu, zaprojektowany przez Teodora Talowskiego w stylu eklektycznym. Jest to budynek piętrowy, wzniesiony z czerwonej cegły i jasnego kamienia. Otacza go park, tworzący oazę zieleni, odcinając skutecznie widoki zewnętrznego, współczesnego świata. Nad głównym wejściem znajduje się sentencja: „Sibi Amico et posteritati” – „Sobie, przyjacielowi i potomności”. Ród Żeleńskich zajmujący się głównie rolnictwem, może poszczycić się także znanymi artystami. Urodził się tu znany polski kompozytor Władysław Żeleński, tu także na wakacje do swojego wuja przyjeżdżał syn Władysława, Tadeusz Boy-Żeleński. Stąd też wywodzili się Żeleńscy, którzy założyli w Krakowie słynny Zakład Witrażów.

❷ **Pomnik Karola Wojtyły** znajduje się przy kościele pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Niegowici i jest to jedyny w Polsce pomnik przedstawiający wikarego Karola Wojtyłę. Zbudowany z granitu i brązu pomnik autorstwa włoskiego rzeźbiarza prof. Romano Pelloniego ma 3,8 m wysokości. Przed przywiezieniem pomnika do Polski Jan Paweł II poświęcił go 28 października w Rzymie. Został uroczystie odsłonięty 4 października 1999. Niegowić, jedna z najstarszych parafii w Małopolsce, była pierwszym miejscem pracy świeżo wyświęconego księdza Karola Wojtyły.

❸ **Kościół świętego Bartłomieja Apostoła w Łapanowie** wybudowany w 1529 r. Przebudowany został w 1614 r. dzięki staraniom Marcina Lutosławskiego – została wówczas dobudowana kaplica pod wezwaniem Świętej Anny. Rozbudowana została w 2 połowie XIX w. – została wówczas przedłużona nawa.

jedna z wielu na szlaku:
kapliczka MB Częstochowskiej
w Krasne-Lasocice

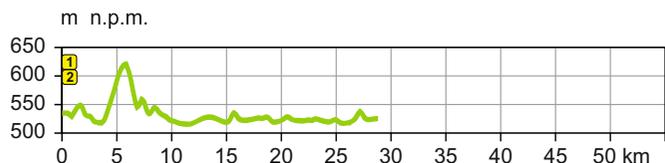

PIENINY

TRASA 17 Wokół Jeziora Czorsztyńskiego/ Velo Czorsztyn

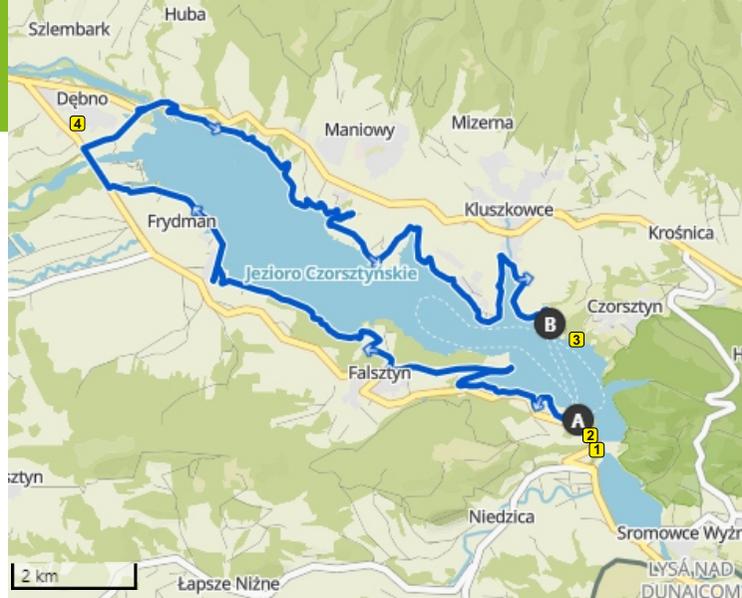
➡ **Niedzica zamek** → Falsztyn (5,3 km) → Frydman (10 km) → Dębno (13,9 km) → Kluszkowce (25,7 km) → **Czorsztyn przystań Harnaś (27,8 km)** ↻

OPIS TECHNICZNY

Szlak rowerowy wokół Jeziora Czorsztyńskiego – Velo Czorsztyn powstał w 2019 r. Jest niezwykle atrakcyjnym szlakiem poprowadzonym w okolicy Pienińskiego Parku Narodowego. Część szlaku poprowadzona jest razę Velo Dunajec (jeden z odcinków – trasa 18). Trasa łatwa, poza jednym znacznym podjazdem, odseparowana od ruchu samochodowego i bardzo bezpieczna. Jak najbardziej nadaje się do uprawiania wycieczek z dziećmi. Oznakowanie jest średnie, brakuje znaków, ale sam szlak prowadzi w taki sposób że nie można się zgubić. Na szlaku wiele odcinków widokowych na Jezioro Czorsztyńskie 1 monumentalny Zamek w Niedzicy 2 ruiny Zamku w Czorsztynie 3 czy pobliskie góry. W sezonie letnim szlak jest obłożony bardzo dużym ruchem rowerzystów. Na szlaku znajduje się kilkanaście bardzo dobrze wyposażonych Miejsc Obsługi Rowerzystów (MOR).

Trasa rozpoczyna się w Niedzicy-Zamek na parkingu przy kasie biletowej do rejsów statkami. W Falsztynie do pokonania mamy ok. 120-metrowy podjazd, którego sam początek ma nachylenie ok. 10%. Dalej szlak prowadzi przez Frydman do Dębna. Warto tutaj odbić od szlaku do drewnianego kościoła wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO 4. Szlak zawija bezpiecznie pod wiaduktem na drodze wojewódzkiej 969. Od tego miejsca trasa prowadzi w kierunku wschodnim, północnym wybrzeżem Jeziora Czorsztyńskiego, praktycznie wzdłuż linii brzegowej. Przy dobrej pogodzie widoczna jest stąd wspaniała panorama na Tatry. Do punktu końcowego szlaku przy Przystani Harnaś w Czorsztynie dojeżdżamy z krótkim zjazdem – należy zachować ostrożność. Jest to miejsce bardzo dobrze zagospodarowane turystycznie. Do Niedzicy możemy wrócić wykorzystując prom.

ATRAKcje NA TRASIE:

Atrakcje turystyczne znajdujące się w pobliżu szlaku:

- Jezioro Czorsztyńskie** to zbiornik wodny na Dunajcu, który powstał przez spiętrzenie wody. Dużą popularnością turystów cieszy się główna zapora.
- Zamek Dunajec** to średniowieczna warownia, znajdująca się obecnie na prawym brzegu Zbiornika Czorsztyńskiego we wsi Niedzica-Zamek. Został wzniesiony najprawdopodobniej na początku XIV w. przez Kokosza Berzeviczego. W okresie średniowiecza i później na uposażenie właścicieli zamku składały się dobra, położone na terenie Zamagurza.
- Zamek w Czorsztynie** - ruiny gotyckiego zamku z XIV w. położone na wzgórzu nad Jeziorem Czorsztyńskim w granicach Pienińskiego Parku Narodowego.
- Kościół św. Michała Archanioła w Dębnie** jest zabytkiem na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO. Kościół wybudowany w 1490 r. na miejscu starszej świątyni z XIII w. Ściany kościoła od wewnątrz zdobią unikatowe polichromie z XV-XVI w. Wewnątrz kościoła późnogotycki tryptyk w ołtarzu głównym z pocz. XVI w., zabytkowy krzyż z 1380 r., unikatowe cymbałki z XV w. oraz tabernakulum z pocz. XIV w.

➡ **Zakopane** → Harena (3,5 km) → Poronin (6,5 km) → Biały Dunajec (11,1 km) → Szaflary (16,5 km) → **Nowy Targ (24,6 km)** ⤵

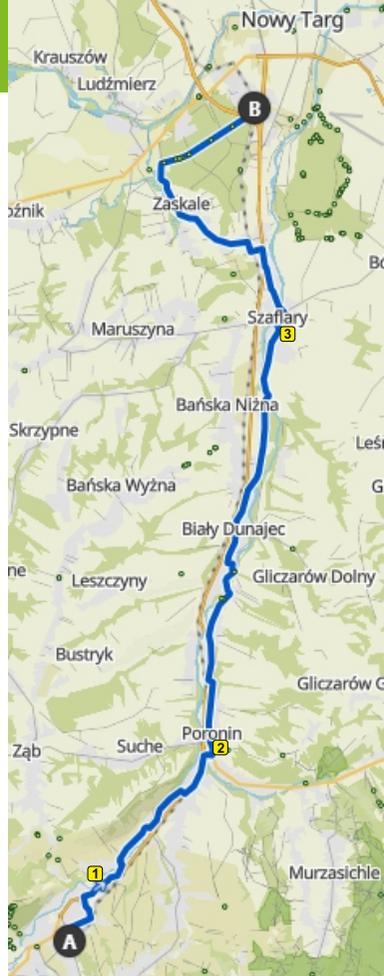

OPIS TECHNICZNY

Velo Dunajec jest uznawana za jedną z najpiękniejszych tras rowerowych w Polsce. Całość trasy wynosi 237 km. Opisywany odcinek od Zakopanego do Nowego Targu to jego pierwszy etap. Szlak biegnie równoległe do biegu rzeki Białego Dunajca wiodąc raz po zachodniej, raz po wschodniej jej stronie. Większości prowadzi drogami o małym natężeniu ruchu. 22% trasy prowadzi odseparowanymi drogami rowerowymi. Jest to bezpieczna trasa skierowana do osób z dziećmi. Całość trasy delikatnie opada z wysokości 834 m n.p.m. do 600 m n.p.m. Trasa rozpoczyna się na zakopiańskim dworcu PKP. Prowadzi bocznymi uliczkami na północ Zakopanego i dalej po drugiej stronie Zakopiarki do Harendy z drewnianym kościołem 1 Szlak prowadzi do Poronina 2 i dalej w dół doliny do Białego Dunajca; odcinek przed Białym Dunajcem jest częściowo (1 km) szutrowo-gruntowy, wyprowadza nas na starym moście przez Biały Dunajec, który tutaj przebiega przez zieloną, leśną okolicę. Kontynuujemy do Szaflar 3 Region obfituje w wody termalne, czego przykładem mogą być tutejsze termy. Podjeżdżamy do Zaskale, otwierają się widoki na Nowy Targ i Gorce.

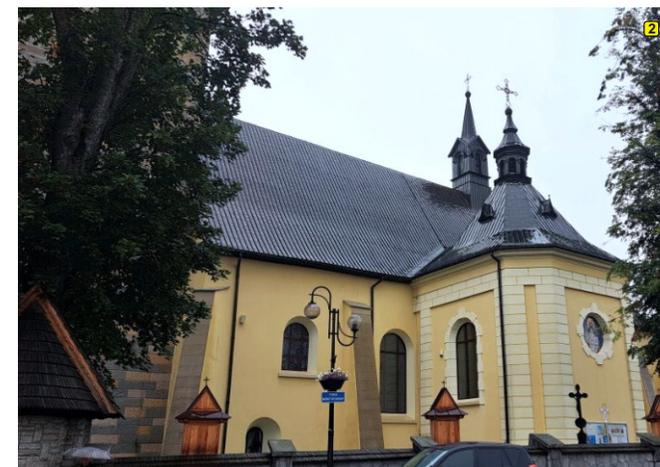
początek Velo Dunajec - dworzec PKP w Zakopanem

Jadąc ul. Kardynała Wojtyły docieramy do Szlaku wokół Tatr, biegnącego od Czarnego Dunajca trasą dawnej linii kolejowej i skręcamy w niego w prawo, wjeżdżając w Bór Kombinacki. Trasę kończymy na skrzyżowaniu z Szlakiem wokół Tatr (trasa 19).

ATRAKcje NA TRASIE:

- 1 **Drewniany kościół pw. św. Jana Apostoła w Harendzie** został wybudowany w latach 1710–1720 w Zakrzwowie koło Kalwarii Zebrzydowskiej. W 1947 r. został przeniesiony do Zakopanego. Otaczają go soboty. Wnętrze ozdobione jest malowidłami cechowego.
- 2 **Kościół pw. św. Marii Magdaleny w Poroninie** wybudowany w latach 1917–1926 według projektu Franciszka Mączyńskiego
- 3 **Kościół św. Andrzeja w Szaflarach** z 1810 r. z neogotycką wieżą.

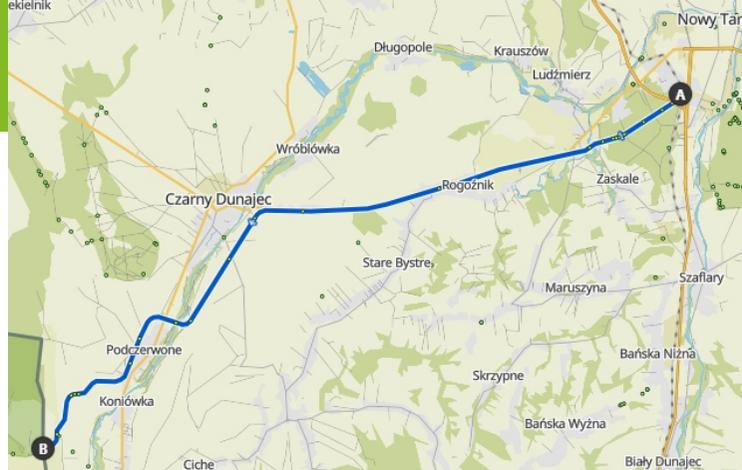

Biały Dunajec

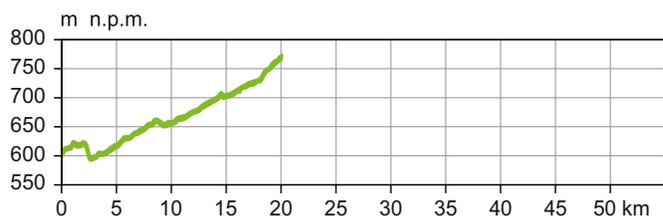
KOTLINA ORAWSKO-NOWOTARSKA

TRASA 19

Szlak Rowerowy wokół Tatr

➡ **Nowy Targ** → Rogoźnik (6 km) → Czarny Dunajec (11,5 km) → Podczerwone (15,7 km) → **granica polsko-słowacka (20,8 km)** ⤴

- 20,8 km
- 2 godz.
- trasa łatwa
- 100% bez ruchu samochodowego
- 40 m
- 770 m maks. n.p.m.
- oznakowanie dobre
- nie
- 200 m

OPIS TECHNICZNY

Historyczno-Kulturowo-Przyrodniczy Szlak Rowerowy wokół Tatr jest produktem turystycznym „Euroregionu Tatr”. Całość jest w formie pętli liczącej 288 km. Szlak prowadzi przez cztery tatrzańskie regiony: Podhale, Orawę, Liptów oraz Spisz. Opiswany odcinek prowadzi z Nowego Targu w którym najdogodniej rozpocząć pętlę rowerową w dowolnym kierunku. Trasa prowadzi w kierunku Czarnego Dunajca i granicy polsko-słowackiej. To krótki odcinek z niewielkimi przewyższeniami, mało wymagający. Jest to również jedyna opisywana trasa, która w całości prowadzi odseparowaną od ruchu samochodowego drogą rowerową. Jak najbardziej dedykowana jest dla rodzin z małymi dziećmi. Oznakowanie szlaku jest bardzo dobre. Szlak może posłużyć do zaplanowania dłuższej wycieczki rowerowej korzystając np. z VeloDunajec (opisywana trasa 18). Największym atutem szlaku są panoramy na Tatry. Aby skorzystać z innych atrakcji na trasie niestety trzeba odbić od szlaku np. sanktuarium maryjne w Ludźmierzu ¹ czy kościół w Czarnym Dunajcu ²

ATRAKcje NA TRASIE:

Ze względu na przebieg szlaku w formie drogi rowerowej omija on zabytki warto jednak zboczyć ze szlaku aby obejrzeć atrakcje turystyczne znajdujące się w pobliżu szlaku:

- ¹ **Kościół Przenajświętszej Trójcy w Czarnym Dunajcu** wybudowany w latach 1863-1865, na miejscu drewnianego z 1552 r.
- ² **Sanktuarium Matki Bożej Królowej Podhala w Ludźmierzu** z figurką Matki Boskiej Ludźmierskiej, nazywanej Gaździną Podhala. Figurka, która od czasów średniowiecza przyciągała pielgrzymów. Figura liczy 600 lat i ma 125 cm. W 1963 r. została koronowana przez kardynała Stefana Wyszyńskiego.

BESKID MAŁY, MAKOWSKI i ŻYWIECKI TRASA 20 Bursztynowy Szlak Greenways

➡ Sucha Beskidzka → Zembrzyce (4,5 km) → Stryszów (14,5 km) → Zakrzów (17 km) → Bugaj (19,4 km) → Lanckorona (24,8 km) ↻

OPIS TECHNICZNY

Bursztynowy Szlak Greenways jest międzynarodową trasą prowadzącą od Budapesztu na północ, aż do Morza Bałtyckiego. Opisany odcinek prowadzi z Suchej Beskidzkiej do Lanckorony. Szlak jest zaliczony jako trudny ze względu na znaczne przewyższenia sięgające 570 m na blisko 25-kilometrowej trasie. Szlak prowadzi bocznymi drogami o małym natężeniu ruchu. Jedynie kilka odcinków odseparowanych jest od ruchu samochodowego, w tym odcinek na Ścieżkach Kalwaryjskich. To zdecydowanie najbardziej atrakcyjny odcinek szlaku. Szlak jest dobrze oznakowany niebieskim kolorem oraz znakami typu R. Trasa zaczyna się na rynku w Suchej Beskidzkiej przy Karczmie Rzym ¹. Następnie przejeżdżamy wiaduktem nad linią kolejową. Jedziemy krótki odcinek ścieżką rowerową. Dalej szlak prowadzi przez Zembrzyce do Stryszowa. Poza szlakiem znajduje się dwór w Stryszowie będący oddziałem Muzeum Zamku Królewskiego na Wawelu w Krakowie. Szlak prowadzi wzdłuż Stryszówki do Zakrzowa, dalej odbija na północ przecinając linię kolejową, dojeżdżamy do Bugaja. Stąd blisko znajduje się sanktuarium pasyjno-maryjne w Kalwarii Zebrzydowskiej, które możemy zobaczyć w oddali na wzgórzu. Przecinamy ponownie linię kolejową i wjeżdżamy na Ścieżki Kalwaryjskie ² mijając kolejne kaplice, Bramę Wschodnią i Most na Cedronie. Stąd zaczyna się kolejny trudny – stromy podjazd, aż do samej Lanckorony z drewnianą zabudową ³.

ATRAKcje NA TRASIE

¹ **Karczma Rzym w Suchej Beskidzkiej** jest drewnianą karczmą z początku XVIII w. Znajduje się na szlaku architektury drewnianej województwa małopolskiego. W latach 60. XX w. została odremontowana i nadano jej wówczas obecną nazwę, nawiązującą do legendy o Panu Twardowskim.

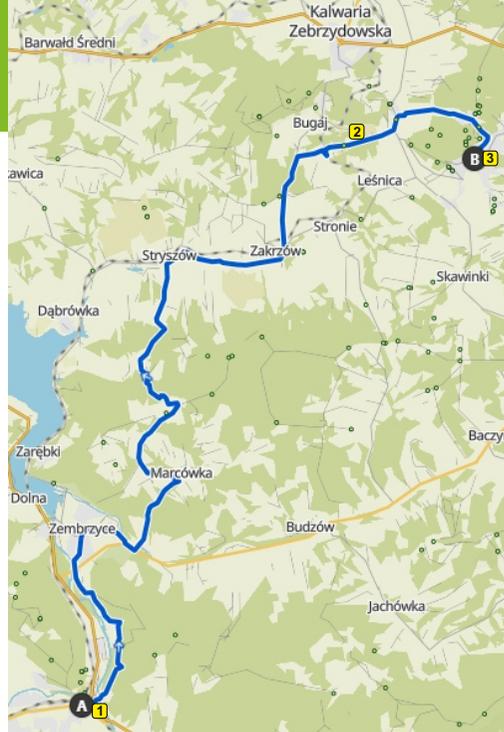

Figura kamienna w Zakrzowie

Ogrójeць

² **Ścieżki Kalwaryjskie** - zespół razem z sanktuarium pasyjno-maryjnym w Kalwarii Zebrzydowskiej (poza trasą) jest wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Kalwaria to zespół kościołów lub kaplic symbolizujących stacje Męki Pańskiej. Miejsca zakładane były na wzgórzach oddając tym samym układ geograficzny Jerozolimy. Założone w XVII w. przez Mikołaja Zebrzydowskiego. Szlak przebiega wśród kaplic m.in. Wieczornik, Ogrójeць, Wniebowstąpienie.

³ **Drewniana zabudowa miasta średniowiecznego rynku w Lanckoronie.** Plan miasta oparto na układzie przestrzennym osady przedlokacyjnej, która miała nieregularną sieć ulic, a kościół znajdował się w części zachodniej. Do dziś przetrwała tylko część drewnianej zabudowy Lanckorony. Domy przy Rynku i przy ulicach wylotowych wzniesiono w latach 1869–72 po ostatnim pożarze miasta. Na rynku znajduje się galeria i sklep produktów lokalnych z Bursztynowego Szlaku oraz Muzeum Regionalne im. prof. A. Krajewskiego Lanckorona, które mieści się w drewnianym budynku, który ocalał z tragicznego pożaru w 1868 r.

oznakowanie szlaku w Zembrzycach

przebieg szlaku na Ścieżkach Kalwaryjskich

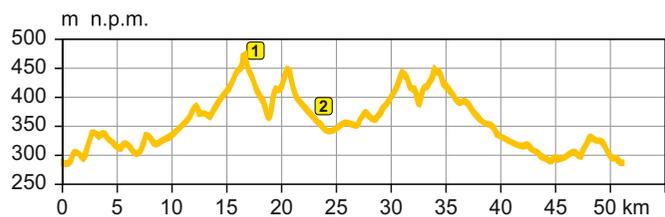
POGÓRZE ŚLĄSKIE

TRASA 21

Dookoła Bielska-Białej

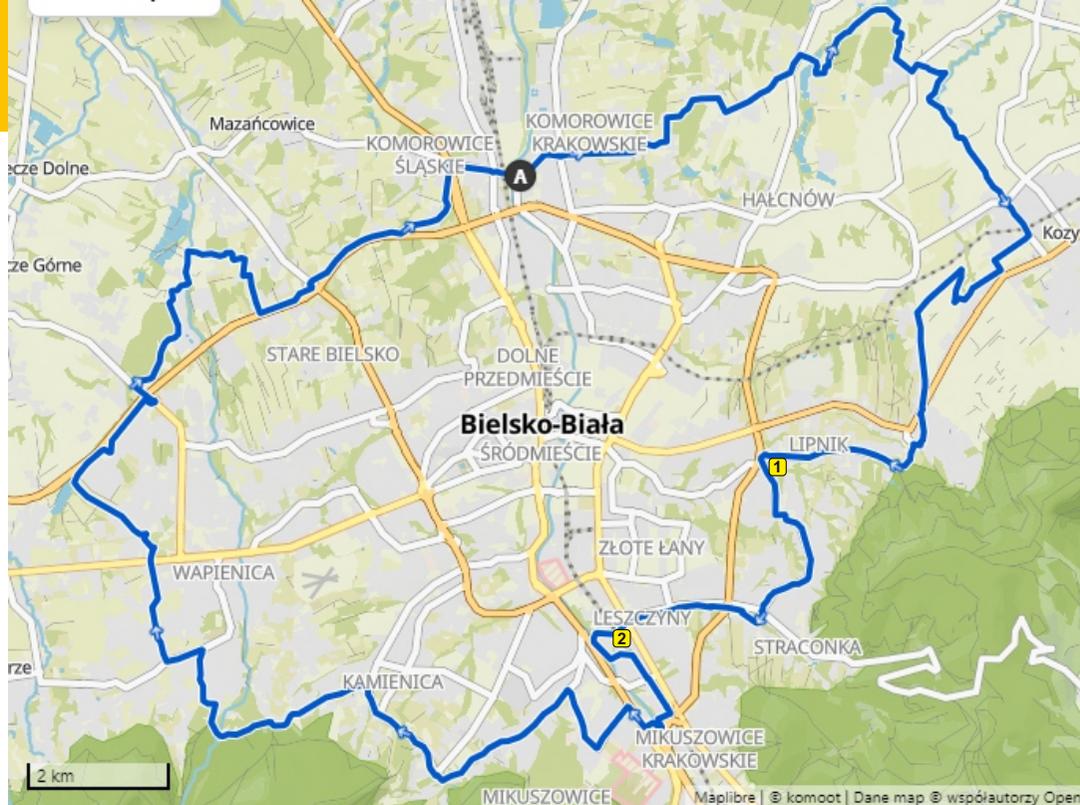
➡ Bielsko-Biała ul. Leszczyńska → Gmina Kozy (9 km) →
Bielsko Biała ul. Leszczyńska (51,3 km) ↻

OPIS TECHNICZNY

Bardzo dobrze oznakowany szlak w kolorze niebieskim i znakami R1, R3, a także licznymi znakami informacyjnymi i tablicami z przebiegiem szlaku. Szlak prowadzi bocznymi drogami publicznymi, resztę stanowią drogi rowerowe o łącznej długości ponad 6 km oraz 700 metrów drogi gruntowej. Trasa bardzo atrakcyjna widokowo, z wieloma odcinkami z których można podziwiać panoramę na Beskid Śląski, Beskid Mały oraz na Bielsko-Białą.

Szlak rozpoczyna się na ul. Komornickiej dalej prowadzi ulicami: Barkowską, Bystrą, 13 Zakrętów, Pod Kasztanem, Jankowicką, Zagrody, Tartaczną, Do Lasu, Bielską. Następnie trasa prowadzi przez obszar gminy Kozy, wiodąc ulicami Przygraniczną, Graniczną, Nadbrzeżną, Młyńską, Topolową, Pod Grapą, Chmielową, Sadową, Krańcową. Należy zachować szczególną ostrożność podczas przejazdu przez ruchliwą ulicę Krakowską. Szlak prowadzi dalej ul. Admiralską i ul. Wróblewską. W Lipniku neogotycki kościół 1 dalej kontynuujemy ul. Polnej, ul. Ks. Brzóska, w kierunku Zawodzia zmierzamy przez bulwary i wzdłuż malowniczego potoku Straconka 2 Trasa prowadzi dalej ulicami Piaskową, Leszczyńską, Maczka, Kolejową, Paprocią, Kusią. Następnym etapem będzie przejazd kładką dla rowerów, która umożliwi przedostanie się na drugą stronę rzeki Biała. Podczas dalszej podróży do przemierzenia będą ulice: Bystrzańska, Wilkowa, Ustronie, Czołgistów, Pszczela. Następnie trasa prowadzi przez ul. Srebrną, Poczтовую, Olszówka, Karbową, Karpacką, Skarpową oraz Dębowiec, Zaporę, Miętową i Jawożańską. Kolejne etapy obejmują ul. Średnią, Cieszyńską oraz przejazd przez ul. Dzwonkową i Mazurską. Dalej trzeba przejechać mostem nad drogą ekspresową i trasa prowadzi przez Rudawkę, ul. Kaskadową, Dębową, Spółdzielczą, Dumki. Kolejny etap podróży obejmuje przejazd przez ulicę Andersa, na której ponownie napotkamy wzmożony ruch samochodowy.

Szlak kończy się etapem przez ul. Mazańcowicką oraz Poligonową do ul. Komornickiej zamykając tym samym urokliwą pętlę.

ATRAKcje NA TRASIE:

1 Kościół pw. Najświętszej Marii Panny i św. Walentego w Lipniku

Neogotycki kościół wybudowany w latach 1880-85 na miejscu poprzedniego kościoła, który spłonął w 1879 r. Wnętrze kościoła z bogato zdobioną chrzcielnicą i amboną oraz gotycka rzeźba Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XIV w. W kościele tablica informująca że w parafii w Lipniku urodził się i został ochrzczony ojciec św. Jana Pawła II.

2 Bulwary Straceńskie

Najważniejszym elementem jest niewielki potok Straconka wypływający z pobliskich gór. Wzdłuż niego kilka lat temu powstały bezpieczne place zabaw, siłownię na świeżym powietrzu, boiska, skatepark, kolejka linowa, wiele ławek, wiaty odpoczynkowe i co najważniejsze dobra droga rowerowa. Z Bulwarów można także podziwiać piękne widoki na szczyty Beskidu Małego.

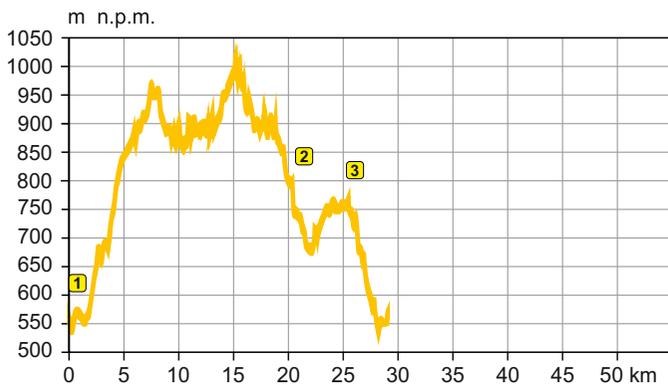

BESKID ŚLĄSKI

TRASA 22 Widokowa Pętla po Beskidzie Śląskim

➡ **Wiśla Jezioro Czernańskie** → pasmo Cieńkowa (4,9 km) → schronisko PTTK Przysłop (17,9 km) → Stecówka (22,5 km) → Wiśla Zameczek (26,7 km) → **J. Czernańskie (28,4 km)** ↻

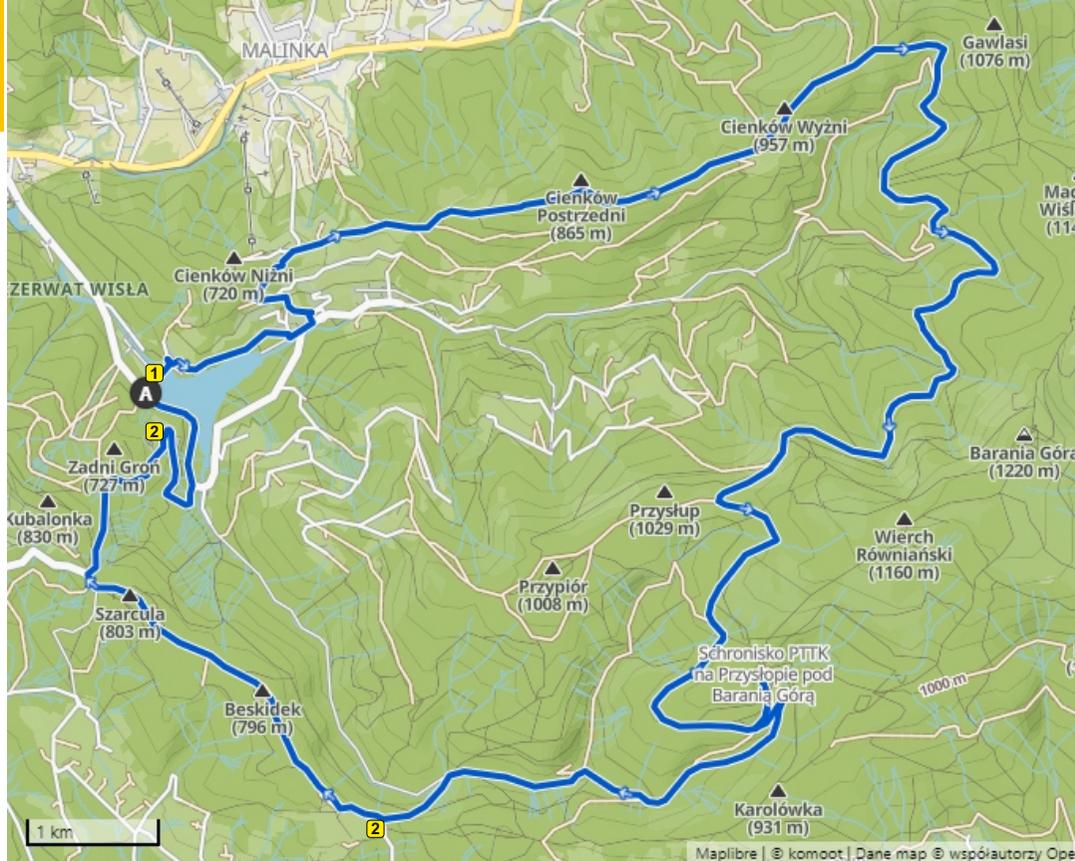

28,3 km
4 godz.
trasa trudna
60% bez ruchu samochodowego

820 m
820 m
1041 m n.p.m.
oznaki średnie
tak

OPIS TECHNICZNY

Najbardziej widokowa trasa prezentowana w opracowaniu, ale zarazem najtrudniejsza ze względu na przewyższenia. To szlak o charakterze górskim wymagający dobrego przygotowania kondycyjnego i sprzętowego. Wymagany rower górski ze względu na kamieniste odcinki. W większości są to jednak dobre drogi szutrowe, które stanowią aż 60 % trasy. Szlak jest w formie pętli – zaczyna się i kończy przy zaporze na jeziorze Czernańskim w Wiśle **1**. Trasa prowadzi zaporą w kierunku Cieńkowa długiego ok 8-kilometrowego grzbietu górskiego w Paśmie Baraniej Góry, który składa się z trzech szczytów. To wymagający długi podjazd wzdłuż żółtego szlaku pieszego. Wspaniałe panoramy na cały Beskid Śląski. Mijamy Chatkę na Wyśnim i za 300 m osiągamy Cieńków Wyżni (957 m n.p.m.). Kolejny etap prowadzi szutrowymi drogami pożarowymi, zboczem Magurki Wiślańskiej i Baraniej Góry. Szlak prowadzi dalej, ale warto zjechać w lewo do Schroniska PTTK Przysłop pod Baranią Górą przy którym mieści się siedziba Muzeum Turystyki Górskiej. Dalej szlak prowadzi zjazdem doliną Czarnej Wisłki, początkowo drogami terenowymi, a następnie asfaltem do Stecówki. Znajduje się tutaj drewniany kościół **2** i schronisko prywatne. Oprócz malowniczych panoram przez Stecówkę przebiega pieszy Główny Szlak Beskidzki oraz szlaki rowerowe: czerwona pętla Euroregionu Śląsk Cieszyński i szlak Greenway z Krakowa do Wiednia, którymi wracamy aż do zapor. Dziurawą drogą asfaltową dojeżdżamy do Zameczku Prezydenckiego w Wiśle **3**. Po niecałych 2 km zamykamy pętlę.

panoramy na Beskid Śląski ze Stecówki

1 Jezioro Czernańskie w Wiśle malowniczo położony sztuczny zbiornik wodny, utworzony w miejscu połączenia Białej i Czarnej Wisłki. Rozlewa się w Wiśle Czarnym, w sercu Beskidu Śląskiego. Jezioro powstało w 1973 r., poprzez budowę zapory ziemnej. Wysokość zapory na Jeziorze Czernańskim to 37 m, a długość - 270 m.

2 Drewniany kościół pw. Matki Boskiej Fatimskiej na Stecówce zbudowany w latach 1956-58, dzięki pracy miejscowych górali. Niestety w 2013 r. strawił go pożar, ale odbudowano go w poprzednim stylu.

3 Zameczek Prezydencki w Wiśle, modernistyczny budynek na stokach Zadniego Gronia, wybudowany w latach 1929-30 w miejscu starego, modrzewiowego pałacu myśliwskiego arcyksięcia cieszyńskiego Fryderyka Habsburga. W 1927 r. budynek został przeznaczony na Rezydencję Prezydenta RP, ale pałac sponął. Po odbudowie w 1931 r. przekazano go prezydentowi Mościckiego. Po II wojnie światowej odzyskany w 2002 r., a od 2005 r. oddany do użytku prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego.

POGÓRZE ŚLĄSKIE

TRASA 23

Śladami stroju Cieszyńskiego

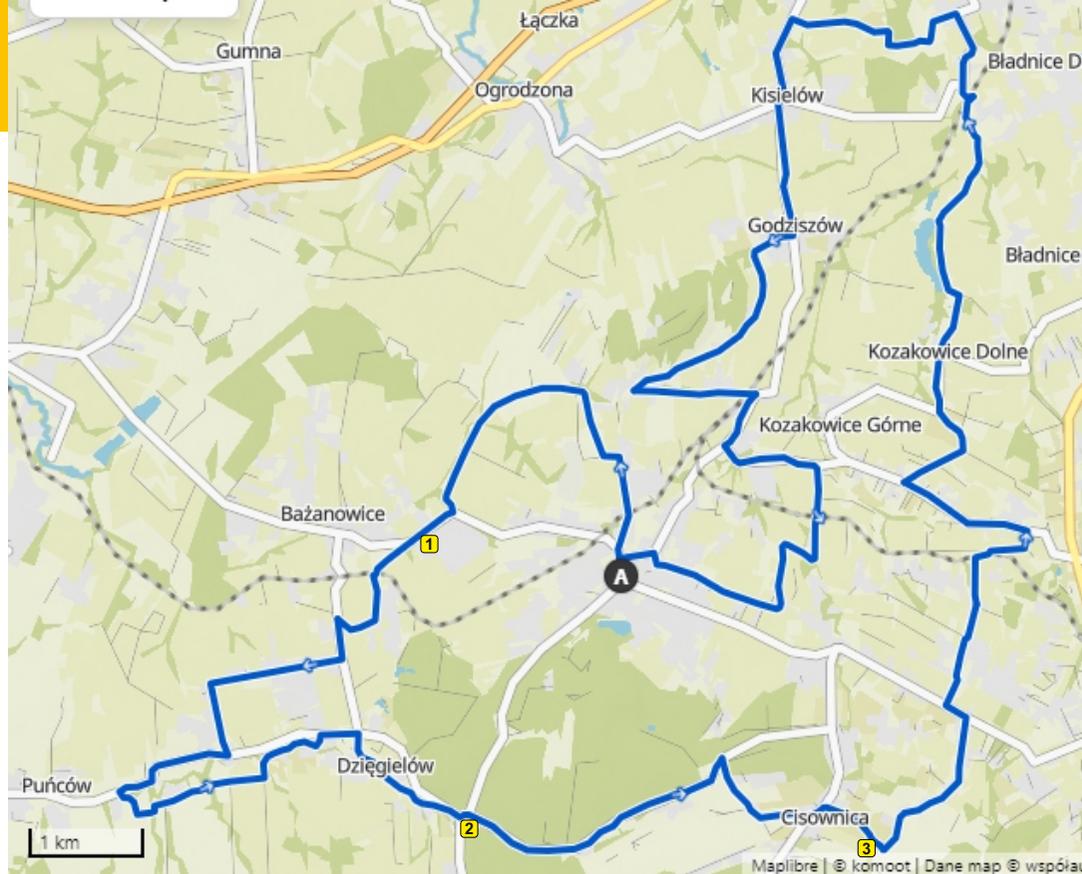

➡ **Goeszów** → Bażanowice (3,8 km) → Puńców (8,5 km) → Dzięgielów (11,5 km) → Cisownica (16 km) → Kozakowice Dolne (23 km) → Skoczów Bładnice PKP (25,7 km) → Kisielów (29 km) → Godziszów (30,2 km) → **Goeszów (38,3 km)** ↻

OPIS TECHNICZNY

Szlak rowerowy Śladami Stroju Cieszyńskiego prowadzi przez którego zachodni fragment Pogorza Śląskiego zwyczajowo nazywanym Pogorzem Cieszyńskim. Przebiega przez gminę Goeszów oraz częściowo gminę Skoczów. Trasa dobrze oznakowana kolorem czarnym z piktogramem stroju cieszyńskiego oraz znakami typu R. Na trasie liczne tablice informacyjne oraz mapy poglądowe. Szlak z wieloma odcinkami widokowymi z których widoczne są szerokie panoramy na pagórkowato ukształtowany teren Pogorza Śląskiego i Beskidu Śląskiego, a także płaski, równinny teren doliny Wisły. Trasa prowadzi drogami asfaltowymi o małym natężeniu ruchu. Całość mocno urozmaicona zamyka się 38 km pętli. Szlak zaczyna się w centrum Goeszowa przy Gminnym Ośrodku Kultury z Izbą Oświęcimską. Znajduje się tutaj rekreacyjny park z tężnią solankową. Szlak prowadzi na północ, przejeżdżamy przez linię kolejową. Dalej zjeżdżamy do Bażanowice Zamek, gdzie po lewej stronie mijamy oborę dawnego zespołu dworsko-folwarcznego 1 Dalej szlak prowadzi na południe, wjeżdżamy na bardziej ruchliwą ulicę Cieszyńską i odbijamy w kierunku Dzięgielowa jadąc wzdłuż potoku Puńcówka z wąskimi charakterystycznymi mostkami na ul. Spacerowej i ul. Polnej w Dzięgielowie. Przejeżdżamy obok dworu obronnego 2 i dalej przez las zaczynamy podjazd aż do Cisownicy, gdzie możemy odwiedzić Izbę Regionalną „u Brzezinów” 3 Stąd szlak odbija w kierunku północnym i spokojnym blisko 10 km odcinkiem z delikatnym zjazdem docieramy do przejazdu kolejowego Skoczów Bładnice. Trasa prowadzi dalej Kisielów z podjazdem do Godziszowa, gdzie w oddali widzimy kościół ewangelicko-augsburski. Pętlę zamykamy w Goeszowie wjeżdżając w ulicę Astrów.

oznakowanie

pomnik w

ATRAKcje NA TRASIE:

1 Obora folwarku w Bażanowicach

Obora jest jednym z budynków zespołu dworsko-folwarcznego z przełomu XVIII i XIX w. Majątek wchodził w skład dóbr Komory Cieszyńskiej należącej do Habsburgów, a po odzyskaniu przez Polskę niepodległości przeszedł na własność Skarbu Państwa Polskiego. Obora pochodzi z 1839 r. i jest zachowana w oryginalnej formie.

panorama na Pogorz Śląskie

2 Zamek w Dzięgielowie jest to murowany dwór obronny z XV w. należący do rodu Czelów z Czechowic. Nazywany jest zamkiem rycerskim, obecnie znajduje się w nim hotel i restauracja.

3 Izba Regionalna „u Brzezinów” jest to mały skansen prezentujący typowy styl dawnego budownictwa wsi cieszyńskiej. Wewnątrz można zobaczyć przedmioty i narzędzia codziennego użytku.

3

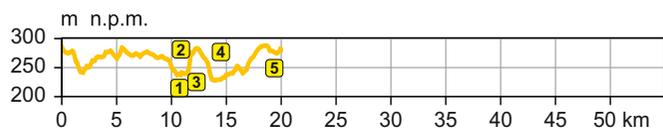
WYSOCZYNA KOŃCZYCKA

TRASA 24

Żółta Tandemowa Trasa Rowerowa

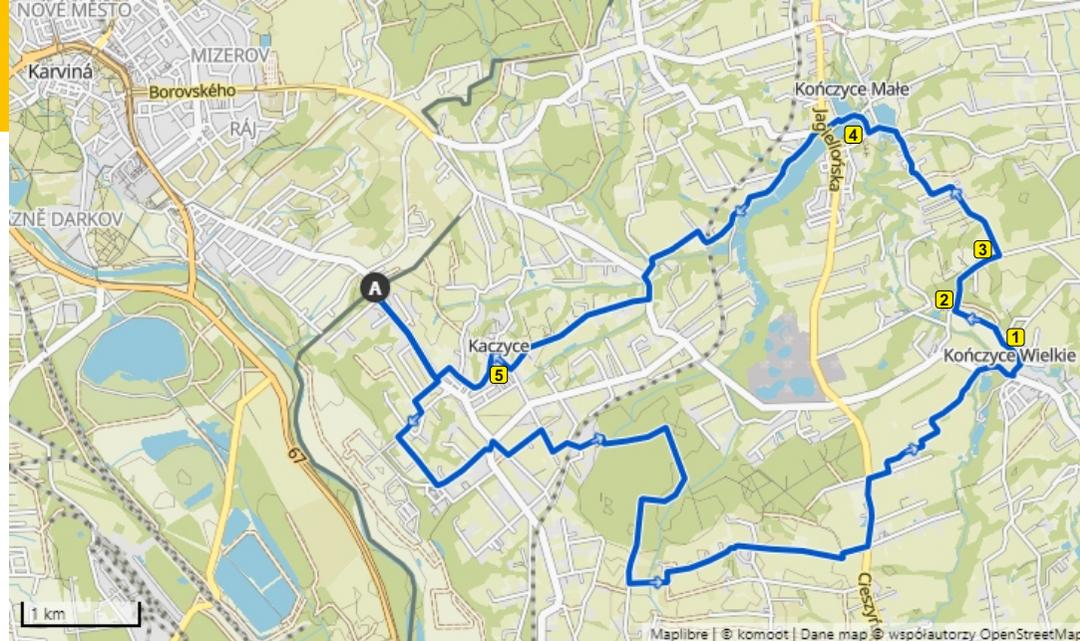

➡ **Kaczyce granica polsko-czeska** → Kończyce Wielkie (10 km) → Kończyce Małe (14 km) → **Kaczyce (20 km)** ⬅

OPIS TECHNICZNY

Szlak oznakowany kolorem żółtym oraz znakami typu R z piktogramem roweru typu tandem. Ponadto tablice z kilometrażem do kolejnych miejscowości i atrakcji turystycznych. Oznakowanie niestety jest słabe. Większość Żółtego Szlaku Tandemowego prowadzi asfaltem o drogach z małym natężeniem ruchu samochodowego i krótki etap ścieżką rowerową. Trasa w formie pętli rozpoczyna się i kończy przy granicy polsko-czeskiej w Kaczycach. Po 1 km dojeżdżamy do Kaczczy Górnych i jedziemy wzdłuż dawnej Kopalni Węgla Kamiennego „Morcinek”. Szlak prowadzi przez przysiółek Otrębów, na głównej krzyżówce pomnik KWW Morcinek 1986-1998 z nazwiskami górników którzy zostali na wiecznej szychcie. Przejeżdżamy przez linię kolejową i docieramy do Lasu Kaczok, gdzie ustawiono ławo-schron. Odcinek leśny liczy 2 km. Następnie kierujemy się na wschód i dojeżdżamy do drogi wojewódzkiej 937, którą jedziemy krótki odcinek 500 m i skręcamy w prawo w kierunku Kończy Wielkich. Miejscowość ciekawie usytuowana z drewnianym kościołem pw. św. Michała Archanioła 1 i rozległym parkiem z pałacem Rodziny Thun-Hohenstein 2 Szlak prowadzi krótkim odcinkiem ścieżki rowerowej i podjazdem mijając pałac i docierając do zabudowań folwarcznych Karłowiec 3 i doskonałego punktu widokowego. Stąd następuje blisko 2-kilometrowy zjazd. Docieramy do gminy Zebrzydowice i miejscowości Kończyce Wielkie. Tutaj skręcamy w prawo w ul. Staropolską, po lewej zostawiając cmentarz i zamek 4 Odcinek prowadzi wzdłuż stawów i Potoku Kończyckiego. Znajduje się tu rzeźbiona, drewniana tablica „W świecie ryb” z Vademecum Hodowcy. Dalej szlak przebiega przez linię kolejową i spokojnym 4-km odcinkiem do Kaczczy zamykając pętlę. Ostatnim zabytkiem wartym odwiedzenia jest drewniany kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego 5

ATRAKCJE NA TRASIE:

- 1 Drewniany kościół pw. Michała Archanioła w Kończycach Wielkich** wybudowany w latach 1774-1777. Jest największym drewnianym kościołem na Śląsku Cieszyńskim. Znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej Województwa Śląskiego. Przed świątynią pomnik Gabrieli Thun Hohenstein na ławeczce.
- 2 Pałac Rodziny Thun-Hohenstein w Kończycach Wielkich** Pałac powstał w XVIII w. z inicjatywy Jana Fryderyka Wilczka. Od 1825 r. stał się siedzibą rodziny von Larischów-Monnich. Ostatnią prywatną właścicielką zabytku przed drugą wojną światową była hrabina Gabriela von Thun und Hohenstein, dama cesarskiego dworu, wielka filantropka. Pałac w francuskim stylu barokowo-klasycystycznym. Pałac otacza XIX w. park z kaplicą rodową.
- 3 Folwark Karłowiec** - obiekty folwarku w Kończycach Wielkich wzniesione zostały w roku 1760. Stanowiły część większej posiadłości, która jest znacznie starsza i obejmowała m.in. tutejszy pałac. Dziś w zabudowaniach mieści się gospodarstwo agroturystyczne.
- 4 Zamek w Kończycach Małych** wybudowany w stylu gotyckim przez ród Golasowskich pod koniec XIV w. Będąc w posiadaniu rodziny Czelów został rozbudowany i uzyskał wówczas styl renesansowy i stając się 4-skrzydłową rezydencją nazywaną Cieszyńskim Wawelem. Obecnie w zamku znajduje się hotel, restauracja oraz siedziby licznych lokalnych stowarzyszeń.
- 5 Drewniany kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Kaczycach** powstał przed 1620 r. w Ruptawie – obecnie część Jastrzębia-Zdrój. Kościół przeniesiono do Kaczczy w latach 1971–1972.

WYSOCZYŻNA KOŃCZYCKA

TRASA 25

Żelazny Szlak Rowerowy

➡ **Skrbeńsko granica polsko-czeska** ➔ Gołkowice (2,2 km) ➔ Godów (4,5 km) ➔ Podbucze (11,1 km) ➔ Skrzyszów (13,1 km) ➔ Godów (14,2 km) ➔ Moszczenica (19 km) ➔ Jastrzębie Zdrój (20 km) ➔ Ruptawa (24 km) ➔ Zebrzydowice (27 km) ➔ **Karwina granica (32,3 km)** ⤷

OPIS TECHNICZNY

Żelazny Szlak Rowerowy (cz. Železná cyklotrasa) to bardzo łatwa trasa w formie pętli poprowadzona po pograniczu polsko-czeskim. Opisywana trasa po stronie polskiej liczy 32 km. Dalej podróż można kontynuować na terenie Czech przez Karwinę i Piotrowice. Jest to zdecydowanie jeden z najlepszych szlaków rowerowych w województwie śląskim. Najbardziej atrakcyjny pod względem infrastruktury turystycznej jest 15 km odcinek fantastycznie poprowadzony dawną linią kolejową z Godowa przez południową część Jastrzębia-Zdroju do Zebrzydowic. Tytułowy żelazny szlak odnosi się właśnie do kolei która wywarła duży wpływ na region. Zagospodarowanie nieistniejącej linii kolejowej było jednym z prekursorskich działań tego typu w skali kraju. Trasa jest łatwa, doskonała dla turystyki rodzinnej z dziećmi, na całej długości nawierzchnia umożliwia jazdę z przyczepką rowerową. Użyto tutaj nawierzchni mineralno-żywicznej odpowiedniej do jazdy rowerem. Pozostała część szlaku to asfaltowe drogi publiczne (36%) z małym ruchem samochodowym oraz krótki 250-metrowy odcinek szutrowy. Szlak w 2023 roku zdobył tytuł Cud Polski 2023 przyznany przez National Geographic w kategorii województwa śląskiego. Szlak oznakowany jest bardzo dobrze znakami typu R-4 z logiem szlaku. Występują również tablice informacyjne z mapą szlaku i historią kolei a także znaki z kilometrażem do pobliskich atrakcji turystycznych. Szlak rozpoczyna się przy granicy polsko-czeskiej prowadząc przez Gołkowice obok cmentarza i kościoła ewangelicko-augsburskiego **1** i dalej do Godowa gdzie mijamy zabytkowy krzyż **2** Szlak skręca w lewo i biegnie ścieżką rowerową koło amfiteatru. Wracamy na ul. 1 Maja i na rondzie zobaczymy ustawiony w 2024 r. Pomnik Rowerzysty **3** Tutaj możemy wybrać krótszy wariant który doprowadzi nas do tytułowej drogi poprowadzonej nasypem kolejowym, jednak szlak zawiąza 8 km pętlę w kierunku Podbucza. Dalej szlak prowadzi drogą kolejową przez Jastrzębie-Zdrój, Zebrzydowice do czeskiej Karwiny.

ATRAKcje NA TRASIE:

1 Kościół ewangelicko-augsburski w Gołkowicach z 1910 r.

2 Zabytkowy krzyż - Boża Męka z 1894 r. w Godowie na ul. Polnej

3 Pomnik Rowerzysty na rondzie w Godowie z 2024 r. autorstwa Dawida Klona

Na Żelaznym Szlaku Rowerowym nie występują bezpośrednio cenne zabytki, czy atrakcje turystyczne. Warto jednak podjechać do obiektów położonych poza trasą jak choćby Parku Zdrojowego w Jastrzębiu-Zdroju (3 km poza trasą), czy Pałacu w Zebrzydowicach (ok. 1,5 km). Na szlaku znajdują się jednak liczne punkty zagospodarowania turystycznego, które wpływają na atrakcyjność turystyczną. Jest to 6 dużych miejsc do odpoczynku nawet dla dużych grup rowerzystów: Szotkowice, Zielony Most, Moszczenica, Zofiówka, Rudawa, Cisówka. Poza tym w Jastrzębiu-Zdroju są dodatkowe MORY z automatycznym defibrylatorem zewnętrznym (AED) oraz samoobsługową stacją naprawy rowerów.

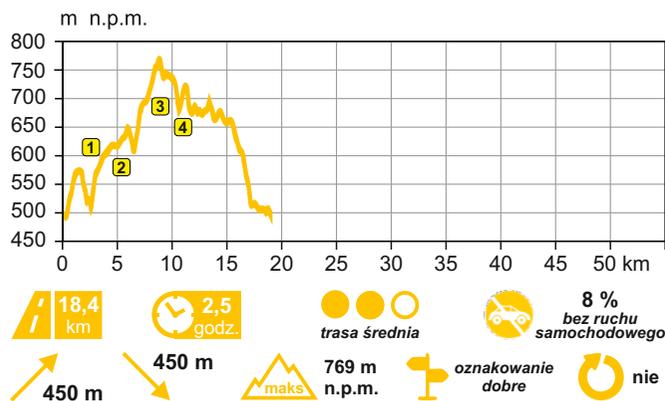
BESKID ŚLĄSKI

TRASA 26

Trójstyk malownicze pogranicze

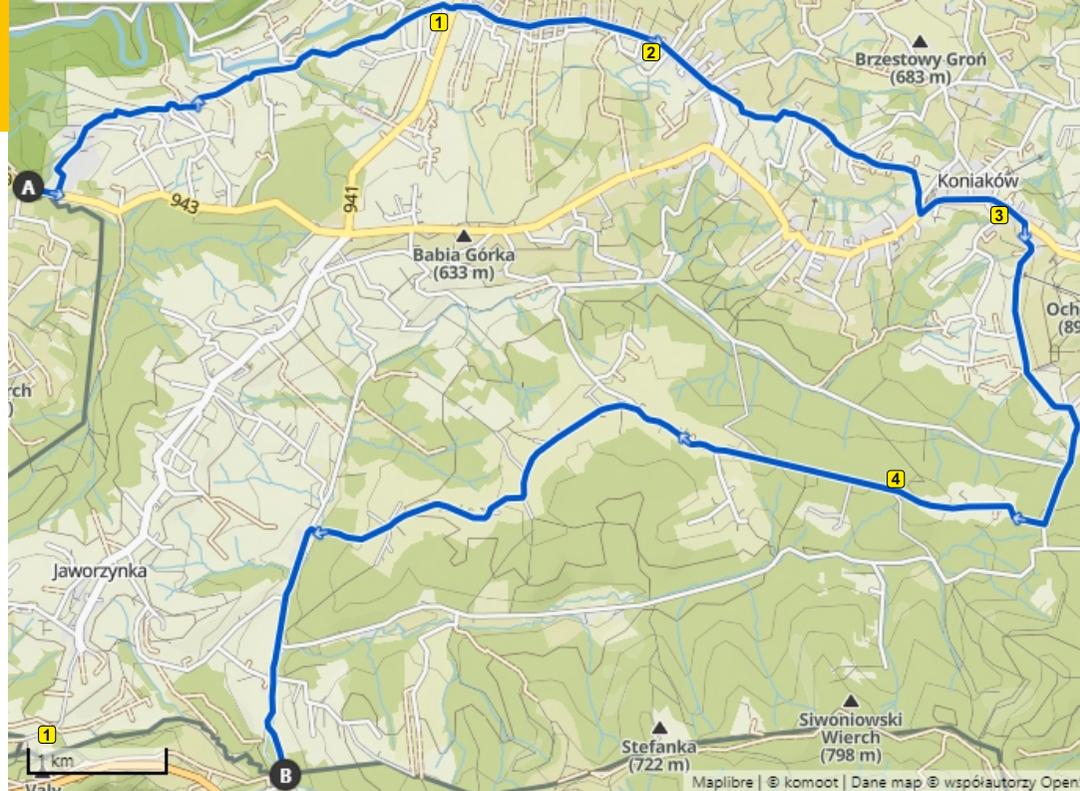
➡ **Jasnowice granica polsko-czeska** → Istebna (3,4 km) → Koniaków (7,5 km) → **Jaworzynka granica polsko-słowacka** (18,4 km) ↻

OPIS TECHNICZNY

Szlak poprowadzony malowniczymi terenami Beskidu Śląskiego na tzw. Trójstyku z Czechami i Słowacją, gdzie dalej można kontynuować podróż w formie pętli. Po polskiej stronie jest krótki 18 km odcinek ale wymagający fizycznie ze względu na przewyższenia. Większość trasy prowadzi po drogach asfaltowych z małym ruchem samochodowym, 8% to drogi terenowe na odcinku Koniaków – Jaworzynka. Podczas wyprawy odwiedzimy Trójwieś Beskidzką którą tworzą miejscowości Śląska Cieszyńskiego: Istebna, Jaworzynka i Koniaków. Oznakowanie dobre kolorem zielonym oraz tabliczkami typu R.

Szlak rozpoczynamy przy przejściu granicznym w Jasnowicach i po 200 m skręcamy w lewo, z podjazdem. Droga prowadzi trasą widokową. Część trasy przebiega wąskimi drogami po poboczach wyłożonych kostką ażurową – należy zachować ostrożność przy stromych zjazdach. Mijamy ciekawe kapliczki i krzyże przydrożne. Po ponad 3 km docieramy do kościoła w Istebnej 1. Znajduje się tutaj pomnik pisarza Pawła Stelmacha i himalaisty Jerzego Kukuczki. Przejeżdżamy przez główną krzyżówkę i podjazdem kontynuujemy podróż do Chaty Kawuloka 2. Po lewej widać Złoty Groń (710 m n.p.m.) z charakterystycznym budynkiem hotelu, a przed nami Ochodzitą (895 m n.p.m.). W Koniakowie wjeżdżamy na ruchliwy 800 m odcinek drogi wojewódzkiej 943. Tutaj zobaczymy Centrum Koronki Koniakowskiej 3 i Centrum Pasterskie. Za Izbą Pamięci Marii Gwarek skręcamy w prawo i mamy spokojny zjazd. Mijamy kapliczkę Matki Bożej i wjeżdżamy w drogę leśną. Po kilkuset metrach skręcamy w prawo i mijamy Muzeum Świerka i Wolierę Pokazową Głuszców 4 następnie dojeżdżamy do przysiółka Jaworzynki – Zapasieki Górne skąd mamy stromy zjazd do krzyżówki.

Panorama na Beskid Śląski w Koniakowie

Skręcamy w lewo, wzdłuż potoku Czadeczką należącego do zlewiska Morza Czarnego i przez Las Hasztuba docieramy wiaty odpoczynkowej z parkingiem dla turystów, tuż przed granicą ze Słowacją.

ATRAKcje NA TRASIE:

1 **Kościół pw. Dobrego Pasterza w Istebnej** wybudowany w latach 1792-1794 w miejscu wcześniejszego wzniesionego przez misjonarza jezuickiego Leopolda Tempesa. Pamiątkami po dawnej świątyni są: drewniana belka z datą „1721”, znajdująca się w przedsionku późniejszego kościoła oraz krzyż z drzewa lipowego, stojący w bocznym ołtarzu.

2 **Chata Kawuloka z 1863 r.** z ekspozycją prezentującą zabytkowe sprzęty oraz instrumenty muzyczne, jak gajdy, róg pasterski, piszczołka tacikowa czy fujara. Obiekt na Szlaku Architektury Drewnianej Województwa Śląskiego.

3 **Centrum Koronki Koniakowskiej** miejsce słynne na całą Polskę w którym kultywuje i propaguje się ponad 100-letnią tradycję koronczarską, która w 2017 r została wpisana na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego. W budynku mieści się sklepik z twórczością ludową oraz muzeum.

4 **Muzeum Świerka i Wolierę Pokazową Głuszców** w Jaworzynce z informacjami związanymi ze świerkiem pospolitym. Przy drodze kłoda świerka pospolitego rasy istebniańskiej o długości 47 m.

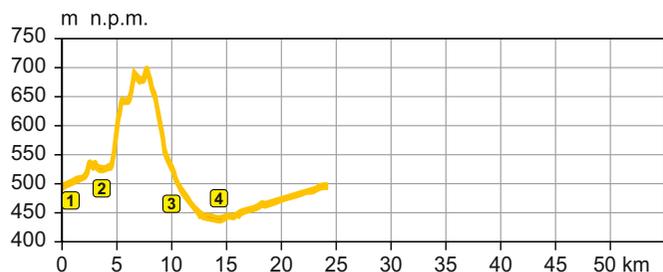
BESKID ŚLĄSKI I ŻYWIECKI

TRASA 27

Widokowa północna pętla z Rajczy

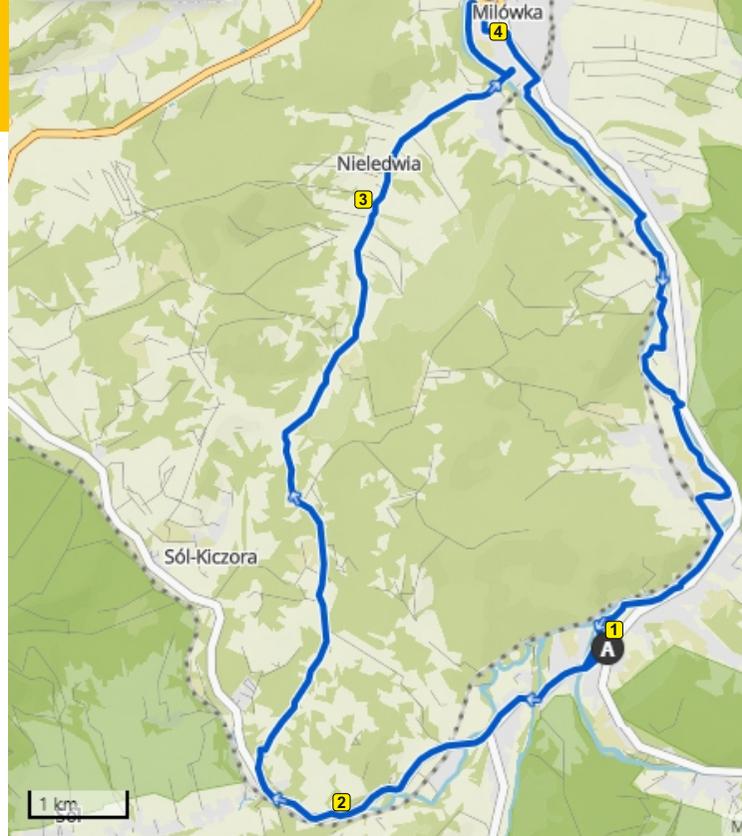

➡ **Rajcza** → Sól (8 km) → Nieledwie (10,8 km) → Milówka (12,5 km) → **Rajcza (23,1 km)** ↻

OPIS TECHNICZNY

Jest to jedna z pętli widokowych w Beskidzie Śląskim, pozostałe różnymi wariantami prowadzą na południe do schroniska Przegibek i Młodej Hory (1003 m n.p.m.) przy granicy ze Słowacją. Opisany wariant jest łatwą pętlą północną z jednym większym podjazdem o długości ok. 1,5 km i 160 m przewyższenia. Wraz z prezentowanymi trasami 28-30 stanowi ciekawą propozycję kilkudniowej wycieczki rowerowej. Oznakowanie dobre, w pierwszej części tabliczki typu R-2, a od Milówki znakowanie Velo Soła. Trasa widokowa z rozległymi panoramami na Beskid Śląski i Żywiecki. Szlak poprowadzony drogami asfaltowymi ale również blisko 4 km odcinek przez las drogą gruntową i ponad 7 km bezpieczną drogą typu velo o bardzo dobrej nawierzchni. Trasa rozpoczyna się na parkingu przy Urzędzie Gminy w Rajczy. Po drugiej stronie ronda kościół parafialny w Rajczy 1 Szlak prowadzi w kierunku zachodnim, przejeżdżamy przez most nad rzeką Ujsoła. Na moście ciekawa drewniana kapliczka z 2021 – w środku figurka Matki Bożej. Po 1 km dojeżdżamy do Rycerki Dolnej i dalej drogą o małym ruchu samochodowym kierujemy się na Zwardoń. Po prawej stronie mijamy Kaplicę Najświętszej Maryi Panny Anielskiej w Soli 2 po lewej duży parking. Po 4 km skręcamy w prawo w wąską dróżkę z płyt azurowych. Następuje praktycznie jedyny duży podjazd na trasie. Po 700 m szlak prowadzi drogą szutrową przez las i po ponad 2 km dociera do skrzyżowania Kotelnicy z charakterystyczną kapliczką słupową. Doskonale punkt widokowy. Skręcamy w prawo i długim prawie 6 km zjazdem mijamy Nieledwie z ciekawą drewnianą dzwonnica 3 dojeżdżamy do Milówki. Przejeżdżamy przez most, skręcamy w lewo i kontynuujemy podróż deptakiem wzdłuż Soły. Po prawej stronie znajduje się park gminny z liczną infrastrukturą

Velo Soła w Milówce

turystyczną i rekreacyjną oraz amfiteatrem. W centrum Milówki możemy zobaczyć rynek i kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny 4. Od rynku jedziemy 500 m w kierunku południowym, za przejazdem kolejowym skręcamy w prawo w szutrową drogę która doprowadza nas do drogi rowerowej wybudowanej w ramach Velo Soła. Szlak prowadzi płaskim terenem przecinając kilkakrotnie Sołę prowadząc poprzez liczne mostki. Odcinek całkowicie bezpieczny, wymarzony dla rodzin z dziećmi. Pętlę zamykamy w parku w Rajczy.

ATRAKcje NA TRASIE:

1 **Kościół pw. św. Wawrzyńca i św. Kazimierza Królewicza w Rajczy**, sanktuarium Matki Bożej. Wybudowany w latach 1886–1889.

2

3

1

W ołtarzu głównym cudowny wizerunek Matki Bożej Kazimierzowskiej, zwanej również Madonną z warkoczem. Obraz został namalowany na miedzianej blasze i ujęty w hebanowe ramy. Obraz zasłaniany jest zasuwą z wizerunkiem św. Wawrzyńca. Wewnątrz barokowa chrzcielnica. Przed kościołem pomnik męczenników – beatyfikowanego w 2024 r. ks. Michała Rapacza i bł. ks. Jerzego Popiełuszki

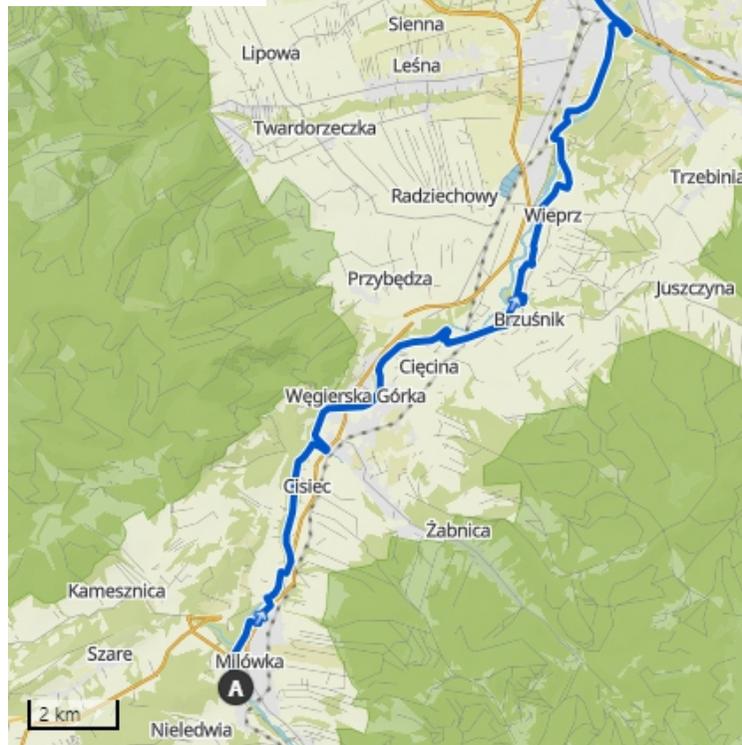
2 **Kaplica Najświętszej Maryi Panny Anielskiej w Soli**, obok drewniany krzyż z pasyjką.

3 **Zabytkowa dzwonnica w Nieledwie** wznosi się na miejscu dawnej karczmy. Pierwotna dzwonnica spaliła się podczas I wojny światowej, a w 1927 r. została odbudowana. Na dzwonie widnieje data 1913 r. Dzwonnica osadzona jest na kamiennej podmurówce, ściany pokryte są gontem.

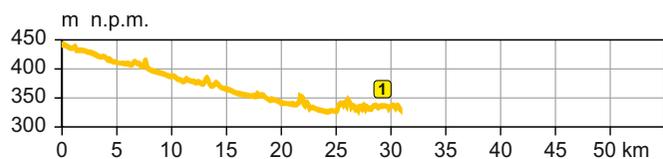
4 **Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Milówce**. Parafia erygowana w 1625 r. Budowa obecnego, murowanego kościoła została rozpoczęta w 1834 r. i ukończona w 1839 r. Świątynia została wzniesiona w stylu tzw. nadwiślańskim.

BESKID I KOTLINA ŻYWIECKA

TRASA 28 Velo Soła

➡ **Milówka** → Cisiec (5 km) → Węgierska Góra (8 km) → Cięcina (13 km) → Wieprz (17 km) → Żywiec (22 km) → J. Żywieckie (26 km) → **koniec znakowanego szlaku (31 km)** ↻

OPIS TECHNICZNY

Velo Soła to doskonała trasa poprowadzona nową drogą rowerową wzdłuż rzeki Soła w kierunku Jeziora Żywieckiego, przez obszary beskidzkich gmin: Milówka, Węgierska Góra, Radziechowy-Wieprz i Żywiec. Pomimo, że szlak znajduje się na obszarze górskim, w całości prowadzi po płaskim terenie. Suma podjazdów wynosi zaledwie 80 m, a zjazdów 170 m. Trasa widokowa z panoramami na beskidzkie szczyty, oglądane z brzegu Soły. Całość sprawia że jest to bardzo łatwy szlak dostępny dla turystyki rodzinnej. W okresie wakacyjnym i na weekendach spotkać można setki turystów i na szlaku można mieć wrażenie że robi się wręcz tłoczno. Szlak jest znakomicie oznakowany w obu kierunkach jazdy pomarańczowymi znakami R4 i nr trasy (611) oraz nazwą Velo Soła. Oznakowanie informuje również o odległości do pobliskich atrakcji turystycznych i stacji kolejowych. Szlak ma przebieg liniowy, ale dzięki bliskości kilku stacji kolejowych można spokojnie dojechać do dowolnego punktu na trasie. Trasa ciągnie się z Rajczy (opisywana trasa 27), prezentowany tutaj odcinek rozpoczynamy w Milówce w parku rekreacyjnym. Dalej szlak prowadzi spokojnie przez Węgierską Górkę, Radziechowy-Wieprz i Żywiec. Droga rowerowa tylko w kilku miejscach prowadzi drogami publicznymi gdzie należy zachować ostrożność. Z centrum Żywca szlak prowadzi bezpieczną drogą 4 km do Jeziora Żywieckiego, a ostatni 6-kilometrowy odcinek szlaku Velo Soła prowadzi wzdłuż brzegu Jeziora Żywieckiego 1

ATRAKcje NA TRASIE

Trasa atrakcyjna widokowo z pięknymi widokami na beskidzkie szczyty, malowniczymi krajobrazami wzdłuż rzeki oraz licznymi punktami widokowymi. Droga typu velo omija atrakcje turystyczne, ale warto wybrać się kilkaset metrów do najciekawszych z nich. W Milówce poza trasą znajduje się Muzeum Stara Chałupa. W Węgierskiej Górze warto zwiedzić fortyfikacje z okresu II wojny

światowej, a w Żywcu – Muzeum Browaru Żywiec oraz zabytkowy Pałac Habsburgów. Po drodze warto zrobić przystanek w Arcyksiążęcym Browarze, w którym można zwiedzić ciekawe Muzeum Browaru Żywiec. Do wszystkich tych miejsc kieruje oznakowanie szlaku Velo Soła. Ostatni odcinek trasy prowadzący wzdłuż brzegu Jeziora Żywieckiego dostarcza niezwykłych widoków 1 **Jezioro Żywieckie** jest zbiornikiem retencyjnym na rzece Sole, położony na granicy Kotliny Żywieckiej i Beskidu Małego. Utworzony w 1966 r. stanowi doskonałe miejsce do uprawiania sportu.

Widok na Beskid Żywiecki i Velo Soła w Żywcu

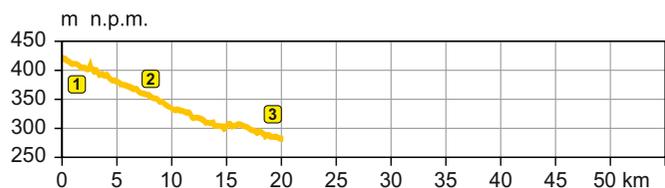
POGÓRZE I BESKID ŚLĄSKI

TRASA 29

Wiślana Trasa Rowerowa - Śląsk

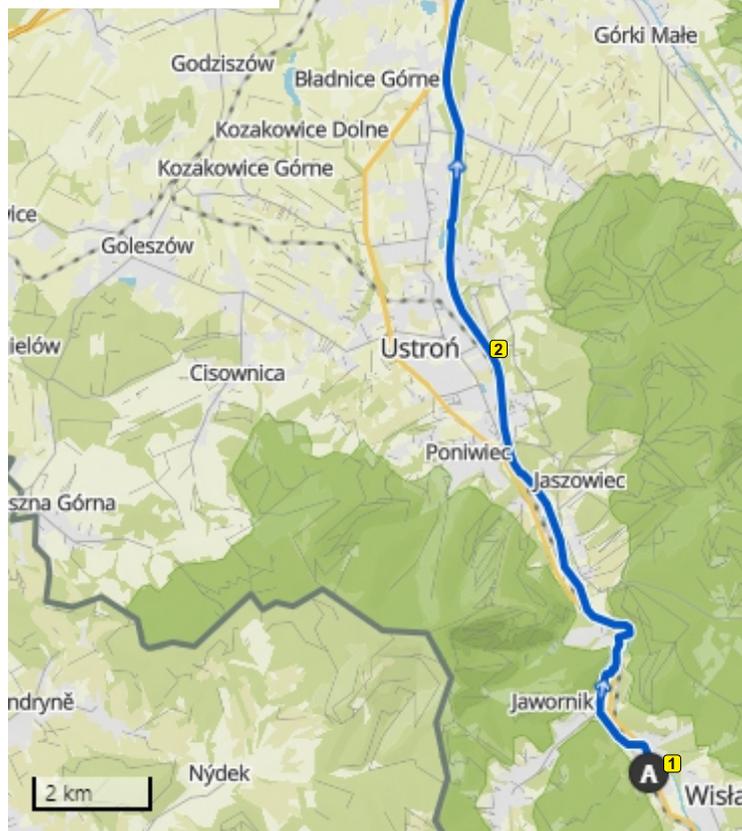
➡ Wisła → Ustroń (8,5 km) → Górkki Wielkie (16 km) → Skoczów (20 km) ↻

OPIS TECHNICZNY

Wiślana Trasa Rowerowa – Śląsk to projekt, który został zrealizowany w województwie śląskim z Wisły do Dankowic oraz w Małopolsce przez Kraków do Szczucina – łącznie ponad 300 km bardzo dobrej drogi rowerowej. W skali kraju zrealizowano sieć tras rowerowych również po obu stronach Wisły w województwie kujawsko-pomorskim i pomorskim. Opisany odcinek prowadzi z Wisły przez Ustroń do Skoczowa. Oznakowanie jest dobre typu R-4 z logiem szlaku. Występują też wcześniejsze, już zatarte znaki malowane w kolorze niebieskim. Znajdują się również inne liczne tablice informacyjne. W większości szlak prowadzi drogami rowerowymi oraz drogami z zakazem ruchu, który nie dotyczy rowerzystów, mieszkańców i służb miejskich. Na Wiślanej Trasie Rowerowej znajdują się dwa MORy w Wiśle oraz Górkach Wielkich, a także liczne wiaty odpoczynkowe i inne miejsca odpoczynku w Ustroniu. Przy szlaku duże zagospodarowanie turystyczne z infrastrukturą gastronomiczną i noclegową. Szlak bardzo atrakcyjny widokowy, prowadzi płaskim terenem, praktycznie ciąglym, delikatnym zjazdem z pięknymi krajobrazami na Beskid Śląski.

Trasa zaczyna się na dworcu PKP Wisła Uzdrawisko, brak jednak początku szlaku, nie ma również żadnych tablic informacyjnych. Pierwsze 300 metrów szlak prowadzi ruchliwą drogą wojewódzką 941. Za mostem nad Wisłą szlak skręca w lewo i do Ustronia prowadzi już dobrej jakości drogami rowerowymi. Możemy podziwiać widoki na pasma Równicy i Czantorii. W Ustroniu trasa prowadzi aleją Legionów uczęszczaną licznie przez kuracjuszy i turystów – należy zachować ostrożność droga rowerowa oddzielona jest od pieszych jedynie malowaną linią. Za Ustroniem szlak prowadzi przez Górkki Wielkie w gminie Brenna, odbijając na wschód do mostu nad Brennicą mało ruchliwymi drogami asfaltowymi, a po drugiej stronie rzeki jedzie się drogą rowerową. W gminie Skoczów standard dróg rowerowych jest niski. Przez pierwsze 2 km jedzie się szutrowo-

kamienistą ścieżką, która nie jest zbyt przyjazna rowerzystom, a potem mocno wysłużonymi i często popękkanymi asfaltowymi drogami rowerowymi.

ATRAKcje NA TRASIE:

Wiślana Trasa Rowerowa w śląskim ze względu na swój charakter nie prowadzi bezpośrednio obok ciekawych atrakcji turystycznych. Warto jednak zjechać aby zobaczyć poza trasą najciekawsze atrakcje:

- ➊ **Wisła:** Galeria Sportowe Trofea Adama Małysza, Rezydencja Prezydenta RP, Muzeum Beskidzkie, Pałacyk Myśliwski Habsburgów, Aleja Gwiazd Sportu
- ➋ **Ustroń:** Muzeum Ustrońskie, Pijalnia Wód, Mural na Miejskiej Bibliotece Publicznej, Leśny Park Niespodzianek;
- ➌ **Skoczów:** Rynek, Kaplicówka Krzyż Papieski

BESKID MAŁY, BESKID ŚLĄSKI

TRASA 30

Na południe od Bielsko Białej

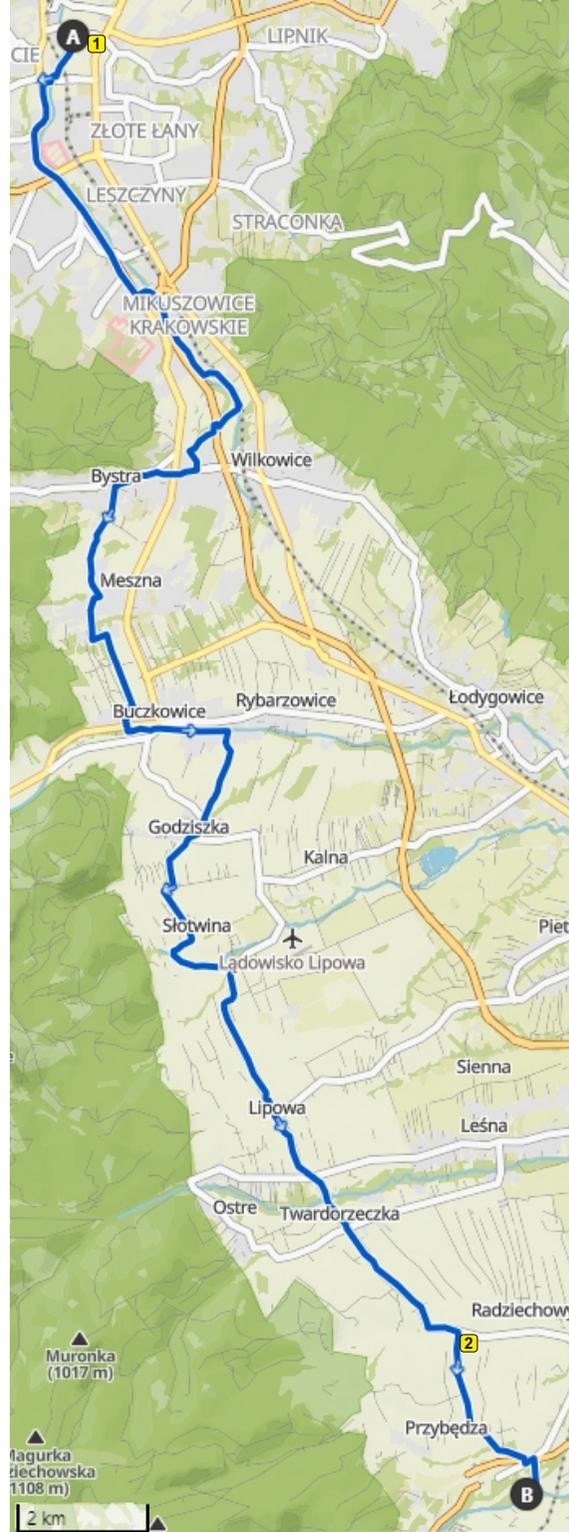

➡ **Bielsko-Biała, plac Ratuszowy** → Wilkowice (8,5 km) → Mieszna (12,2 km) → Buczkowice (15,3 km) – Godziszka (18,3 km) → Słotwina (20 km) – Lipowa (24,1 km) – Twardorzeczka (26 km) – Radziechowy (28,1 km) – Przybędza (30,1 km) – **Cięcina (32 km)** ⤴

OPIS TECHNICZNY

Opisywana trasa jest fragmentem czerwonego szlaku rowerowego nr 1 na odcinku Czechowice-Dziedzice przez Bielsko-Białą i Węgierską Górkę do granicy polsko-słowackiej w Glince o długości 75 km długości. Wybrany odcinek na południe od Bielska-Białej umożliwia nam przyjemną podróż, z początkowym długim podjazdem na obszarze Beskidu Małego i Beskidu Śląskiego. Opisywany szlak do Cieciny umożliwia nam połączenie się z Velo Soła i kontynuowanie podróży na południe w kierunku Rajczy (trasa 27) lub na północ do Żywca (trasa 28). Szlak jest słabo oznakowany, znaki są wyblakłe i nieczytelne. Zastosowano oznakowanie malowane i sporadycznie typu R. Tablice kierunkowe szlaków znajdują się na początku szlaku przy ratuszu w Bielsko-Białej 1 Szlak prowadzi w większości drogami z ruchem samochodowym. Niestety chodniki są w przebudowie, sprawia to duże utrudnienia dla rowerzystów którzy muszą zmieniać stronę jazdy wzdłuż głównej drogi na ul. Partyzantów. Po 5 km przejeżdżamy pod wiaduktami drogi ekspresowej S1 i jedziemy drogą rowerową wzdłuż Białki. Pod kolejnym wiaduktem skręcamy do Wilkowic po drogach asfaltowych i przez Mieszna docieramy do Buszkowic. Mamy tutaj blisko 2 km bardzo dobry odcinek drogą rowerową wzdłuż Żylicy przy której znajdują się wiaty odpoczynkowe. Niestety dalej szlak prowadzi na południe kamienistą drogą polną. Szlak prowadzi dalej drogami asfaltowymi o małym natężeniu ruchu. W Radziechowach po krótkim podejściu od cmentarza zjeżdżamy do kościoła św. Marcina 2 Szlak prowadzi dalej pod S1 w kierunku Soły. W Cięcinie opisywana trasa kończy się w miejscu połączenia z Velo Soła.

ATRAKcje NA TRASIE:

1 **Ratusz w Bielsko-Białej** został wybudowany w latach 1895-97 w stylu neorenesansowym. Pierwotnie był siedzibą magistratu miasta Białej, a od 1951 roku jest siedzibą prezydenta i Rady Miasta Bielsko-Biała. Jest to jeden z najokazalszych gmachów publicznych Bielska-Białej.

2 **Kościół św. Marcina w Radziechowach** posiada wiele cech gotyckich, potwierdzających jego wczesne pochodzenie z przełomu XIV i XV w., jest prezbiterium. Kościół przebudowano w stuleciach XVII i XVIII, m.in. przedłużono nawę, dobudowano kaplicę św. Izydora i dostawiono wieżę. Dzięki tym zabiegom kościół zyskał wygląd barokowy. Najcenniejszym zabytkiem jest późnogotycka figura Madonny z Dzieciątkiem z ok. 1510 r.

Pozostałe szlaki o dużej atrakcyjności turystycznej

Lp.	Nazwa	Region	Przebieg	Dystans	Pętla	Tran sgr.
1.	Forteczna trasa rowerowa - północna	Podgórze Rzeszowskie, Pogórze Dynowskie, Pogórze Przemyskie	Przemyśl, Wybrzeże Jana Pawła II przy Pomniku Orłąt Przemyskich – Bolestraszyce, arboretum – Fort San Rideau – Żurawica – Duńkowiczki – Kuńkowce – Przemyśl	34,6 km	tak	nie
2.	Wokół Arłamowa	Pogórze Przemyskie i Góry Sanocko-Turczańskie	Arłamów – Hotel Makowa – Rybotycze – Posada Rybotycka – Trójca – Jamna Górna – Arłamów Hotel	36,6 km	tak	nie
3.	Szlakiem Dzielnego Wojaka Szwejka	Góry Sanocko-Turczańskie, Pogórze Przemyskie	Zagórz – Sanok – Tyrawa Wołoska – Liskowate – Krościenko przejście graniczne Krościenko – Arłamów – Przemyśl – Medyka, granica polsko-ukraińska	60 km	nie	tak
4.	Green Velo	Podgórze Rzeszowskie, Pogórze Dynowskie, Pogórze Przemyskie	Łańcut – Krzemienica – Strażów – Załęże – Rzeszów – Zalesie – Błazowa – Ulanica – Dynów – Siedliska – Jawornik Ruski – Piątkowa – Iskań – Bachów – Skopów – Średnia – Krzywca – Chyrzyna – Krasice – Prałkowce – Przemyśl	139 km	nie	tak
5.	Do kościoła w Haczowie	Pogórze Dynowskie	Targowiska – Krościenko Wyżne – Haczów – Wróblak Szlachecki – Targowiska	28,2 km	tak	nie
6.	Greenways Karpaty Wschodnie	Bieszczady	Przełęcz na Roztokami Górnymi (801 m n.p.m.) granica polsko-słowacka – Liszna – Majdan – Cisna – Dołżyca – Buk – Terka – Bukowiec – Wołkowyja – Solina – Myczkowce – Lesko – Bezmiechowa – Olszanica – Wańkowa – Serebnica – Dźwiniacz Dolny – Łodyna – Brzegi Dolne – Krościenko granica polsko-ukraińska	98,2 km	nie	tak
7.	Z Krosna na Pogórze Dynowskie	Kotlina Jasielsko-Krośnieńska, Pogórze Dynowskie	Krosno – Korczyzna – Kombornia – wieża widokowa na Dziale – Czarnorzeki – ruiny zamku Kamieniec – Odrzykoń, kościół – Krosno	33,4 km	tak	nie
8.	Trasa wokół Otrytu	Bieszczady	Smolnik – Sękowiec – Chmiel – Smolnik	36,5 km	tak	nie
9.	Sędziszów Małopolski – Ropczyce/ Szlakiem św. Jakuba	Pogórze Strzyżowskie	Sędziszów Małopolski – Olchowa – Sielec – Zagorzyce Dolne – Góra Ropczycka – Domaradz Duży – Gnojnica Dolna – Granica Ropczycka – Ropczyce – Borek Wielki – Sędziszów Małopolski	36,6 km	tak	nie
10.	Wielka pętla bieszczadzka	Bieszczady, Góry Sanocko-Turczańskie	Lesko – Łączki – Hoczew – Nowosiółki – Mchawa – Baligród – Bystre – Łubne – Jabłonki – Cisna – Dołżyca – Krywe – Przysłop – Kalnica – Smerek – Wetlina – Przełęcz Wyżna – Brzegi Górne – Przełęcz Wyżniańska – Ustrzyki Górne – Bereżki – Smolnik – Lutowska – Pasma Ostrego – Czarna – Żłobek – Rabe – Równia – Hoszów – Ustrzyki Dolne – Ustjanowa – Olszanica – Uherce Mineralne – Glinne – Lesko	160 km	tak	tak
11.	Wokół Mogielicy	Beskid Wyspowy	Słupnice – Wyřebiska – Słupnice	33,5 km	tak	nie
12.	Pętla Spiska	Pogórze Spisko-Gubałowskie	Kacwin – Wielka Frankowa – Mała Frankowa – Wielka Frankowa – Osturnia – Łapszanka – Pawlików Wierch – Kuśnierów Wierch – Grandeus – Dursztyn – Łapsze Niżne – Barwinkowa Góra – Cisówka – Niedzica Zamek – Niedzica – Kacwin	62,3 km	tak	tak
13.	Tarnów Mościce – Ciężkowice	Pogórze Bocheńskie, Pogórze Wiśnickie, Pogórze Rożnowskie	Tarnów Mościce - Ostrów - Komorów - Siedlec - Radłów - Biskupice Radłowskie - Zabawa - Wał Ruda - Dołęga - Borzęcin - Bielcza - Biadoliny PKP - Wojnicz - Grabno - Szkodna - Zakliczyn - Budzyń - Kipszna - Ciężkowice Bogoniowice	91,2 km	nie	nie
14.	EnoVelo	Pogórze Bocheńskie, Pogórze Wiśnickie	Brzesko - Szczepanów - Dębno Zamek - Porąbka Uszewska - Bocheniec - Okocim - Brzesko (Browar)	41,6 km	nie	nie
15.	Velo Metropolis/ EuroVelo 4	Pogórze Wielickie, Pogórze Bocheńskie, Pogórze Wiśnickie	Kraków – Grabie – Wola Batorska – Mikuszowice – Bogucice – Szczepanów – Ostrów – Tarnów	120,3 km	nie	nie

16.	VeloDunajec	Kotlina Orawsko-Nowotarska, Pogórze Spisko-Gubałowskie, Pieniny, Kotlina Sądecka, Beskid Sądecki, Pogórze Rożnowskie, Pogórze Wiśnickie, Pogórze Bocheńskie	Nowy Targ – Waksmund (elektrownia wodna) – Harkłowa – Dębno – Niedzica – Kąty – Trzy Korony parking – Szczawnica – Krościenko – Zabrzeż – Jazowsko – Gołkowice – Stary Sącz – Bartkowa – Czchów – Zakliczyn – Ostrów – Głów – Siedliszowice – Wietrzychowice	209 km	nie	nie
17.	Rowerowy Pierścień Solny „Salina Cracoviensis”	Pogórze Wielickie	Bochnia – Dąbrowica – Stradomka – Niegowić – Biskupice – Wieliczka – Zakrzów – Staniątki – Puszcza Niepołomicka – Damienice – Bochnia	86,1 km	tak	nie
18.	Szlak Rowerowy Wokół Tatr	Kotlina Orawsko-Nowotarska, Pogórze Spisko-Gubałowskie	granica polsko-słowacka – Kacwin – Łapsze Niżne – Dursztyn – Krempachy – Nowa Biała – Gronków – Nowy Targ	34,4	nie	tak
19.	Szlak Bursztynowy Greenways	Pogórze Wielickie	Nowa Huta – Śródmieście – Podgórze – M. Skawina – Skawina – Lanckorona	36,9 km	nie	tak
20.	Do worka bieszczadzkiego	Bieszczady	Tarnawa Niżna Bukowiec – Beniowa – Bukowiec – Tarnawa Wyżna – Tarnawa Niżna	26 km	tak	nie
21.	Zielony szlak rowerowy nr 253	Beskid Śląski	Istebna – Jaworzynka – Koniaków – Istebna	27,6 km	nie	tak
22.	Czerwony szlak rowerowy nr 1 Katowice – Pszczyna	Podgórze Wilamowskie, Pogórze Śląskie	Katowice: Dolina Trzech Stawów – Lasy Murckowskie – Kostuchna – Podlesie – Tychy: Mąkołowice – Żwaków – Jezioro Paprocany – Kobiór – Piasek – Pszczyna: Park Zamkowy – Goczałkowice-Zdrój	57,1 km	nie	nie
24.	Czarny szlak rowerowy z Węgierskiej Górki	Kotlina Żywiecka, Beskid Żywiecki	Węgierska Górka – Cięcina – Magura (10km) – Słowianka (14,5km) – Żabnica – Węgierska Górka	28,2 km	tak	nie
25	Zielony szlak rowerowy nr 238: Kamesznica – Laliki	Beskid Żywiecki	Kamesznica – Laliki – Szare – Kamesznica	17,3 km	tak	nie
26	Zielony szlak rowerowy nr 13	Wysoczyzna Kończycka, Pogórze Śląskie, Beskid Śląski	Jastrzębie-Zdrój: pałac Borynia – Zofiówka – Zebrzydowice – Kończyce Małe – Kończyce Wielkie – Zamarski – Bażanowice – Dziegielów – Cisownica – Ustroń (zbocze Czantorii, miejsce odpoczynkowe)	55,9 km	nie	nie
27	Niebieski szlak rowerowy nr 12	Pogórze Śląskie, Beskid Śląskie	Jaworze – Górki Wielkie – Brennica – Ustroń, rz. Wisła	22,3 km	nie	nie
28	Czerwony szlak rowerowy nr 192	Pogórze Śląskie	Strumień – Zabłocie – Mnich – Zaborze – Iłownica – Rudzica – Jasienica – Jaworze	24,5 km	nie	nie
29	Niebieski szlak rowerowy Euroregionu Śląsk Cieszyński	Wysoczyzna Kończycka	Strumień – Zbytków (3km) – Golasowice (6km) – Jastrzębie-Zdrój: Bzie (12km) – Centrum (17km) – Zdrój (21km) – Moszczenica	23,1 km	nie	nie
30	Zbójnicka Ścieżka Trzech Harnasi	Beskid Żywiecki	Trójstyk w Jaworzynce – Krężelka – Sołowy Wierch – Zwardoń – Rachowiec – Sól Kiczora – Zabawa – Hulboj – Rajcza	34,4 km	nie	tak

Zrealizowano w ramach zadania publicznego pn. “Carpathia by bike” dofinansowanego ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki zgodnie z zawartą umową nr 2024/0029/2262/UDOT/DT/BP/DSJ z dnia 08.07.2024.